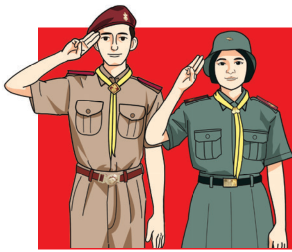

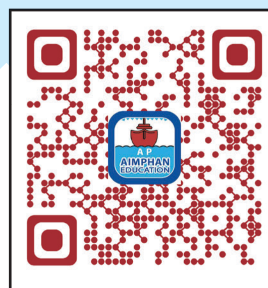
ตัวอย่างสื่อเสริมการเรียนรู้
ลูกเสือ-เนตรนารี
มัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

◆ ระเบียบแถว ◆

https://qrcode.link/a/udkQZr

ระเบียบแถว

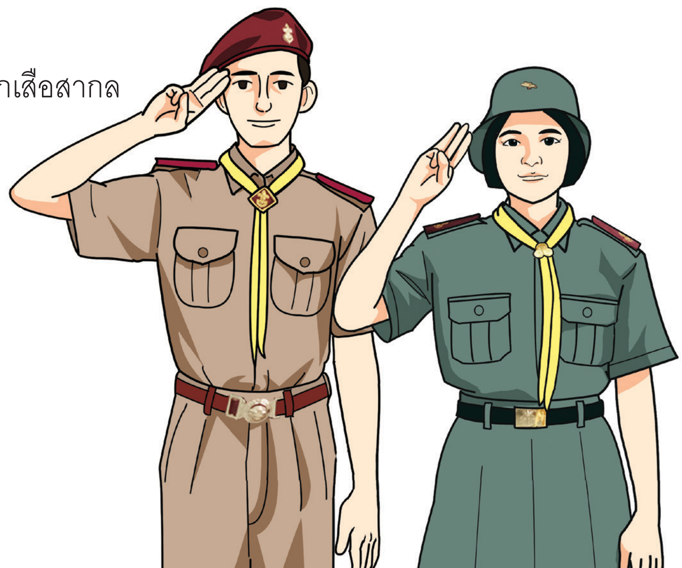
สาระสำคัญ

การฝึกระเบียบแถวลูกเสือ มีความมุ่งหมายโดยทั่วไปเพื่อฝึกให้ลูกเสือเป็นผู้มีระเบียบวินัยอันดีงาม รู้จักฟังคำบอกคำสั่งและปฏิบัติตามได้โดยถูกต้อง มุ่งส่งเสริมให้เกิดความมานะอดทนในการที่จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ตามลักษณะของลูกเสือ ให้เป็นผู้มีพลานามัยร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีทรวดทรงสมส่วน มีบุคลิกลักษณะองอาจผึ่งผาย และเป็นผู้มีประสาทตื่นตัว สามารถเคลื่อนไหวอิริยาบถได้คล่องแคล่วว่องไว ในทางจิตใจมุ่งฝึกฝนให้เป็นผู้มีอุดมคติในการรักษาเกียรติ วินัย กล้าหาญ อดทน รู้หน้าที่และมีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะปฏิบัติกิจการในหน้าที่ได้รับมอบหมาย ทั้งยังเป็นการฝึกการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและความพร้อมเพรียงกันในประสานความสามัคคี ฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี สามารถควบคุมกันได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อยสง่าผ่าเผยสมเกียรติของลูกเสือ ***ให้ลูกเสือรู้จักรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักหมู่คณะและรักเกียรติของตนจนสามารถเสียสละประโยชน์ตน เพื่อประโยชน์หน้าที่ของลูกเสือให้สมบูรณ์***

สาระการเรียนรู้

๑. พิธีเปิด - ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
๒. การจัดหน่วยของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
๓. การแต่งกายของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
๔. คำบอก ท่าสัญญาณ สัญญาณแตรหรือสัญญาณนกหวีด
๕. การฝึกเป็นบุคคลท่ามือเปล่า
๖. การฝึกเป็นบุคคลท่าถือไม้ง่าม
๗. การฝึกเป็นหมู่และกอง
๘. สัญญาณมือการเรียกแถวของลูกเสือสากล
๙. การเดินสวนสนาม

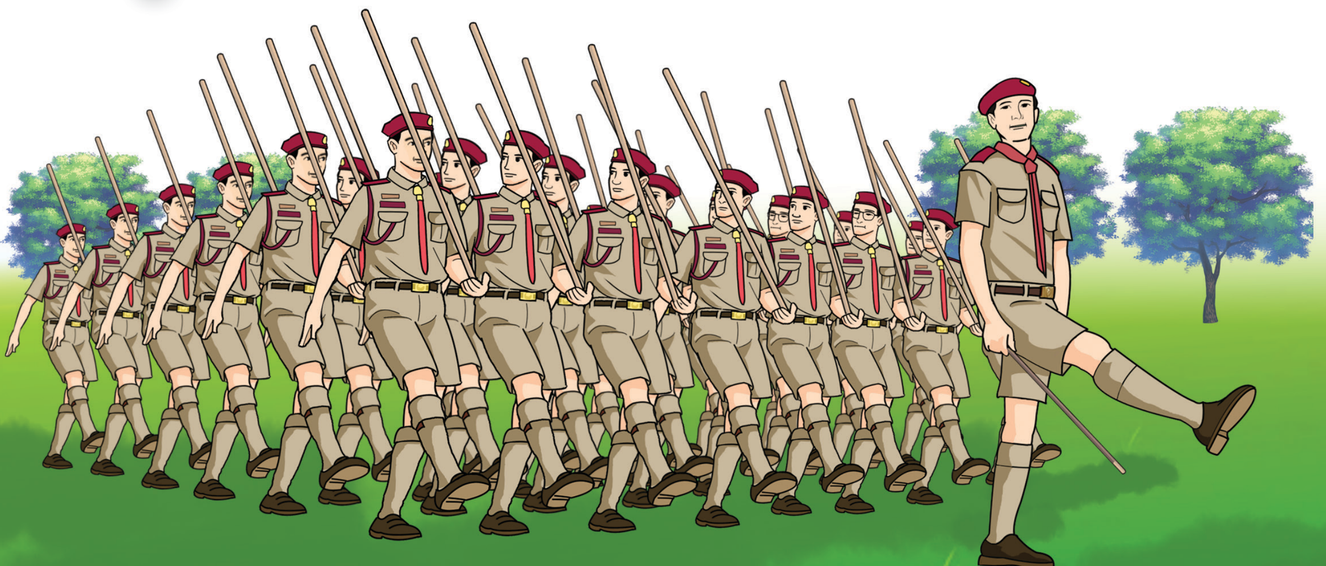

 จุดประสงค์

๑. บอกประโยชน์ของพิธีเปิด - ปิดประชุมกองลูกเสือได้
๒. ปฏิบัติตนตามขั้นตอนในพิธีเปิด - ปิด ประชุมกองลูกเสือได้ถูกต้อง
๓. อธิบายและปฏิบัติการฝึกเป็นบุคคลท่าต่าง ๆ ได้
๔. ปฏิบัติตามคำบอก ทำสัญญาณมือ สัญญาณนกหวีดได้ถูกต้อง
๕. ปฏิบัติตามระเบียบ การฝึกเป็นบุคคลท่ามือเปล่าบุคคล และท่าถือไม้ง่ามได้
๖. บอกความหมายของสัญญาณมือรูปแถวสากลได้
๗. ปฏิบัติตามสัญญาณมือรูปแถวสากลได้
๘. นำสัญญาณมือรูปแถวสากล ไปทำร่วมกับหมู่คณะเองได้ด้วยความเข้มแข็ง
๙. ปฏิบัติตามคำสั่งในการสอบสนามและเดินสวนสนามได้ด้วยความเข้มแข็ง อดทน
๑๐. มีความภาคภูมิในในตนเองในการมีส่วนร่วมปฏิบัติการสวนสนาม

 กิจกรรม

การเปิดประชุมกอง	เวลา ๕๐ นาที
๑. พิธีเปิดประชุมกอง (ชักธงขึ้น สวดมนต์ สงบนิ่ง ตรวจ แยก)	๗ นาที
๒. เกม - เพลง	๓ นาที
๓. สอนตามเนื้อหา	๓๐ นาที
๔. เล่าเรื่องสั้นที่มีคติ	๓ นาที
๕. พิธีปิดประชุมกอง (นัดหมาย ตรวจเครื่องแบบ ชักธงลง เลิก)	๗ นาที

๑ พิธีเปิด - ปิดประชุมกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

พิธีเปิดประชุมกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑ **เปิด** - ผู้กำกับกองลูกเสือยืนอยู่หน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร เรียกลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม

๒ **ชักธงขึ้น** - เมื่อลูกเสือเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับกองลูกเสือสั่งลูกเสือ ***“กอง - ตรง”*** แล้วลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ ๒ คนเป็นผู้ชักธง ถ้ามีไม้ง่ามให้ฝากไม้ง่ามไว้กับเพื่อนข้าง ๆ แล้ว ให้เดินเข้าไปห่างจากเสาธงประมาณ ๓ ก้าว ทั้งสองแสดงความเคารพท่าวันทยหัตถ์ แล้วคนหนึ่งก้าวไปข้างหน้า ๒ ก้าว เพื่อแก้เชือกที่ผูกธงออกแล้วถอยหลังมาตามเดิม สองคนช่วยกันชักธง (ให้ผืนธงอยู่ด้านขวาของผู้ชัก) ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้สั่งทำความเคารพโดยออกคำสั่ง ***“กอง - วันทยหัตถ์”*** ถ้าลูกเสือมีไม้ง่าม ให้เปลี่ยนเป็น ***“กอง - วันทยา - วุธ”*** ลูกเสือทำวันทยหัตถ์หรือวันทยาวุธพร้อมกันแล้วแต่กรณี ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ หมู่บริการนำร้องเพลงชาติ พอธงชาติขึ้นสู่ยอดเสาแล้วคนหนึ่งเดินเข้าไปผูกเชือกธง อีกคนหนึ่งคงยืนอยู่ในท่าตรง (ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์) เมื่อผูกเชือกเรียบร้อยแล้ว ให้ถอยหลัง ๒ ก้าว มาหาคนที่กำลังยืนรออยู่ ทั้งสองคนทำวันทยหัตถ์ - ลดมือลงพร้อมกัน (ผู้กำกับกองลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ลดมือลงพร้อมกับลูกเสือสองคนที่ชักธง เว้นลูกเสือในแถวทุกคนยังคงอยู่ในท่าวันทยหัตถ์ หรือวันทยาวุธแล้วแต่กรณี) ผู้ชักธงวิ่งกลับไปเข้าที่ของตน แล้วทำวันทยหัตถ์หรือวันทยาวุธแล้วแต่กรณีเหมือนลูกเสือในแถวผู้กำกับกองลูกเสือสั่งว่า ***“มือลง”*** ถ้าลูกเสือมีไม้ง่าม ให้เปลี่ยนเป็น ***“เรียบ - อาวุธ”*** ทุกคนจึงลดมือลงพร้อมกัน

๓ **สวดมนต์** - พอลดมือลงหรือเรียบอาวุธแล้ว ทุกคนอยู่ในท่าตรงแล้วถอดหมวกเตรียมตัวสวดมนต์ หมู่บริการนำสวดมนต์ ถ้าลูกเสือมีไม้ง่าม ให้ยกไม้ง่ามมาวางไว้กึ่งกลางระหว่างเท้าทั้งสอง ไม้ง่ามส่วนบนพิงแขนซ้ายซึ่งงอเป็นมุมฉากรอรับอยู่แล้ว

๔ **สงบนิ่ง** - เมื่อสวดมนต์จบแล้ว ทุกคนสงบนิ่ง

๕ **ตรวจ** - การตรวจในตอนนี้จะตรวจอะไรก็ได้ เช่น เล็บ ฟัน ความสะอาดอื่น ๆ (ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้สั่งก่อนจะให้ตรวจอะไร) แต่การตรวจในตอนปิดนั้น ให้ตรวจเครื่องแบบอย่างเดียว เพราะเหตุว่า ลูกเสือเรียนมาเป็นเวลานาน เครื่องแต่งกายย่อมไม่เรียบร้อย และจะต้องแต่งเครื่องแบบกลับบ้าน ผ่านที่ชุมนุมชนหลายแห่ง ถ้าไม่เรียบร้อยอาจจะนำความเสื่อมเสียมาสู่กองลูกเสือของตนได้

วิธีตรวจ

ตามปกติผู้กำกับกองลูกเสือจะให้รองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้ตรวจ แต่บางกรณีรองผู้กำกับกองลูกเสือไม่อยู่หรือมีน้อย ผู้กำกับกองลูกเสืออาจจะมอบหมายให้นายหมู่ลูกเสือตรวจแทนก็ได้

ถ้ารองผู้กำกับกองลูกเสือตรวจ รองผู้กำกับกองลูกเสือที่จะไปตรวจนั้น ต้องทำความเคารพ (วันทยหัตถ์) ผู้กำกับกองลูกเสือเสียก่อน แล้วจึงไปตรวจหมู่ลูกเสือ พอไปถึงหน้าหมู่ลูกเสือที่จะรับตรวจ นายหมู่ลูกเสือสั่งลูกเสือในหมู่ของตนว่า ***“หมู่ .... ตรง”*** ลูกเสือทุกคนตรงนายหมู่ลูกเสือคนเดียวทำวันทยหัตถ์ แล้วลดมือลงก้าวไปข้างหน้า ๑ ก้าว ทำวันทยหัตถ์แล้วรายงานว่า ***“หมู่ .... พร้อมที่จะรับตรวจแล้วครับ/ค่ะ”*** เมื่อรายงานจบ ลดมือลง ถอยหลังกลับเข้าที่เดิม (ในกรณีที่ลูกเสือทุกคนมีไม้ง่าม ให้สั่ง ***“หมู่ .... ตรง วันทยา - วุธ”*** ลูกเสือทุกคนทำวันทยาวุธ นายหมู่ลูกเสือลดมือลงคนเดียว ก้าวไปข้างหน้า ๑ ก้าว ทำวันทยาวุธอีกครั้งแล้วรายงานว่า ***“หมู่ .... พร้อมที่จะรับตรวจแล้วครับ/ค่ะ”*** เมื่อรายงานจบ ลดมือลง ถอยหลังกลับเข้าที่เดิมแล้วทำวันทยาวุธอีกครั้งแล้วสั่ง ***“เรียบ - อาวุธ”*** ลูกเสือทุกคนอยู่ในท่าตรง

ผู้ตรวจจะตรวจตัวนายหมู่ลูกเสือก่อน แล้วจึงตรวจลูกหมู่ต่อไป ขณะที่ตรวจลูกหมู่นั้นให้นายหมู่ลูกเสือตามไปด้วยเพื่อจะได้ทราบถึงข้อบกพร่องของลูกหมู่ เมื่อตรวจครบทุกคนแล้วนายหมู่ลูกเสือกลับเข้าที่ แล้วสั่ง ***“วันทยหัตถ์ หรือ วันทยา - วุธ”*** อีกครั้ง นายหมู่ลูกเสือกล่าว ***“ขอบคุณครับ/ค่ะ”*** โดยไม่ก้าวออกหน้าแถว แล้วสั่ง ***“มือลง หรือ เรียบ - อาวุธ”*** (แล้วแต่กรณี) จากนั้นให้นายหมู่ลูกเสือสั่ง ***“ตามระเบียบ - พัก”*** รองผู้กำกับกองลูกเสือที่ไปตรวจจะรายงานผลการตรวจให้ผู้กำกับลูกเสือทราบ รองผู้กำกับลูกเสือคนไหนตรวจเสร็จก่อนให้รายงานก่อนโดยไม่ต้องรอกัน

ในกรณีนายหมู่ตรวจ เมื่อได้ยินคำสั่งผู้กำกับกองลูกเสือสั่งว่า ***“นายหมู่ตรวจ”*** ให้รองนายหมู่ลูกเสือวิ่งอ้อมด้านหลังหมู่ของตนไปยืนแทนที่นายหมู่ลูกเสือ และทำหน้าที่เสมือนนายหมู่ลูกเสือส่วนนายหมู่ลูกเสือให้ก้าวออกมาข้างหน้าแถวของตน และทำหน้าที่เสมือนรองผู้กำกับกองลูกเสือ (วิธีตรวจก็เช่นเดียวกับรองผู้กำกับกองลูกเสือตรวจ) และเมื่อตรวจเสร็จแล้วให้ยืนรออยู่ก่อน จนเห็นว่าทุกหมู่ตรวจเรียบร้อยแล้ว จึงวิ่งไปเข้าแถวหน้ากระดานตรงหน้าผู้กำกับกองลูกเสือ (นายหมู่บริการอยู่หัวแถว) เพื่อรายงานผลการตรวจ

การรายงานให้รายงานทีละคนจากหัวแถวก่อน นายหมู่ลูกเสือที่จะรายงานให้ก้าวออกไปข้างหน้า ๑ ก้าว พร้อมกับทำวันทยหัตถ์ หรือทำวันทยาวุธแล้วแต่กรณี แล้วรายงานผลการตรวจเสร็จแล้วลดมือลงหรือทำเรียบอาวุธ ถอยเข้าที่จนครบทุกคน แล้วผู้กำกับกองลูกเสือจึงสั่งเข้าที่เมื่อนายหมู่ลูกเสือวิ่งมาถึง ให้รองนายหมู่ลูกเสือวิ่งอ้อมด้านหลังกลับเข้าที่ตามเดิม จากนั้นผู้กำกับ

กองลูกเสืออาจจะพูดอะไรอีกเล็กน้อย แล้วสั่งแถวแยกโดยออกคำสั่งว่า ***“กอง - แยก”*** ให้ลูกเสือทุกคนทำขวาหัน แล้วแยกย้ายกันไป

พิธีปิดประชุมกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑ **นัดหมาย** - ผู้กำกับกองลูกเสือยืนอยู่หน้าเสาธง ห่างจากเสาธงพอสมควร เรียกลูกเสือเข้าแถวรูปครึ่งวงกลม เมื่อลูกเสือเข้าแถวเรียบร้อยแล้ว ผู้กำกับกองลูกเสือสั่ง ***“กอง - ตรง”*** นัดหมายว่าคราวหน้าจะให้เตรียมอุปกรณ์อะไรมาหรือไม่ (การนัดหมายอาจจะนัดหมายช่วงเล่าเรื่องสั้นก็ได้)

๒ **ตรวจ** - การตรวจในตอนนี้จะตรวจเครื่องแบบอย่างเดียว (ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการตรวจตอนเปิดประชุมกอง แต่ต้องเดินอ้อมไปตรวจด้านหลังด้วย)

๓ **ชักธงลง** - ลูกเสือที่เป็นหมู่บริการหรือทำหน้าที่หมู่บริการ ๒ คน เป็นผู้ชักธงลง ในกรณีมีไม้ง่ามให้ฝากไม้ง่ามไว้กับเพื่อนข้าง ๆ แล้วให้เดินเข้าไปห่างจากเสาธงประมาณ ๓ ก้าว ทั้งสองแสดงความเคารพท่าวันทยหัตถ์ แล้วคนทางขวาก้าวไปข้างหน้า ๒ ก้าว เพื่อแก้เชือกที่ผูกธงออก แล้วถอยหลังมาตามเดิม สองคนช่วยกันชักธงลง (ให้ผืนธงอยู่ด้านขวาของผู้ชัก) ผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้สั่งทำความเคารพโดยออกคำสั่ง ***“กอง - วันทยหัตถ์”*** ถ้าลูกเสือมีไม้ง่าม ให้เปลี่ยนเป็น ***“กอง - วันทยา - วุธ”*** ลูกเสือทำวันทยหัตถ์หรือวันทยาวุธพร้อมกันแล้วแต่กรณี ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทำวันทยหัตถ์ ไม่ต้องร้องเพลงชาติ พอธงชาติลงจากยอดเสาแล้ว ผู้ชักธงคนขวาเดินเข้าไปผูกเชือกธง อีกคนหนึ่งคงยืนอยู่ในท่าตรง (ไม่ต้องทำวันทยหัตถ์) เมื่อผูกเชือกเรียบร้อยแล้ว ให้ถอยหลัง ๒ ก้าว มาหาคนที่กำลังยืนรออยู่ ทั้งสองทำวันทยหัตถ์ - ลดมือลงพร้อมกัน (ผู้กำกับกองลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น ๆ ให้ลดมือลงพร้อมกับลูกเสือสองคนที่ชักธง เว้นลูกเสือในแถวทุกคนยังอยู่ในท่าวันทยหัตถ์ หรือวันทยาวุธแล้วแต่กรณี) ผู้ชักธงวิ่งกลับไปเข้าที่ของตนแล้วทำวันทยหัตถ์หรือวันทยาวุธแล้วแต่กรณีเหมือนลูกเสือในแถวผู้กำกับกองลูกเสือสั่งว่า ***“มือลง”*** ถ้าลูกเสือมีไม้ง่ามให้เปลี่ยนเป็น ***“เรียบ - อาวุธ”*** ทุกคนจึงลดมือลงพร้อมกัน

๔ **แยก** - โดยออกคำสั่งว่า ***“กอง - เลิก”*** ให้ลูกเสือทุกคนทำวันทยหัตถ์ หรือวันทยาวุธและทำขวาหัน แล้วแยกย้ายกันไป

หมายเหตุ : ในกรณีนายหมู่ลูกเสือมีธงประจำหมู่ ให้ใช้คำบอก ***“วันทยหัตถ์”*** แต่ตัวนายหมู่ลูกเสือต้องทำวันทยาวุธ

๒ การจัดหน่วยของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

การเข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เด็กสมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้เมื่อมีอายุ ๑๔ - ๑๘ ปี หรือกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้สมัครจะเคยเป็นลูกเสือหรือไม่เคยเป็นลูกเสือมาก่อนก็ได้ แต่เฉพาะเด็กหญิงให้เรียกว่าเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

หมู่ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

มีชื่อหมู่เป็นพระนามของอดีตบูรพมหากษัตริย์ไทย หรือวีรชน วีรสตรีของไทย หมู่หนึ่งมีลูกเสือ ๔ - ๘ คน รวมทั้งนายหมู่ลูกเสือและรองนายหมู่ลูกเสือด้วย

นายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แต่งตั้งโดยผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นผู้หารือกับลูกเสือในหมู่นั้น สำหรับรองนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ให้ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นผู้แต่งตั้งโดยหารือนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของหมู่นั้น ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาหมู่ของตน

ในกรณีที่ตั้งกองลูกเสือขึ้นใหม่ ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อาจหารือลูกเสือในหมู่นั้นเพื่อแต่งตั้งนายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือพร้อมกันในคราวเดียว

ผู้กำกับกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อาจตั้งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือหนึ่งคน และผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือหนึ่งถึงสองคน จากนายหมู่ลูกเสือในกองลูกเสือ โดยหารือคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือนั้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยในการดำเนินงานของกองลูกเสือ

หมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นหน่วยในการจัดกิจกรรมทั้งปวง ตามแนวที่คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่กำหนด ในกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษอาจจัดลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ขึ้นเป็นชุดหรือหน่วยพิเศษก็ได้

กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ประกอบด้วยหมู่ลูกเสืออย่างน้อย ๒ หมู่ ไม่เกิน ๖ หมู่ จำนวนลูกเสือตั้งแต่ ๘ - ๔๘ คน

กองลูกเสือที่มีสมาชิกเป็นจำนวนมาก ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อาจหารือเพื่อแต่งตั้งนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีอาวุโส ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือการลูกเสือสำหรับเด็กชาย และเอกสารเกี่ยวกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่พอสมควรในกองนั้น เป็น ***หัวหน้านายหมู่ลูกเสือ*** ทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ กองนั้น

กองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีลูกเสือประเภทเดียวตั้งแต่ ๔ กองขึ้นไป อาจจัดเป็นกลุ่มหรือจะจัดเป็นกองในกลุ่มลูกเสือที่มีลูกเสือประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยก็ได้

คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ประกอบด้วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือเป็นประธาน ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือเป็นรองประธาน และให้นายหมู่ลูกเสือ รองนายหมู่ลูกเสือในกองลูกเสือนั้นเลือกกันเองเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เช่น เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม กรรมการกีฬา กรรมการนันทนาการ กรรมการกลาง ฯลฯ แล้วนำเสนอผู้กำกับกองลูกเสือพิจารณาอนุมัติและสั่งแต่งตั้ง

คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ควรอยู่ในตำแหน่งไม่เกินคราวละ ๑๒ เดือน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือ และกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือบ้าง แต่ในบางกรณี ที่ประชุมฯ อาจเสนอให้ผู้กำกับกองลูกเสือพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานฯ ชุดเดิมให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอีก หรืออาจจะให้มีการเปลี่ยนแปลงแต่บางตำแหน่งก็ได้

ให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานฯ อย่างน้อยเดือนละครั้ง ในการประชุมให้หัวหน้านายหมู่ลูกเสือเป็นประธานที่ประชุม ผู้ช่วยหัวหน้านายหมู่ลูกเสือเป็นรองประธาน เลขานุการเป็นผู้จดรายงานการประชุม บางกรณีอาจเชิญรองนายหมู่ลูกเสือเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้ ส่วนผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่เข้าประชุมด้วยให้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา

คณะกรรมการดำเนินงานของกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

มีหน้าที่ดังนี้

๑. วางแผนและจัดทำรายงานกิจกรรมประจำของกองลูกเสือ

๒. ในกรณีที่มีกิจกรรมพิเศษ อาจพิจารณาแต่งตั้งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในกองคนหนึ่งให้เป็นหัวหน้ากิจกรรมนั้น

๓. บริหารกิจการภายในกองลูกเสือ

๔. รักษาเกียรติของกองลูกเสือ

๕. ควบคุมการรับจ่ายเงินของกองลูกเสือ

๖. ให้ประธาน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้แทนของกองลูกเสือในการติดต่อกับบุคคลภายนอก

๓ การแต่งกายของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ (พ.ศ. ๒๕๑๐)

๑. **หมวก** ทรงอ่อน (เบเร่ต์) สีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

๒. **เสื้อ** คอพับสีกากี แขนสั้นเหนือศอก ผ่าอกตลอด อกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง ๓.๕ ซม. มีดุมเหนือเข็มขัด ๔ ดุม อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ปกรูปมน ชายกลางแหลม เจาะรังดุมกึ่งกลางกระเป๋า ๑ ดุม มีอินทรธนูสีเลือดหมู ปลายอินทรธนูมีอักษร *"ล.ญ."* สีเหลือง ที่ปลายอินทรธนูทางด้านคอ มีดุมลักษณะกลมแบนทำด้วยวัตถุสีน้ำตาลแก่ ด้านละ ๑ ดุม (ดุมสีทองไม่ถูกต้อง) การแต่งเครื่องแบบให้สอดชายเสื้อไว้ในกางเกง

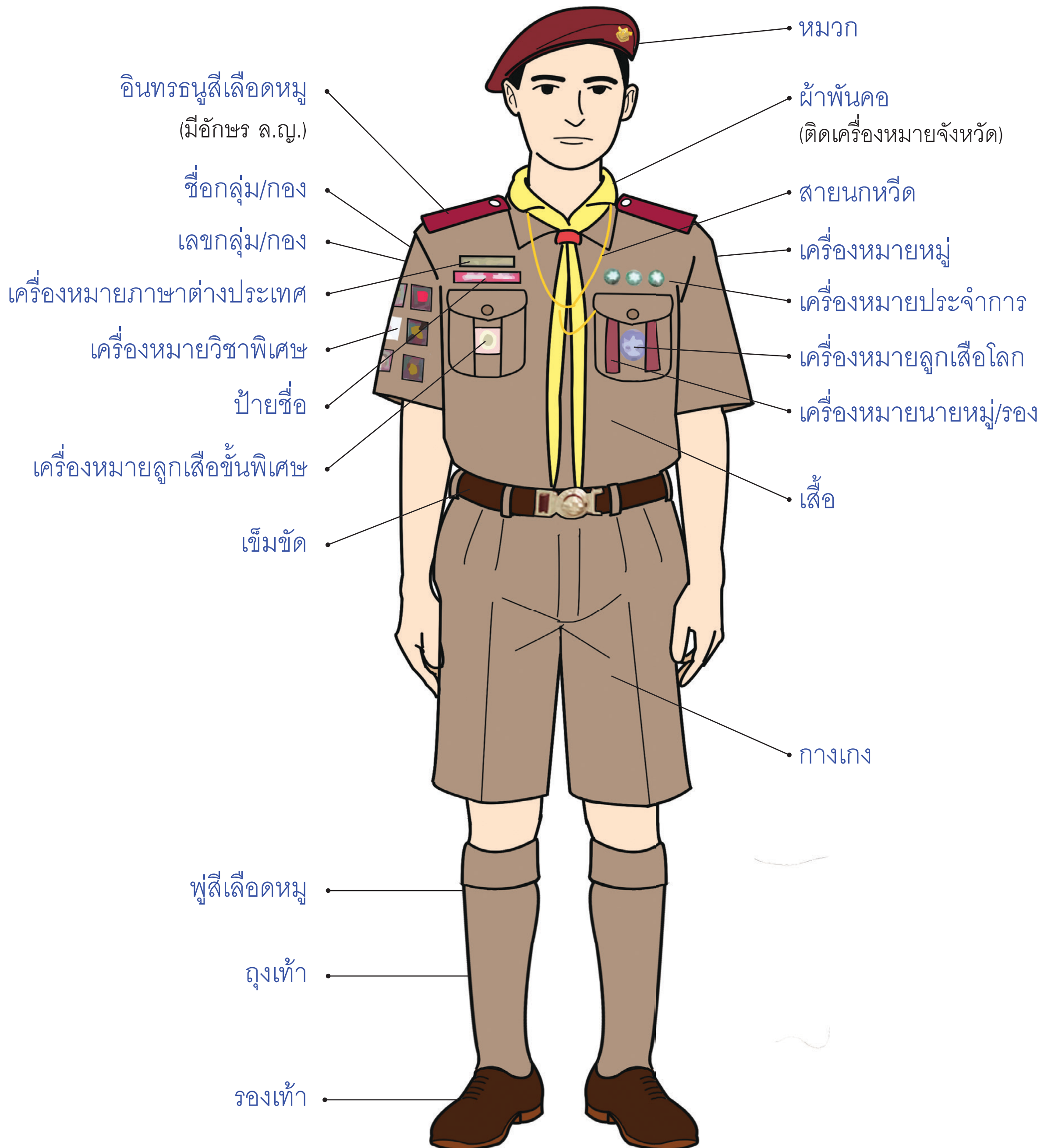
๓. **ผ้าผูกคอ** รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน ๑๐๐ ซม. ด้านตั้ง ๗๕ ซม. สีตามสีประจำภาคศึกษา และมีห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ

๔. **กางเกง** สีกากี ขาสั้นเหนือเข่าประมาณ ๕ ซม. ส่วนกว้างของขากางเกงเมื่อยืนตรง ห่างจากขาตั้งแต่ ๘ - ๑๒ ซม. ปลายขาพับเข้ากว้าง ๕ ซม. ผ่าตรงส่วนหน้า มีกระเป๋าตามแนวตะเข็บข้างละ ๑ กระเป๋า และมีหูร้อยเข็มขัดยาวไม่เกิน ๖ ซม. กว้าง ๑ ซม.

๕. **เข็มขัด** สายหนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน ๓ ซม. หัวชนิดหัวขัด ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ภายในกรอบช่อชัยพฤกษ์

๖. **ถุงเท้า** ชนิดยาวสีกากี พับขอบไว้ใต้เข่า ใต้พับขอบมีสายรัดถุง ติดพู่สีเลือดหมูข้างละ ๒ พู่ ให้มีความยาวประมาณ ๑ ซม.

๗. **รองเท้า** หนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้นชนิดผูก

เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร วิชาพิเศษ และเครื่องแบบของเนตรนารี ฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๒๐

๑. **หมวก** แบบปีกแคบสีเขียวแก่ มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง ปีกหมวกด้านหลังพับขึ้น

๒. **เสื้อ** คอพับสีเขียวแก่ แขนสั้นเหนือศอก ผ่าอกตลอด อกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง ๓.๕ ซม. มีดุมเหนือเข็มขัด ๔ ดุม อกมีกระเป๋าปะข้างละ ๑ กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ปกรูปมน เจาะรังดุมกึ่งกลาง ๑ ดุม มีอินทรธนูสีเลือดหมู ปลายอินทรธนูมีรูปเครื่องหมายเนตรนารีสีเหลือง ที่ปลายอินทรธนูทางด้านคอ มีดุมลักษณะกลมแบนทำด้วยวัตถุสีเขียวแก่ ด้านละ ๑ ดุม (ดุมสีทองไม่ถูกต้อง) การแต่งเครื่องแบบให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกระโปรง หรือเย็บเสื้อติดกระโปรงได้

๓. **ผ้าผูกคอ** รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน ๑๐๐ ซม. ด้านตั้ง ๗๕ ซม. สีตามสีประจำเขตการศึกษา และมีห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ

๔. **กระโปรง** สีเขียวแก่ ยาวเสมอเข่า ด้านหน้าและด้านหลังพับเป็นกลีบหันออกด้านข้าง ข้างละ ๑ กลีบ

๔. **เข็มขัด** หนังสีดำ กว้างไม่เกิน ๓ ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายดุนรูปเครื่องหมายเนตรนารี

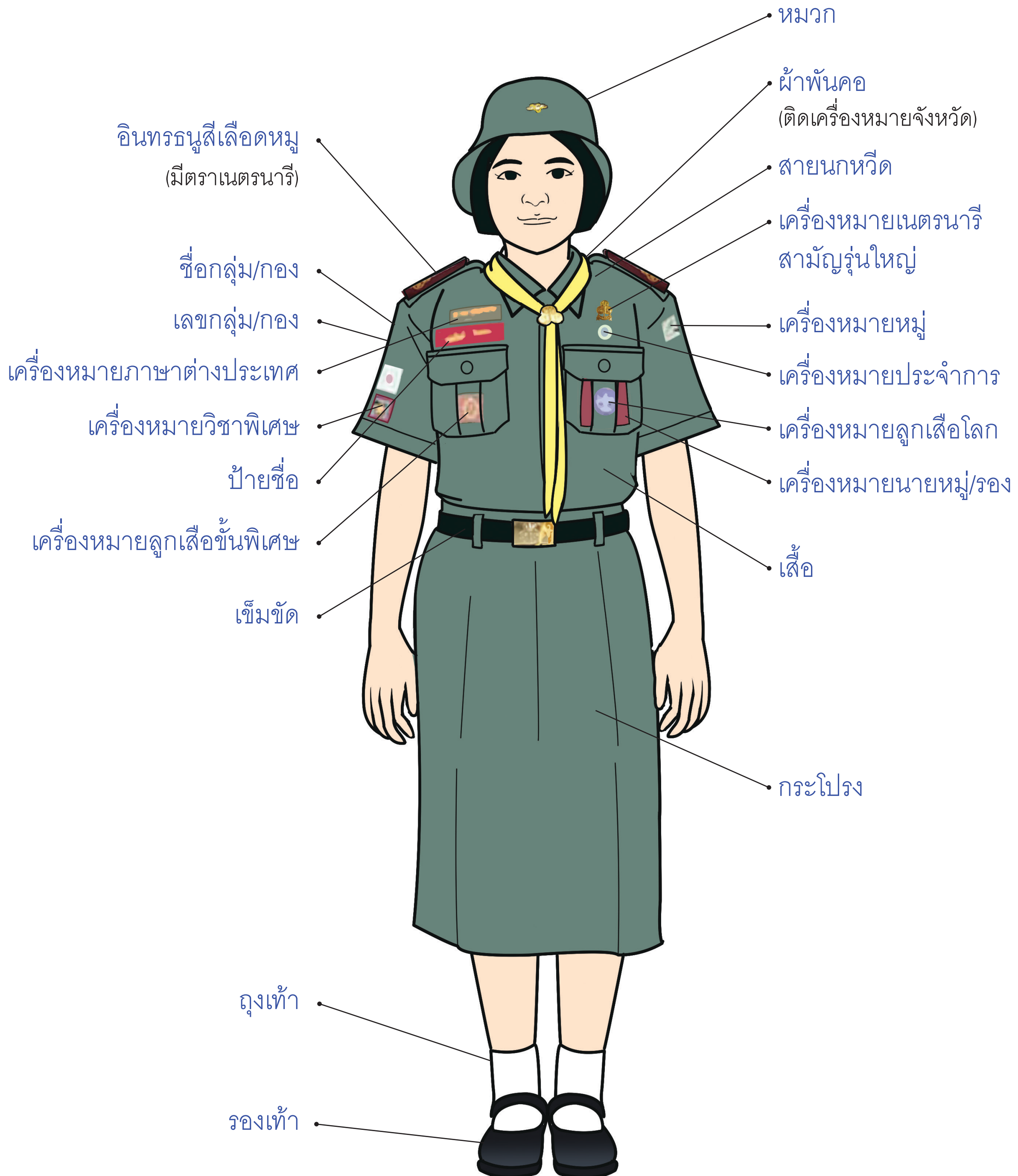
๕. **ถุงเท้า** สีขาว พับสั้นเพียงข้อเท้า

๖. **รองเท้า** หนังสีดำแบบนักเรียน หรือผ้าใบสีดำ ไม่มีลวดลาย หุ้มส้น ชนิดผูก

การตั้งชื่อหมู่เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

เรียกตาม ชื่อนกต่าง ๆ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (๒๕๔๙). *ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรวิชาพิเศษและเครื่องแบบของเนตรนารี ฉบับชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๒๐*. พิมพ์ครั้ง ๔. หน้า ๒๓.

เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

เครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่เหล่าสมุทร (เครื่องแบบกากีและเครื่องแบบขาว)

๑. เครื่องแบบกากี ประกอบด้วย

๑) หมวกกะลาสีสีกากีทำด้วยผ้า ผ้าพันหมวกสีเลือดหมูกว้าง ๓ ซม. มีอักษร ***"ลูกเสือสมุทร"*** สีทอง และมีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทองกำกับหน้าและหลัง ปลายแถบทั้งสองข้างตัดชายเป็นรูปหางนกแซงแซว มีรูปสมอสีทองนอนตามยาว

๒) เสื้อกะลาสีสีกากีแขนสั้น อกซ้ายมีกระเป๋าปะไม่มีปก ๑ กระเป๋า ใต้คอด้านหน้ามีแถบผ้าสีขาว ๒ ชาย ยาวชายละ ๒๕ ซม. ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

๓) เสื้อชั้นในคอกลม แขนสั้น สีขาว

๔) ผ้าผูกคอสีเลือดหมูรูปสามเหลี่ยม พับมุมข้างหนึ่งเข้ากับด้านฐานอีกข้างหนึ่งให้ส่วนที่พับซ้อนกันกว้าง ๖ ซม. ผูกชายทั้ง ๒ ข้างต่อกันคล้องไว้ใต้ปกเสื้อ ให้ส่วนกึ่งกลางที่พับอยู่ข้างหน้าตรงแนวอกเสื้อ โดยให้ส่วนซ้ายทับส่วนขวา และผูกด้วยแถบผ้าสีขาวสำหรับผูกผ้าผูกคอเป็นเงื่อนโบเหนือชายสุดผ้าผูกคอ ๖ ซม.

หมายเหตุ : *"เงื่อนโบ"* หมายถึง การกระทบปลายเชือกทั้งสองปลายพับครึ่งเป็นห่วงแล้วผูกไขว้กันแบบเงื่อนพิรอด สามารถกระตุกปลายเชือกให้หลุดจากกันได้ เรียกอีกอย่างว่า *"เงื่อนพิรอดกระทก"*

๕) กางเกง/กระโปรงสีกากี เข็มขัด ถุงท้า รองเท้า ลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

๒. เครื่องแบบขาว ประกอบด้วย

๑) หมวกกะลาสีสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับหมวกกะลาสีเครื่องแบบกากี

๒) เสื้อกลาสีสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อกะลาสีเครื่องแบบกากี แต่ปกคอด้านบนทำด้วยผ้าสีกรมท่า มีแถบผ้าสีขาวทาบสองแถบ แถบนอกกว้าง ๒ ซม. เย็บติดห่างจากขอบปกคอ ๕ มม. แถบในกว้าง ๕ มม. เย็บติดห่างจากแถบนอก ๕ มม. ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกางเกง

๓) เสื้อชั้นใน เช่นเดียวกับเสื้อชั้นในเครื่องแบบกากี

๔) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบกากี

๕) กางเกง/กระโปรงสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องแบบกากี

๖) เข็มขัดหนังสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบกากี

๗) ถุงเท้ายาวสีขาว ลักษณะเช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบกากี

๘) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบกากี

เครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่เหล่าอากาศ

ประกอบด้วย

๑. หมวกทรงอ่อนสีเทา มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ มีรูปปีกนก ๒ ข้าง ยาวข้างละ ๒ ซม. ทำด้วยโลหะสีทองติดเหนือขอบหมวก เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

๒. เสื้อสีเทา ลักษณะเช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ แต่อินทรธนูสีเลือดหมู ปลายอินทรธนูมีอักษร ล.ญ. สีเหลือง

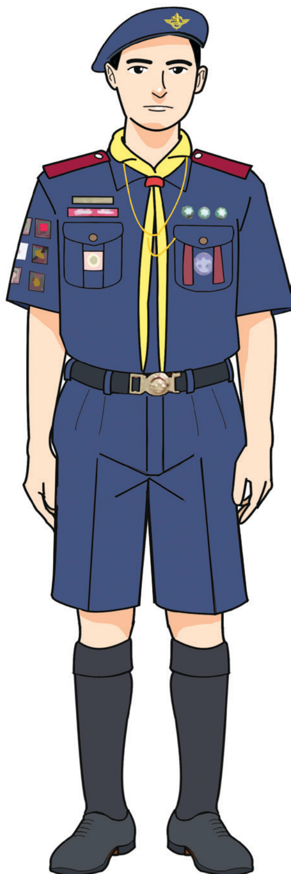
๓. ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

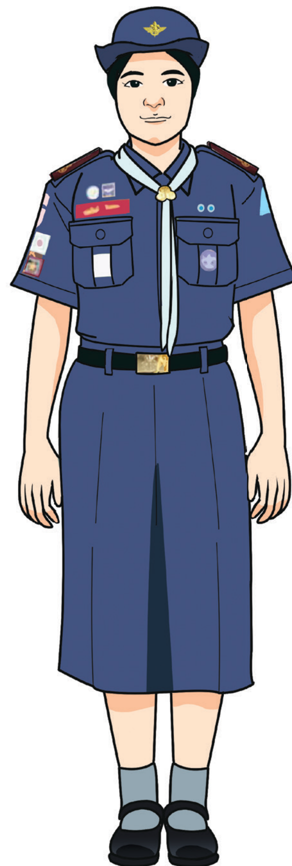
๔. กางเกง/กระโปรงสีเทา ลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

๕. เข็มขัดหนังสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

๖. ถุงเท้ายาวสีเทา ลักษณะเช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

๗. รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีดำ ลักษณะเช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญใหญ่

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

๑. เครื่องหมายจังหวัด ทำด้วยผ้าสี่เหลี่ยมจตุรัส ยาวด้านละ ๕ ซม. มีรูปและสี ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือกำหนด ติดที่มุมผ้าผูกคอ เครื่องหมายจังหวัดตรงข้ามกับด้านฐาน เฉพาะลูกเสือเหล่าสมุทรให้ติดที่กึ่งกลางปกด้านหลังของเสื้อกะลาสี

เครื่องหมายจังหวัด

๒. เครื่องหมายสังกัด

(ก) ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว ๗ ซม. กว้าง ๑.๕ ซม. ขลิบริมสีขาว มีชื่อกลุ่มหรือกอง (ชื่อโรงเรียน) สีขาว ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา ใต้ตะเข็บประมาณ ๑ ซม.

ชื่อกลุ่มหรือกอง

(ข) เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๓.๕ ซม. ขลิบริมสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง ๑.๕ ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง ๑ ซม. อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง เว้นระยะระหว่างกันประมาณ ๑ ซม.

กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

เลขกลุ่ม/กอง

เลขกอง

๓. **เครื่องหมายหมู่** ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๓.๕ ซม. มีรูปสามเหลี่ยม ๒ รูป สีตามสีประจำหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ตามกฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือกำหนด ขลิบริมสีเลือดหมูติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้ายใต้ตะเข็บประมาณ ๑ ซม.

สีที่ ๑ (อยู่ด้านหน้า)

สีที่ ๒ (อยู่ด้านหลัง)

๑.	หมู่ศรีอินทราทิตย์	สีน้ำเงินแก่/สีเหลือง
๒.	หมู่รามคำแหง	สีเขียว/สีขาว
๓.	หมู่อู่ทอง	สีแดง/สีเหลือง
๔.	หมู่บรมไตรโลกนารถ	สีน้ำเงิน/สีแดง
๕.	หมู่พระมหาจักรพรรดิ	สีดำ/สีเหลือง
๖.	หมู่สุริโยทัย	สีขาว/สีเขียว
๗.	หมู่นเรศวร	สีน้ำตาล/สีเหลือง
๘.	หมู่เอกาทศรถ	สีน้ำตาล/สีขาว
๙.	หมู่ปราสาททอง	สีฟ้า/สีเหลือง
๑๐.	หมู่พระนารายณ์	สีเหลือง/สีดำ
๑๑.	หมู่โกษาปาน	สีเขียว/สีเหลือง
๑๒.	หมู่โกษาเหล็ก	สีเขียวแก่/สีฟ้า
๑๓.	หมู่พันท้ายนรสิงห์	สีเหลือง/สีน้ำเงินแก่
๑๔.	หมู่พระเจ้าตาก	สีแดง/สีน้ำเงิน
๑๕.	หมู่พระพุทธยอดฟ้า	สีฟ้า/สีขาว
๑๖.	หมู่เทพกษัตรีย์	สีขาว/สีฟ้า
๑๗.	หมู่ศรีสุนทร	สีเขียวแก่/สีแดง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. (๒๕๑๖). กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ. พิมพ์ครั้งที่ ๖. หน้า ๗๐.

๔. เครื่องหมายเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยโลหะสีทองประกอบแถบโบว์อยู่ส่วนล่าง มีคำว่า ***"สามัญรุ่นใหญ่"*** มีขนาดกว้าง ๓ ซม. ยาว ๓ ซม. ใช้กลัดติดที่อกเสื้อข้างซ้าย เหนือเครื่องหมายประจำการ

๕. เครื่องหมายประจำการ ทำด้วยผ้าสีเขียว รูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง ๒ ซม. มีรูปดาว ๖ แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ ซม. ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า ๑ ซม. จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ เว้นระยะระหว่างกัน ๕ มม. ตามแนวนอน

๖. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ใช้ประกอบเครื่องหมายวิชาพิเศษวิชาล่าม ทำด้วยผ้าสีกากีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว ๖ ซม. กว้าง ๑.๕ ซม. มีอักษรไทยบอกชื่อภาษาต่างประเทศที่ลูกเสือพูดได้ดีสีขาว ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า

๗. เครื่องหมายสายยงยศ

- เครื่องหมายสายยงยศลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยเส้นหนังสีน้ำตาลถักเป็นห่วงคล้องต้นแขนขวาใต้อินทรธนู ปลายสายรวมติดที่ดุมใต้ปกกระเป๋าเสื้อข้างขวา
- เครื่องหมายสายยงยศเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยเชือกไหมสีเลือดหมู ถักเป็นห่วงคล้องต้นแขนขวาใต้อินทรธนู

เครื่องหมายสายยงยศลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใช้ได้เฉพาะลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบได้วิชาลูกเสือเอกหรือสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว กับสอบได้เครื่องหมายวิชาพิเศษนักผจญภัย และเครื่องหมายต่อไปนี้อีก ๒ เครื่องหมาย คือ นักดาราศาสตร์ นักอุตุนิยมวิทยา การจัดการค่ายพักแรม ผู้พิทักษ์ป่า นักเดินทางไกล หัวหน้าคนครัว นักบุกเบิก นักสะกดรอย นักธรรมชาติวิทยา

ลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ต้องถักเครื่องหมายสายยงยศของตนเอง

๘. เครื่องหมายชาวเรือ เป็นหลักสูตรของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เหล่าสมุทร เครื่องหมายทำด้วยผ้าสีขาบ รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๔ ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปสมอเรือและอักษร ***"ล.ญ."*** สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า เทียบได้กับเครื่องหมายสายยงยศของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

๑. ได้เป็นลูกเสือเอก หรือสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว

๒. สอบได้เครื่องหมายวิชาพิเศษนักผจญภัย และเครื่องหมายต้นเด่น หรือนายท้ายเรือเล็ก อย่างใดอย่างหนึ่ง

๓. สอบได้เครื่องหมาย ชาวประมง นักธรรมชาติวิทยา หัวหน้าคนครัว นักอุตุนิยมวิทยา นักดาราศาสตร์ นักพายเรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง อีก ๑ อย่างวิชา

๙. **เครื่องหมายการบิน** เป็นหลักสูตรของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เหล่าอากาศ เครื่องหมายทำด้วยผ้าสีขาบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๔ ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปปีกนก ๒ ปีก ยาว ๓ ซม. และอักษร *"ล.ญ."* สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า เทียบได้กับเครื่องหมายสายยงยศของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

๑. ได้เป็นลูกเสือเอก หรือสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว

๒. สอบได้เครื่องหมายวิชาพิเศษนักผจญภัย และเครื่องหมายช่างอากาศ

๓. สอบได้เครื่องหมาย นักเครื่องบินเล็ก นักเดินทางไกล นักอุตุนิยมวิทยา นักธรรมชาติวิทยา นักดาราศาสตร์ อย่างใดอย่างหนึ่ง อีก ๑ อย่างวิชา

๑๐. **เครื่องหมายลูกเสือหลวง** เป็นเครื่องหมายสำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทุกเหล่า เครื่องหมายทำด้วยผ้าสีขาบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๔ ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปพระมหามงกุฎประกอบด้วยอุณาโลม และอักษร *"ล.ญ."* สีเหลือง ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า ใช้ได้เฉพาะลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีสิทธิใช้สายยงยศ เครื่องหมายชาวเรือ หรือเครื่องหมายการบินอย่างใดอย่างหนึ่งและสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดในหลักสูตร

๑๑. **เครื่องหมายผู้ฝึกสอน*** เป็นเครื่องหมายสำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทุกเหล่า เครื่องหมายทำด้วยผ้าสีขาบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๔ ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปขอนไม้และขวาน กับคำว่า ***"ผู้ฝึกสอน ล.ญ."*** สีเหลือง** ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า ใช้ได้เฉพาะลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ได้รับเครื่องหมายสายยงยศ เครื่องหมายชาวเรือ หรือเครื่องหมายการบิน อย่างใดอย่างหนึ่งมาแล้ว

* ข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

** กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ (พ.ศ. ๒๕๑๐) เขียนไว้ว่า เครื่องหมายผู้ฝึกสอนมีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ และคำว่า "ผู้ฝึกสอน ล.ญ." สีเหลือง

๑๒. **เครื่องหมายวิชาพิเศษ** ทำด้วยผ้าสีเลือดหมูรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ ๔ ซม. มีกรอบและอักษร *"ล.ญ."* สีเขียว ภายในกรอบมีรูปตามที่กำหนดในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตร และวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

ถ้าสอบได้ไม่เกิน ๙ วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน ๓ วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว ๑ ซม. ถ้าสอบได้เกิน ๙ วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยต่วนหรือสักหลาดสีเหลือง กว้าง ๑๐ ซม. ขลิบริมสีขาบข้างละ ๑ ซม. และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

สำหรับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ซึ่งได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ ขณะเมื่อเป็นลูกเสือสามัญให้ติดเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญได้จนกว่าจะสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่วิชาเดียวกันได้แล้ว

๑๓. เครื่องหมายชั้น

เครื่องหมายลูกเสือโลก เป็นรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔.๓ ซม. มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาวบนพื้นสีม่วง ล้อมรอบด้วยเชือกสีขาวเป็นรูปวงกลม ผูกเป็นเงื่อนพิรอดอยู่เบื้องล่าง เป็นเครื่องหมายลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดด้านละ ๓ ซม. พื้นสีกากีภายในมีรูปช่อชัยพฤกษ์สีขาว ๒ ช่อ โค้งเข้าหากัน ปลายช่อชัยพฤกษ์มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว ระหว่างช่อชัยพฤกษ์มีหน้าเสือสีทอง ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

เครื่องหมายลูกเสือหลวง เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาดด้านละ ๓ ซม. พื้นสีกากี ขอบสีขาว มีรูปพระมหามงกุฎสีทองอยู่ตรงกลางและมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีขาวอยู่เบื้องล่างพระมหามงกุฎ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวาแทนเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

๑๔. เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบนายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

- เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยแถบผ้าสีเลือดหมู รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวเท่าแนวตั้งของกระเป๋า กว้าง ๑.๕ ซม. มีจำนวนแถบและติดดังนี้

หัวหน้านายหมู่ ๓ แถบ ติดที่กระเป๋าเสื้อข้างซ้ายตามแนวตั้ง เว้นระยะระหว่างแถบ ๑ ซม. ให้เครื่องหมายลูกเสือโลกทับแถบกลาง

นายหมู่ ๒ แถบ ติดที่กระเป๋าเสื้อข้างซ้ายตามแนวตั้ง ให้เครื่องหมายลูกเสือโลกอยู่ตรงกลาง

รองนายหมู่ ติดที่กระเป๋าเสื้อข้างซ้ายตามแนวตั้ง ให้เครื่องหมายลูกเสือโลกอยู่ทางซ้าย

- สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก ๑ สาย สีเหลือง เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย สำหรับลูกเสือเหล่าสมุทร เมื่อแต่งเครื่องแบบขาว ใช้สายนกหวีดเช่นเดียวกัน แต่สีขาว

๑๕. เข็มวิทยฐานะและเครื่องหมายแสดงความสามารถ สามารถประดับได้ตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนว่าด้วยการนั้น

๔ คำบอก ท่าสัญญาณ สัญญาณแตรหรือสัญญาณนกหวีด

ในการฝึกหัดลูกเสือ เมื่อผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะแจ้งความประสงค์แก่ลูกเสือ จะใช้วิธีการสั่งการดังนี้

๑. **ใช้คำบอก** ในการบอกแถว ใช้เมื่อสามารถจะสั่งการให้ลูกเสือได้ยินทั่วถึงได้ และเมื่อต้องการให้ลูกเสือปฏิบัติตามโดยทันที คำบอกมีอยู่ ๓ ชนิด คือ ***"คำบอกแบ่ง"*** และ ***"คำบอกรวด"***

๑) คำบอกแบ่ง คือ คำบอกที่ให้ลูกเสือปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ตอนแรกเรียกว่า ***"คำนำ"*** เป็นคำชี้แจงถึงท่าหรือทิศทางที่จะปฏิบัติ ตอนหลังเรียกว่า ***"คำสัญญาณ"*** เป็นคำที่ให้ปฏิบัติทันที ฉะนั้น คำนำจึงทอดเสียงยาว เว้นระยะเล็กน้อยแล้วเปล่งคำสัญญาณ ซึ่งออกเสียงหนักและสั้น ตัวอย่างเช่น จะบอกให้ทำท่าตรง ใช้คำบอกแบ่งว่า ***"แถว - ตรง"*** ***"แถว"*** เป็นคำนำ เว้นระยะเล็กน้อย แล้วจึงบอก ***"ตรง"*** ซึ่งเป็นคำสัญญาณ

๒) คำบอกรวด คือ คำบอกที่ให้ลูกเสือปฏิบัติด้วยอาการฉับไว ทันที ในท่าที่ไม่ต้องทำพร้อมกัน หรือไม่อาจแบ่งแยกการกระทำออกเป็นตอน ๆ ได้ ลูกเสือต้องปฏิบัติโดยฉับพลันด้วยกิริยาที่รวดเร็วและรวบรัด เช่น ให้แสดงความเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ ใช้คำบอกรวดว่า ***"วันทยหัตถ์"***

หมายเหตุ : คำบอกท่าต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้ ท่าที่ใช้คำบอกแบ่งเขียนห่างกัน เช่น ***"ขวา - หัน"*** และท่าที่ใช้คำบอกรวดเขียนติดกัน เช่น ***"เดินตามสบาย"*** และถ้าใช้คำบอกเป็นคำ ๆ โดยมีเครื่องหมายจุลภาค (,) คั่นอยู่ ให้เว้นระยะคำบอกตรงเครื่องหมายนั้นพอสมควร ไม่ต้องทอดเสียงยาว เช่น ***"ตามระเบียบ, พัก"***

คำบอกใดที่มีคำในวงเล็บ หมายความว่า ใช้คำบอกได้อีกอย่างหนึ่ง โดยมีคำในวงเล็บนั้นอยู่ด้วย ทั้งนี้สุดแต่คำในวงเล็บจะอยู่ในตอนใด เช่น ***"ขวา (ซ้าย) - หัน"*** หมายความว่า ***"ขวา - หัน"*** หรือ ***"ซ้าย - หัน"*** ***"หน้าเดิน, (วิ่ง)"*** หมายความว่า ***"หน้า - เดิน"*** หรือ ***"หน้า - วิ่ง"***

๒. ใช้ท่าสัญญาณมือ ท่าสัญญาณในการฝึกระเบียบแถวลูกเสือ ใช้ท่าสัญญาณมือของลูกเสือสากล แทนการใช้คำบอกเมื่ออยู่ห่างไกลจากลูกเสือ ไม่สามารถจะสั่งการให้ลูกเสือได้ยินทั่วถึง หรือกรณีที่ต้องการความสงบเงียบ

การสั่งด้วยท่าสัญญาณ ให้ใช้ท่าสัญญาณแขนและมือในการฝึกระเบียบแถว ดังต่อไปนี้

๑) เตรียม คอยฟังคำสั่ง หรือหยุด เหยียดแขนขวาขึ้นตรง เหนือศีรษะ มือแบ นิ้วทั้งห้าชิดติดกัน หันฝ่ามือออกไปข้างหน้า ให้ลูกเสือหยุดการเคลื่อนไหวหรือการกระทำใด ๆ ทั้งสิ้น นิ่งคอยฟังคำสั่งโดยหันหน้าไปยังผู้ให้สัญญาณ ถ้าอยู่ในแถวให้ยืนในท่าตรง

๒) รวม หรือ กลับมา เหยียดแขนขวา มือแบ หมุนเป็นวงกลมเหนือศีรษะจากซ้ายไปขวา

๓) จัดแถวหน้ากระดาน เหยียดแขนทั้งสองตรงออกไปข้างด้านข้างเสมอแนวไหล่ ฝ่ามือแบหันออกไปข้างหน้า

๔) จัดแถวตอน เหยียดแขนทั้งสองตรงออกไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ ฝ่ามือแบหันเข้าหากัน

๕) เคลื่อนที่ไปข้างหน้า, ทางขวา (ซ้าย), กึ่งขวา (ซ้าย), ไปทางหลัง ผู้ให้สัญญาณหันหน้าไปยังทิศทางที่ต้อง เหยียดแขนขวาขึ้นตรง เหนือศีรษะ มือแบ นิ้วทั้งห้าชิดติดกัน หันฝ่ามือออกไปข้างหน้า แล้วลดแขนลงข้างหน้าเสมอแนวบ่า

๖) หมอบลง หรือ เข้าที่กำบัง เหยียดแขนขวาตรงออกไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ ฝ่ามือแบคว่ำลดแขนลงข้างหน้าแล้วกลับที่เดิมหลาย ๆ ครั้ง

๗) เร่งจังหวะ หรือ เร็วขึ้น งอแขนขวา มือกำยกขึ้นเสมอแนวไหล่ ชูขึ้นตรงเหนือศีรษะแล้วลดลงหลาย ๆ ครั้ง

๘) เดิน ผู้ให้สัญญาณกำมือขวาแล้วงอข้อศอกยกขึ้น มือที่กำอยู่เสมอแนวไหล่

๙) วิ่ง ผู้ให้สัญญาณกำมือขวาแล้วงอข้อศอกยกขึ้น มือที่กำอยู่เสมอแนวไหล่ จากนั้นยกขึ้นระดับปลายหูแล้วลดลงเสมอแนวไหล่เร็ว ๆ หลาย ๆ ครั้ง

๑๐) ได้ยิน หรือ เข้าใจแล้ว ผู้ให้สัญญาณเหยียดแขนขวาไปข้างหน้าแบฝ่ามือโดยนิ้วทั้งห้าเรียงชิดติดกัน งอแขนตั้งฉากให้ข้อศอกเสมอแนวไหล่

๑๑) เปล่า ช่างเถอะ ตามเดิม ไม่เข้าใจ ผู้ให้สัญญาณยกแขนขวางอข้อศอก แบฝ่ามือโดยนิ้วมือทั้งห้าเรียงชิดติดกัน หันออกไปข้างหน้า โบกผ่านหน้าตนเองหลาย ๆ ครั้ง

หมายเหตุ : ก่อนจะให้สัญญาณและใช้ท่าสัญญาณใด ผู้ให้สัญญาณควรให้สัญญาณที่ ๑) ก่อนทุกครั้งเพื่อเป็นการเตือนให้ลูกเสือหยุด คอยฟังสัญญาณอื่นต่อไป

๓. ใช้สัญญาณแตร หรือสัญญาณนกหวีด เมื่อลูกเสืออยู่รวมกันในกรณีพิเศษหลายกอง หรืออยู่ปะปนกับประชาชน หรือเมื่อไปเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมคืนตามลำพัง หน่วยลูกเสือต่าง ๆ ที่มาร่วมกันหรือกองลูกเสืออาจจัดให้ใช้สัญญาณแตรเดี่ยวลูกเสือก็ได้

ในการฝึกประจำวันเมื่ออยู่ในที่ตั้งกองลูกเสือ ในโอกาสที่อยู่ห่างไกลจากลูกเสือ ผู้ให้สัญญาณอาจใช้สัญญาณนกหวีดเพื่อบังคับแถวลูกเสือ ดังนี้

๑. เป่ายาว ๑ ครั้ง (—) หมายถึง ถ้าเคลื่อนที่ให้หยุด ถ้าหยุดอยู่เตือน เตรียมตัวหรือคอยฟังคำสั่ง

(หลักการจำ : ยาวหนึ่งครั้งเราฟังได้ความว่า ***"หยุด"***.......)

๒. เป่ายาว ๒ ครั้ง (- -) หมายถึง เดินต่อไป เคลื่อนที่ต่อไป ทำงานต่อไป

(หลักการจำ : เป่ายาวเป็นชุด เราต้องรีบรุด ทำ ทำต่อไป.......)

๓. เป่าสั้นติดกันหลาย ๆ ครั้ง (- - - - - - - - - - -) หมายถึง ประชุม รวม

(หลักการจำ : สั้นติดต่อกัน......เร็วพลันเข้าแถวทันใด........)

๔. เป่าสั้น ๑ ครั้ง เป่ายาว ๑ ครั้ง สลับกันไป (- - - -) หมายถึง เกิดเหตุขึ้น

(หลักการจำ : สั้นยาวนั้นไซร้.......เราต้องรีบไปเพราะเกิดเหตุการณ์......)

๕. เป่าสั้น ๓ ครั้ง เป่ายาว ๑ ครั้ง ติดต่อกันไป (- - - -, - - - -) หมายถึง เรียกนายหมู่ลูกเสือมารับคำสั่ง

(หลักการจำ : นายหมู่มานี่ ฟังสิ สั้นสามยาวหนึ่ง ....)

๖. เป่ายาว ๓ ครั้ง สั้น ๑ ครั้ง (- - - -) หมายถึง ชักธงลง (ใช้ในการอยู่ค่ายพักแรม)

หมายเหตุ : เมื่อจะใช้สัญญาณแตรหรือนกหวีด (๒) (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ใช้สัญญาณ (๑) ก่อนทุกครั้ง

๔. คำสั่งปากเปล่าหรือการเขียนคำสั่ง

ในบางกรณี ผู้บังคับบัญชาลูกเสืออาจใช้การสั่งด้วยปากเปล่าหรือเขียนคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ลูกเสือปฏิบัติตาม เช่น ***"ให้นายหมู่ลูกเสือแยกทำการฝึกระเบียบแถวท่าฝึกเป็นบุคคลท่ามือเปล่า ใช้เวลา ๓๐ นาที แล้วกลับมาที่เดิม"***

๕ การฝึกเป็นบุคคลท่ามือเปล่า

๑. ท่าตรง เป็นพื้นฐานของการปฏิบัติท่าอื่น ๆ ใช้เป็นท่าสำหรับแสดงการเคารพเมื่ออยู่ในแถวควบคุม คำบอก *“แถว - ตรง”*

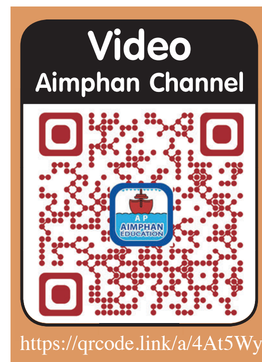
การปฏิบัติ

๑) ยืนให้ส้นเท้าชิด และอยู่ในแนวเดียวกัน ปลายเท้าแบะออกข้างละเท่า ๆ กัน ห่างกันประมาณ ๑ คืบ(ทำมุม ๔๕ องศา) เข่าเหยียดตึงและบีบเข้าหากัน

๒) ลำตัวยืดตรงอกผาย ไหล่เสมอกัน แขนทั้งสองข้างแนบอยู่ข้างลำตัวและเหยียดตรงพลิกศอกไป

๓) นิ้วมือเหยียดและชิดกัน นิ้วกลางติดขากางเกงตรงกึ่งกลางประมาณแนวตะเข็บ เปิดฝ่ามือเล็กน้อย

๔) ลำคอยืดตรงไม่ยื่นคาง ตาแลตรงไปข้างหน้าได้ระดับ น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าทั้งสองเท่า ๆ กันและนิ่ง

๒. ท่าพัก

๒.๑ พักตามปกติ ใช้ในโอกาสที่มีการฝึก - สอนภาคปฏิบัติ เพื่อฟังคำอธิบายหรือคำสั่งต่อไป

คำบอก *“พัก” และ “แถว - ตรง”*

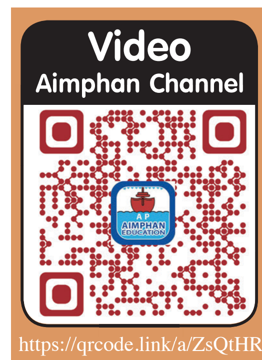
การปฏิบัติ

๑) ให้ลูกเสือหย่อนเข่าขวาก่อน ต่อไปจึงหย่อนและเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย

๒) เปลี่ยนเข่าพักได้ตามสมควร แต่เท้าทั้งสองคงอยู่กับที่ ห้ามพูดคุย

๓) เมื่อได้ยินคำบอกว่า *“แถว”* ให้ยืดตัวขึ้นและจัดทุกส่วนของร่างกายอยู่ในท่าตรง นอกจากเข่าขวา

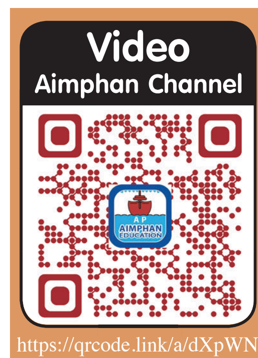
๔) เมื่อได้ยินคำบอกว่า *“ตรง”* ให้กระตุกเข่าขวาโดยเร็วและแข็งแรงกลับไปอยู่ในลักษณะของท่าตรง

๒.๒ **พักตามระเบียบ** ใช้ในโอกาสที่มีพิธีการต่าง ๆ เช่น การตรวจพลสวนสนาม ประจำอยู่ในแถวกองเกียรติยศ ฯลฯ

คำบอก ***"ตามระเบียบ - พัก" และ "แถว - ตรง"***

การปฏิบัติ

๑) แยกเท้าซ้ายออกไปทางซ้ายประมาณครึ่งก้าวอย่างแข็งแรงและองอาจ

๒) เอาจับมือไขว้หลัง ให้หลังมือเข้าหาตัว มือขวาทับมือซ้าย นิ้วหัวแม่มือขวาจับนิ้วหัวแม่มือซ้าย หลังมือซ้ายแนบติดกับลำตัวในแนวกึ่งกลางหลัง และอยู่ใต้แนวเข็มขัดเล็กน้อย

๓) ขาทั้งสองตึง น้ำหนักตัวอยู่บนเท้าทั้งสองเท่า ๆ กัน และนิ่ง

๔) เมื่อได้ยินคำบอกว่า ***"แถว - ตรง"*** ให้ชักเท้าซ้ายชิดเท้าขวาอย่างแข็งแรง พร้อมกับมือทั้งสองกลับไปอยู่ในลักษณะท่าตรงตามเดิม

๒.๓ **พักตามสบาย** ใช้ในโอกาสที่ต้องรอรับคำสั่งเพื่อปฏิบัติต่อไปเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น เมื่อผู้ควบคุมแถวต้องไปรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือเมื่อฝึกมานานพอสมควร

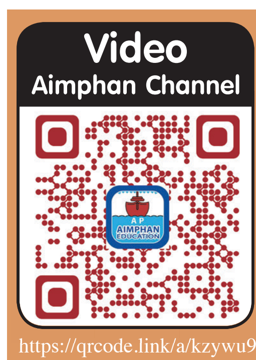
คำบอก ***"ตามสบาย - พัก" และ "แถว - ตรง"***

การปฏิบัติ

๑) หย่อนเข่าขวาก่อนเช่นเดียวกับท่าพักตามปกติ

๒) ต่อไปจึงเคลื่อนไหวอิริยาบทได้ตามสบายและพูดจากันได้ แต่เท้าข้างหนึ่งต้องอยู่กับที่ และห้ามนั่งถ้าไม่ได้รับอนุญาต

๓) เมื่อได้ยินคำบอก ว่า ***"แถว - ตรง"*** ให้ปฏิบัติอย่างเดียวกับท่าพักปกติ

๒.๔ พักนอกแถว ใช้ในโอกาสที่ต้องรอรับคำสั่งเพื่อปฏิบัติต่อไปเป็นระยะเวลานาน ๆ หรือเมื่อฝึกมานานพอสมควร

คำบอก ***“พักแถว”*** และ ***“แถว”***

การปฏิบัติ

๑) ให้ลูกเสือทุกคนแยกออกจากแถวในทันที แต่ต้องอยู่บริเวณใกล้เคียงนั้นและไม่ทำเสียงอึกทึก

๒) เมื่อได้ยินคำบอกว่า ***“แถว”*** ให้รีบกลับมาเข้าแถวตรงที่เดิมโดยเร็ว ในรูปแถวเดิม และเมื่อจัดแถวเรียบร้อยแล้ว ให้อยู่ในท่าตรงจนกว่าจะมีคำสั่งต่อไป

๓. ท่าเคารพ

๓.๑ วันทยหัตถ์ เป็นท่าเคารพของลูกเสือ เมื่ออยู่ตามลำพังนอกแถวควบคุม ในขณะสวมหมวกและมิได้สวมหมวก ปกติปฏิบัติจากท่าตรง แต่ในบางกรณีสามารถปฏิบัติจากท่านั่งได้

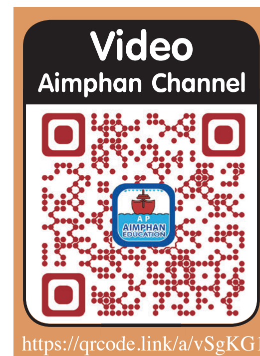
๑) การฝึกปฏิบัติขั้นต้น

คำบอก ***“วันทยหัตถ์”*** และ ***“มือลง”***

การปฏิบัติ

ให้ยกมือขวาขึ้นโดยเร็วและแข็งแรง จัดนิ้วอย่างเดียวกับท่ารหัสลูกเสือให้ปลายนิ้วชี้แตะที่หางคิ้วขวา ขอบล่างของหมวก มือเหยียดตรงตามแนวแขนขวาท่อนล่างนิ้วเหยียดตรงเรียงชิดติดกัน ข้อมือไม่หัก เปิดฝ่ามือขึ้นประมาณ ๓๐ องศา แขนขวาท่อนบนยื่นไปทางข้างลำตัว เสมอแนวไหล่ เมื่ออยู่ในที่แคบให้ลดศอกลงได้ตามความเหมาะสม ร่างกายส่วนอื่นอยู่ในลักษณะท่าตรง

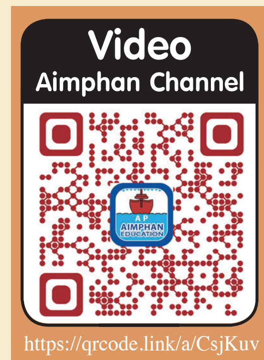
เมื่อได้ยินคำบอกว่า ***“มือลง”*** ให้ลงมือลงอยู่ในท่าตรงโดยเร็วและแข็งแรง

ท่าแสดงรหัสลูกเสือ

ท่าวันทยหัตถ์ (ท่าเคารพมือเปล่า)

รหัสของลูกเสือ

รหัสของลูกเสือเป็นเครื่องหมายเฉพาะในวงการลูกเสือซึ่งลูกเสือรับรู้และเข้าใจความหมายซึ่งกันและกัน ใช้ในโอกาสที่ลูกเสือกล่าวคำปฏิญาณในพิธีปฏิญาณตน หรือใช้แทนการทักทายระหว่างลูกเสือ วัตถุประสงค์ของการแสดงรหัสลูกเสือ ก็เพื่อจะให้ลูกเสือรู้และเข้าใจว่า ***“เราเป็นพวกเดียวกัน”***

วิธีการแสดงรหัสลูกเสือ ยกข้อศอกงอขึ้นชิดลำตัว หันฝ่ามือข้างหน้าสูงเสมอไหล่ ให้นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยรวบจนติดกัน นิ้วหัวแม่มือทับนิ้วก้อย อีกสามนิ้วที่เหลือเหยียดขึ้นไปตรง ๆ และติดกัน

นิ้วทั้งสามมีความหมายถึงคำปฏิญาณของลูกเสือ ๓ ข้อ คือ

ข้อ ๑ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ข้อ ๒ ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ

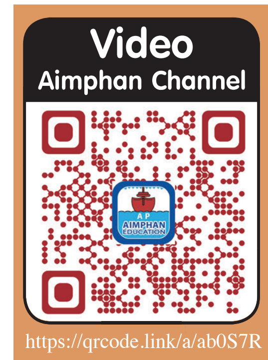
ข้อ ๓ ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ

การสัมผัสมือ

ลูกเสือสัมผัสมือซ้ายและปฏิบัติต่อกันเช่นนี้ในหมู่ลูกเสือและกับคนทั่วไป โดยยื่นมือซ้ายออกไป แล้วสัมผัสมือซ้ายของอีกฝ่ายหนึ่ง เหมือนกับการสัมผัสมือขวาโดยปกติ ใช้ในโอกาสแสดงความยินดีหรือทักทายกัน โดยทั่วไปลูกเสือมักแสดงรหัส หรือทำวันทยหัตถ์ ในขณะที่สัมผัสมือ

๒) เมื่อมีผู้รับการเคารพ

คำบอก *"ทางขวา, (ทางซ้าย, ตรงหน้า) วันทยหัตถ์"*

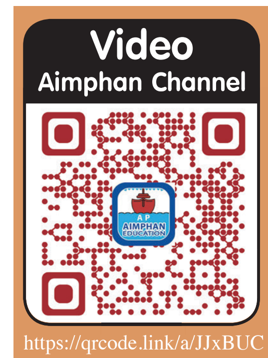
การปฏิบัติ

๑) ในกรณีผู้รับการเคารพอยู่ทางขวา หรือซ้าย ให้สะบัดหน้าไปยังผู้รับการเคารพพร้อมกับยกมือทำวันทยหัตถ์ ก่อนถึงผู้รับการเคารพ ๓ ก้าว ตามองจับผู้รับการเคารพและหันหน้าตาม จนผู้รับการเคารพผ่านพ้นไปแล้ว ๒ ก้าว ให้สะบัดหน้ากลับพร้อมกับลดมือลงเอง

๒) ในกรณีผู้รับการเคารพอยู่ตรงหน้า ให้ทำวันทยหัตถ์โดยไม่ต้องสะบัดหน้าในการฝึกปฏิบัติ เมื่อผู้รับการเคารพไม่เคลื่อนที่ผ่าน ก็ให้สะบัดหน้ากลับพร้อมกับลดมือลงตามคำบอกว่า *"มือลง"* โดยเร็วและแข็งแรง

๓.๒ แลขวา แลซ้าย เป็นท่าเคารพของลูกเสือ เมื่ออยู่ในแถวควบคุม มือเปล่าหรือมีไม้ง่ามแต่ไม่สามารถทำวันทยาวุธได้ และใช้เป็นท่าแสดงความเคารพตามลำพังนอกแถวควบคุม ในกรณีที่ลูกเสือไม่สามารถแสดงความเคารพด้วยท่าวันทยหัตถ์ได้

คำบอก *"แลขวา (ซ้าย) - ทำ"*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอก *"ทำ"* ให้สะบัดหน้าไปทางขวา (ซ้าย) ประมาณกึ่งขวา (ซ้าย) ก่อนถึงผู้รับการเคารพ ๓ ก้าว ตามองจับตาผู้รับความเคารพ หันหน้าตามจนผู้รับการเคารพผ่านพ้นไปแล้ว ๒ ก้าว แล้วสะบัดหน้ากลับที่เดิม

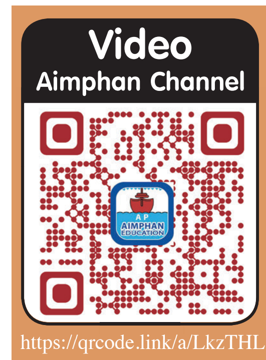
ในการฝึกปฏิบัติ เมื่อผู้รับการเคารพไม่เคลื่อนที่ผ่าน ก็สะบัดหน้ากลับที่เดิมเมื่อสิ้นคำบอกว่า *"แล - ตรง"*

หมายเหตุ :
๑. การแสดงการเคารพ ในเวลาเคลื่อนที่ แขนต้องไม่แกว่ง คงเหยียดตรงตลอดปลายนิ้วและห้อยอยู่ข้างตัว มือไม่ติดขาเหมือนท่าอยู่กับที่
๒. รัศมีแสดงการเคารพ ถือระยะที่มองเห็นเครื่องหมายหรือจำได้เป็นเกณฑ์
๓. ถ้าเข้าแถวรวมกับลูกเสือที่ถือไม้ง่าม เมื่อได้ยินคำบอกว่า *"ทางขวา (ทางซ้าย) ระวัง, วันทยาวุธ"* ให้ทำแลขวา (ซ้าย) พร้อมกับลูกเสือที่ถือไม้ง่ามซึ่งทำท่า *"วันทยา - วุธ"* และทำท่า *"แลตรง"* เมื่อสิ้นคำบอกว่า *"เรียบ - อาวุธ"*
๔. ในเวลาเคลื่อนที่ เมื่อจะต้องทำการเคารพโดยวิธีหยุด ก่อนที่ผู้รับการเคารพจะมาถึงรัศมีแสดงการเคารพ การแสดงความเคารพให้ทำท่าหันในเวลาเดิน ไปทางทิศที่ผู้รับการเคารพจะผ่านมา โดยหยุดชิดเท้าอยู่ในท่าตรง แล้วแสดงการเคารพไปยังผู้รับการเคารพ เมื่อเลิกแสดงการเคารพแล้วให้ทำท่าหันไปยังทิศทางเดิม และก้าวเท้าหลังเคลื่อนที่ต่อไปโดยไม้ต้องชิดเท้า
๕. ในโอกาสที่ผู้รับการเคารพอยู่กับที่ ผู้แสดงความเคารพไม่ต้องหยุดแสดงการเคารพ
๖. การแสดงความเคารพ ประกอบกับการรายงาน เช่น ในหน้าที่เวรยาม ให้วิ่งเข้าไปรายงาน และหยุดแสดงความเคารพห่างจากผู้รับการเคารพ ๓ ก้าว หลังจากรายงานจบหรือภายหลังจากซักถามเสร็จแล้ว ให้ลดมือลง หรือเรียบอาวุธ แล้วแต่กรณี

๔. ท่าหันอยู่กับที่

๔.๑ ขวาหัน

คำบอก *"ขวา - หัน"*

การปฏิบัติ ทำเป็น ๒ จังหวะ คือ

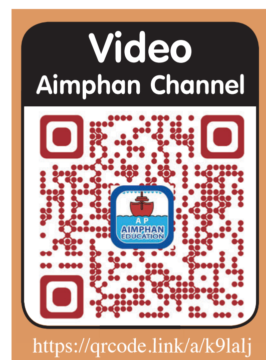
จังหวะที่ ๑ จากท่าตรง ใช้ส้นเท้าขวาเป็นหลักหมุน เปิดปลายเท้าขวา ยกส้นเท้าซ้าย หันตัว ไปทางขขวาจนได้ ๙๐ องศา บิดเท้าทั้งสองไปโดยให้ส้นเท้าซ้ายและปลายเท้าขวา ซึ่งเป็นหลักหมุนนั้นติดอยู่กับพื้น น้ำหนักตัวอยู่ที่เท้าขวา ขาซ้ายเหยียดตึง บิดส้นเท้าซ้ายออกข้างนอกแนวลำตัวพอตึง

จังหวะที่ ๒ ชักเท้าซ้ายมาชิดกับเท้าขวา ในลักษณะท่าตรงโดยเร็วและแข็งแรง

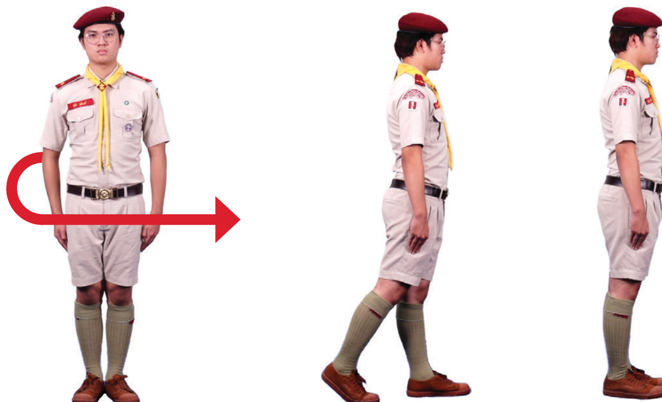
๔.๒ ซ้ายหัน

คำบอก *"ซ้าย - หัน"*

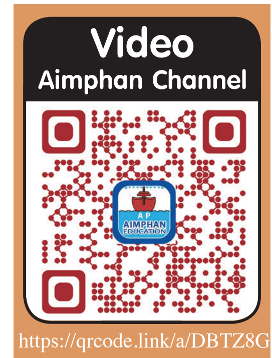
การปฏิบัติ

ทำเป็น ๒ จังหวะ อย่างเดียวกับท่าขวาหันโดยเปลี่ยนจาก *"ขวา"* เป็น *"ซ้าย"*

๔.๓ กลับหลังหัน

คำบอก *"กลับหลัง - หัน"*

การปฏิบัติ ทำเป็น ๒ จังหวะ คือ

จังหวะที่ ๑ ทำเช่นเดียวกับท่าขวาหันจังหวะที่ ๑ แต่หันเลยไปจนกลับหน้าเป็นหลังครบ ๑๘๐ องศา เมื่อหันแล้วขาซ้ายเหยียดตรง ปลายเท้าซ้ายไปหยุดอยู่ข้างหลังเฉียงซ้ายประมาณครึ่งก้าวในแนวส้นเท้าขวา

จังหวะที่ ๒ ชักเท้าซ้ายมาชิดกับเท้าขวาให้อยู่ในท่าตรงโดยเร็วและแข็งแรง

๔.๔ กึ่งขวา (ซ้าย) หัน

คำบอก *"กึ่งขวา (ซ้าย) - หัน"*

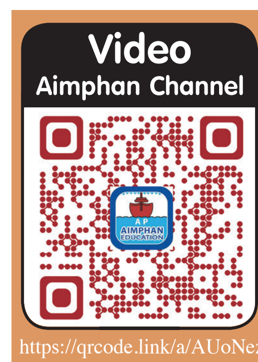
การปฏิบัติ ทำเป็น ๒ จังหวะให้เหมือนกับขวาหัน ซ้ายหัน แต่หันไปเพียง ๔๕ องศา

๕. ท่าเดิน - ท่าหยุด

๕.๑ ท่าเดิน

คำบอก *“หน้า - เดิน”*

การปฏิบัติ

๑) ก้าวเท้าซ้ายออกเดินก่อน พร้อมกับโน้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้าเล็กน้อย ขาเหยียดตึง วางเท้าลงบนพื้นโดยตบเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง

๒) ทรงตัวและศีรษะอยู่ในท่าตรง

๓) ขณะเดินแกว่งแขนตามธรรมดา เฉียงไปข้างหน้าและข้างหลังพองาม เมื่อแกว่งแขนไปข้างหน้า ข้อศอกงอเล็กน้อย เมื่อแกว่งแขนไปข้างหลังให้แขนเหยียดตรงตามธรรมชาติหันหลังมือออกนอกตัว แบมือให้นิ้วมือเรียงชิดติดกัน หน้ามองตรง

๔) ความยาวของก้าว ๔๐ - ๖๐ ซม. (นับจากส้นเท้าถึงส้นเท้า) รักษาความยาวของก้าวให้คงที่ อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ ๙๐ - ๑๐๐ ก้าว

๕.๒ เดินตามสบาย

คำบอก *“เดินตามสบาย”*

การปฏิบัติ

๑) เปลี่ยนจากเดินตามปกติ เป็นเดินตามสบาย ระยะก้าวเช่นเดียวกับการเดินตามปกติ อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ ๑๒๐ - ๑๕๐ ก้าว ความเข้มแข็งและความเคร่งครัดลดลง ถ้าเดินทางเป็นหน่วย (กลุ่ม กอง หรือหมู่) ลูกเสือไม่ต้องเดินเท้าพร้อมกัน อาจพูดคุยกัน หรือร้องเพลงได้ เว้นแต่มีคำสั่งห้าม

๒) ถ้าจะเปลี่ยนให้เดินพร้อมกันและเดินตามปกติ ให้ใช้คำบอกว่า ***“เดินเข้าระเบียบ”*** หรือจะบอกแถวหยุดเสียก่อน แล้วจึงออกคำสั่งให้เดินต่อไปอีกครั้งก็ได้

๓) จากท่าเดินตามสบายเมื่อจะบอกแถวหยุด จะต้องบอกให้ลูกเสือเดินเข้าระเบียบก่อนเสมอ

๕.๓ ท่าหยุด

คำบอก *“แถว - หยุด”*

การปฏิบัติ ในขณะที่กำลังเดิน เมื่อได้ยินคำบอกว่า ***“แถว - หยุด”*** ไม่ว่าเท้าข้างใดข้างหนึ่งจะตกถึงพื้นก็ตาม ให้ปฏิบัติเป็น ๒ จังหวะ คือ

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าไปอีก ๑ ก้าว

จังหวะที่ ๒ ชักเท้าหลังชิดเท้าหน้าในลักษณะท่าตรงอย่างแข็งแรง

หมายเหตุ : ๑. ท่าหยุด โดยปกติผู้บอกแถวควรบอกให้ตกเท้าขวา
๒. เมื่อใช้คำบอกว่า ***“แถว”*** ลงเท้าใดให้บอกคำว่า ***“หยุด”*** ลงเท้านั้นในก้าวต่อไป เช่น บอก ***“แถว”*** โดยลากเสียงยาวลงเท้าซ้าย ต้องบอกคำว่า ***“หยุด”*** ลงในเท้าซ้ายด้วยเช่นกัน

๕.๔ เปลี่ยนเท้า

คำบอก *“เปลี่ยนเท้า”*

การปฏิบัติ เมื่อสิ้นคำบอกว่า ***“เท้า”*** ให้ก้าวเท้าไปข้างหน้าอีก ๑ ก้าว ยั้งตัวพร้อมกับก้าวเท้าหลัง ให้ปลายเท้าหลังชิดส้นเท้าหน้า และก้าวเท้าหน้าออกเดินต่อไป

๕.๕ ท่าหันในเวลาเดิน

๑) ขวาหัน

คำบอก *“ขวา - หัน”*

การปฏิบัติ ให้บอกคำว่า ***“ขวา”*** และ ***“หัน”*** เมื่อเท้าขวาจดถึงพื้นในลำดับติดต่อกันปฏิบัติเป็น ๒ จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าในแนวเดียวกับปลายเท้าขวาประมาณครึ่งก้าว พร้อมกับบิดปลายเท้าให้ไปทางกึ่งขวาด้วย ขณะเดียวกันยกส้นเท้าขวาและหมุนตัวด้วยสะโพกโดยใช้ปลายเท้าทั้งสองเป็นหลักไปทางขวาจนได้ ๙๐ องศา

จังหวะที่ ๒ ก้าวเท้าขวาออกเดินต่อไปตามจังหวะการเดินเดิมในทิศทางใหม่โดยต่อเนื่อง

๒) ซ้ายหัน

คำบอก *"ซ้าย - หัน"*

การปฏิบัติ ใช้คำบอกว่า ***"ซ้าย"*** และ ***"หัน"*** เมื่อเท้าซ้ายจดถึงพื้นในลำดับติดต่อกัน ปฏิบัติเป็น ๒ จังหวะเช่นเดียวกับขวาหัน โดยเปลี่ยนจากขวาเป็นซ้ายเท่านั้น

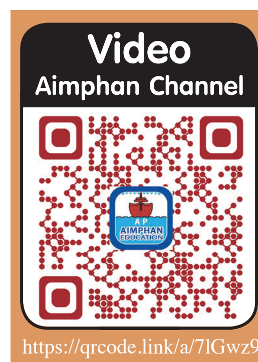
หมายเหตุ : สำหรับท่าขวาและซ้ายหัน

๑. ท่าขวาและซ้ายหัน เมื่อปฏิบัติเปิดจังหวะต้องไม่หยุดชะงัก และมือคงแกว่งตามจังหวะก้าวติดต่อเรื่อยไป

๒. ท่าทั้งสองนี้ใช้ในโอกาสที่ต้องการเปลี่ยนทิศหรือหน้าแถวระหว่างการเดิน

๓) กลับหลังหัน

คำบอก *"กลับหลัง - หัน"*

การปฏิบัติ ใช้คำบอกว่า ***"กลับหลัง"*** และ ***"หัน"*** เมื่อเท้าซ้ายจดถึงพื้นในลำดับติดต่อกัน ปฏิบัติเป็น ๓ จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ๑ ก้าว

จังหวะที่ ๒ ชักเท้าซ้ายไปข้างหน้าเฉียงขวา และตบลงกับพื้นด้วยปลายเท้าในแนวทางขวา ของปลายเท้าขวาเล็กน้อยพอเข่าซ้ายตึง ทันใดนั้นยกส้นเท้าขวาและหมุนตัวด้วยสะโพกโดยใช้ปลายเท้าทั้งสองเป็นหลัก หมุนไปข้างหลังจนได้ ๑๘๐ องศา ขณะหมุนตัวนิ้วมือทั้งสองติดอยู่กับข้างขา

จังหวะที่ ๓ ก้าวเท้าซ้ายออกเดินพร้อมกับยกมือและแกว่งแขนตามจังหวะของท่าเดินครั้งนั้นต่อไป

หมายเหตุ : ท่าหันในเวลาเดินเป็นท่าที่มีจังหวะ ดังนั้นการฝึกในระยะแรก ๆ จึงควรให้ลูกเสือนับจังหวะด้วยเสียงดังก่อน จนปฏิบัติได้ชำนาญแล้วจึงให้นับแต่เพียงในใจ

๕.๖ เดินครึ่งก้าว

คำบอก *"ครึ่งก้าว - เดิน"*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอกว่า ***"เดิน"*** ให้ก้าวเท้าเดินเช่นเดียวกับการเดินตามปกติแต่ลดระยะก้าวลงเหลือเพียงครึ่งก้าวการเดินตามปกติ จังหวะก้าวตามจังหวะของท่าเดินครั้งนั้น

ถ้าจะให้เดินเต็มก้าวต่อไป ให้ใช้คำบอกว่า ***"หน้า - เดิน"*** ส่วนท่าหยุดจากท่าเดินครึ่งก้าว คงปฏิบัติอนุโลมเช่นเดียวกับท่าหยุดจากท่าเดินตามปกติ

๕.๗ เดินเฉียง

คำบอก *“เฉียงขวา (ซ้าย), ทำ”*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอกว่า *“ทำ”* ในขณะที่เท้าขวา (ซ้าย) ตกถึงพื้นให้ก้าวเท้าซ้าย (ขวา) ออกเดินต่อไป พร้อมกับบิดปลายเท้า และหันตัวไปทางกึ่งขวา (ซ้าย) แล้วก้าวเท้าหลังเดินไปในทางทิศใหม่ที่เป็นมุม ๔๕ องศา กับทิศทางเดิมโดยต่อเนื่อง ไม่มีการหยุดชะงัก จังหวะก้าวเป็นไปตามจังหวะของท่าเดินครั้งนั้น

ถ้าจะให้กลับมาเดินในทิศทางเดิม ก็ใช้คำบอกว่า *“เดินตรง”* ลูกเสือก้าวเท้าทำกึ่งซ้าย (ขวา) แล้วเดินตรงไปข้างหน้าต่อไป คำบอกต้องบอกในขณะที่เท้าซ้าย (ขวา) ตกถึงพื้น

๕.๘ ท่าก้าวทางข้าง

คำบอก *“ก้าวทางขวา (ซ้าย), ทำ”*

การปฏิบัติ

๑) เมื่อสิ้นคำบอกว่า *“ทำ”* ยกส้นเท้าทั้งสอง แล้วก้าวเท้าขวา (ซ้าย) ไปทางขวา (ซ้าย) ประมาณครึ่งก้าวปกติ

๒) แล้วชักเท้าซ้าย (ขวา) ไปชิดอย่างแข็งแรง ระหว่างใช้เท้าเคลื่อนที่เข่าทั้งสองต้องตึง ส้นเท้ายกและก้าวทางข้างต่อไปในจังหวะเดินตามปกติ

ถ้าจะให้หยุดจากท่าก้าวทางข้าง ให้ใช้คำบอกว่า *“แถว - หยุด”* ขณะเมื่อเท้าทั้งสองมาชิดกัน ปฏิบัติโดยก้าวไปทางขวา (ซ้าย) อีก ๑ ก้าว และหยุดด้วยการก้าวเท้าข้างหนึ่งไปชิดและให้อยู่ในลักษณะของท่าตรงทันที

หมายเหตุ : ๑. ท่าก้าวทางข้างใช้สำหรับหัดให้ลูกเสือรู้จักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ตามลำพังในแถว
๒. ท่านี้ใช้ในโอกาสเมื่อมีการจัดหรือร่นแถวในระยะสั้น ๆ ซึ่งต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยในขบวนแถว หรือในพิธีตรวจพลสวนสนาม
๓. ถ้ากำหนดจำนวนก้าวให้แล้ว ลูกเสือคงก้าวเท้าไป ตามจำนวนก้าวที่กำหนดแล้วหยุดเองโดยไม่ต้องใช้คำบอกว่า *“แถว - หยุด”*

๕.๙ ท่าก้าวถอยหลัง

คำบอก *“ก้าวถอยหลัง, ทำ”*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอกว่า *“ทำ”* เอนตัวไปข้างหลังเล็กน้อย พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายถอยหลัง แล้ววางเท้าลงบนพื้นตามธรรมดาให้ปลายเท้าลงก่อนแกว่งแขน เช่นเดียวกับท่าเดินตามปกติ

ความยาวของก้าว ๓๐ ซม. หรือครึ่งก้าวปกติ จังหวะก้าวเช่นเดียวกับท่าเดินตามปกติ

ถ้าจะให้หยุดจากท่าก้าวถอยหลัง ให้ใช้คำบอกว่า ***"แถว - หยุด"*** ไม่ว่าเท้าข้างใดจะตกถึงพื้น ให้ก้าวถอยหลังไปอีก ๑ ก้าว แล้วชักเท้าที่อยู่ข้างหน้าไปชิดส้นเท้าที่อยู่ข้างหลังและอยู่ในลักษณะท่าตรง

หมายเหตุ : ๑. ท่าก้าวถอยหลังใช้สำหรับฝึกให้ลูกเสือรู้จักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อนำไปใช้ตามลำพังในแถวหรือในความควบคุมตามคำบอก เช่น ***"ก้าวถอยหลังสาม (สี่) ก้าว, ทำ"***
๒. ท่านี้ใช้ในการจัดแถวเมื่ออยู่กับที่และทำในระยะสั้น ๆ เท่านั้น
๓. ถ้ากำหนดจำนวนก้าวให้แล้ว ลูกเสือคงก้าวเท้าไปตามจำนวนก้าวที่กำหนดแล้วหยุดเอง โดยไม่ต้องใช้คำบอกว่า ***"แถว - หยุด"***

๕.๑๐ ซอยเท้า

คำบอก *"ซอยเท้า"*

การปฏิบัติ

เมื่อหยุดอยู่กับที่ ถ้าได้ยินคำบอกว่า ***"ซอยเท้า"*** ให้ยกเท้าขึ้นลงสลับกันอยู่กับที่ตามจังหวะเดินในครั้งนั้น โดยยกเท้าซ้ายขึ้นก่อน เท้าที่ยกขึ้นนั้นให้พื้นรองเท้าสูงจากพื้นประมาณ ๑ คืบ ลักษณะมือและการแกว่งแขนเป็นไปตามท่าเดินครั้งนั้น

ถ้ากำลังเดิน เมื่อได้ยินคำว่า ***"ซอย - เท้า"*** ไม่ว่าเท้าใดจะตกถึงพื้นก็ตามให้เดินต่อไปอีก ๑ ก้าว แล้วก้าวเท้าหลังให้ส้นเท้าหลังเสมอแนวเดียวกับส้นเท้าหน้า และยกเท้าเดิมนั้นขึ้นก่อน ต่อไปปฏิบัติเช่นเดียวกับการซอยเท้าเมื่อหยุดอยู่กับที่

ทั้งสองโอกาสดังกล่าวแล้ว ถ้าจะให้เดินต่อไปให้ใช้คำบอกว่า ***"หน้า - เดิน"*** เมื่อเท้าซ้ายตกถึงพื้น ซอยเท้าขวาอยู่กับที่แล้วก้าวเท้าซ้ายออกเดินต่อไป หรือจะให้หยุดก็ให้ใช้คำบอกว่า ***"แถว - หยุด"*** เช่นเดียวกับท่าหยุดในเวลาเดิน

หมายเหตุ : ในการฝึกถ้าลูกเสือคนใดซอยเท้าผิด ให้ซอยเท้าซ้ำเท้าเดิมอีกหนึ่งครั้ง

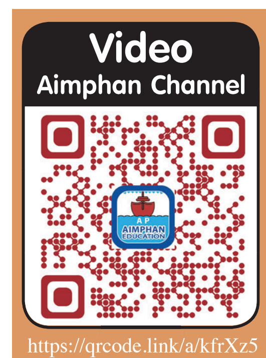
๖. ท่าวิ่ง - ท่าหยุด

๖.๑ การวิ่ง

คำบอก *"วิ่ง, หน้า - วิ่ง"*

การปฏิบัติ

๑) เมื่อสิ้นคำบอกว่า ***"วิ่ง"*** ให้ลูกเสือยกมือทั้งสองข้างขึ้นเสมอแนวอก กำมือและหันฝ่ามือเข้าหาตัว ยืดอกและศีรษะตั้งตรง

๒) ออกวิ่งด้วยเท้าซ้ายก่อน วางปลายเท้าลงบนพื้น งอเข่าเล็กน้อย โน้มตัวไปข้างหน้า ขาหลังไม่ต้องเหยียดตึง ปลายเท้ายกสูงจากพื้นพอสมควร ขณะวิ่งแกว่งแขนที่งอตามจังหวะก้าวได้พอสมควร ความยาวของก้าว ๕๐ - ๖๐ ซม. รักษาความยาวของก้าวให้คงที่ อัตราความเร็วในการวิ่ง นาทีละ ๑๕๐ - ๑๖๐ ก้าว

หมายเหตุ : ๑. ท่าวิ่ง ใช้ในโอกาสต้องการความรวดเร็วในการเคลื่อนที่ ซึ่งปกติเป็นระยะใกล้ ๆ หรือใช้เพื่อการออกกำลังกายของลูกเสือ
๒. ท่านี้เริ่มได้ทั้งเวลาอยู่กับที่และในขณะเดิน ในขณะเดิน เมื่อสิ้นคำบอกแล้วตกเท้าใดก็ตาม ให้ก้าวต่อไปอีก ๑ ก้าว แล้วเริ่มวิ่งทันที (ปกติควรบอกตกเท้าขวา)

๖.๒ การหยุด

คำบอก *"แถว - หยุด"*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอก ***"หยุด"*** โดยเท้าใดลงถึงพื้นก็ตาม ให้คงวิ่งด้วยอาการยั้งตัวต่อไปข้างหน้าอีก ๓ ก้าว แล้วทำท่าหยุดเช่นเดียวกับการหยุดในเวลาเดิน

๖.๓ เปลี่ยนเป็นเดิน

คำบอก *"เดิน - ทำ"*

การปฏิบัติ

เมื่อสิ้นคำบอก ***"ทำ"*** โดยเท้าใดลงถึงพื้นก็ตาม ให้คงวิ่งด้วยอาการยั้งตัวต่อไปข้างหน้าอีก ๓ ก้าว แล้วทำท่าเดินตามปกติ

๖.๔ เปลี่ยนเท้า

คำบอก *"เปลี่ยนเท้า"*

การปฏิบัติ

ตามปกติให้ใช้คำบอกในขณะที่เท้าซ้ายและขวาลงถึงพื้น ในลำดับติดต่อกันปฏิบัติโดยก้าวเท้าไปข้างหน้าอีก ๒ ก้าว (ซ้าย, ขวา) แล้วก้าวกระโดดซ้ำเท้าขวาไปข้างหน้าอีก ๑ ก้าว แล้วก้าวเท้าซ้ายวิ่งต่อไปตามระยะก้าวปกติ ท่านี้ทำเป็นจังหวะเดียว

หมายเหตุ : ๑. ท่าเปลี่ยนเท้าในเวลาวิ่งนี้ ปกติเป็นท่าที่ใช้สำหรับฝึกให้ลูกเสือรู้จักวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง แล้วนำไปใช้ตามลำพังในแถว
๒. ท่านี้โดยทั่วไปใช้ในโอกาสเปลี่ยนเท้าให้พร้อมกับส่วนรวมของแถว

๖.๕ ท่าหันในเวลาวิ่ง

๑) ขวา(ซ้าย) - หัน

คำบอก *"ขวา (ซ้าย) - หัน"*

การปฏิบัติ

ใช้คำบอกว่า ***"ขวา (ซ้าย)"*** และ ***"หัน"*** เมื่อเท้าขวา (ซ้าย) จดถึงพื้น การปฏิบัติเป็น ๔ จังหวะดังนี้

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าซ้าย (ขวา) ไปข้างหน้า ๑ ก้าว เพื่อยั้งตัว

จังหวะที่ ๒ ก้าวเท้าขวา (ซ้าย) ไปข้างหน้าอีก ๑ ก้าว พร้อมกับหมุนตัวไปทางกึ่งขวา (ซ้าย)

จังหวะที่ ๓ ก้าวเท้าซ้าย (ขวา) ไปอยู่หน้าปลายเท้าขวา (ซ้าย) พร้อมกับหมุนตัวไปทางขวา (ซ้าย) จนได้ ๙๐ องศา จากทิศทางเดิม

จังหวะที่ ๔ ก้าวเท้าขวา (ซ้าย) ออกวิ่งต่อไปตามจังหวะเดิม

หมายเหตุ : ๑. ท่าขวา (ซ้าย) หันเวลาวิ่ง ใช้ในโอกาสต้องการเปลี่ยนทิศทางในเวลาวิ่ง
๒. ท่านี้เมื่อปฏิบัติเปิดจังหวะต้องไม่หยุดชะงักและแกว่งแขนที่งอขึ้นนั้นตามจังหวะก้าวโดยต่อเนื่องกัน

๒) กลับหลังหัน

คำบอก *"กลับหลัง - หัน"*

การปฏิบัติ

ใช้คำบอกว่า ***"กลับหลัง"*** และ ***"หัน"*** เมื่อเท้าซ้ายจดพื้นในลำดับติดต่อกัน ปฏิบัติเป็น ๔ จังหวะดังนี้

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าขวาไปข้างหน้า ๑ ก้าว เพื่อยั้งตัว

จังหวะที่ ๒ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าอีก ๑ ก้าวพร้อมกับหมุนตัวไปทางขวาประมาณ ๙๐ องศา

จังหวะที่ ๓ ก้าวเท้าขวาไปอยู่หน้าปลายเท้าซ้ายพร้อมกับหมุนตัวไปทางขวาอีกประมาณ ๙๐ องศาจากทิศทางเดิม

จังหวะที่ ๔ ก้าวเท้าซ้ายออกวิ่งต่อไปตามจังหวะเดิม

หมายเหตุ : ท่ากลับหลังหันเป็นท่าที่มีจังหวะเช่นเดียวกับในเวลาเดิน ดังนั้น การฝึกในระยะแรก ๆ จึงควรให้นับจังหวะด้วยเสียงดังก่อน จนปฏิบัติได้ชำนาญแล้วจึงให้นับแต่เพียงในใจ

๗. การนับ

คำบอก *"นับ"*

การปฏิบัติ

ลูกเสือคนที่อยู่หัวแถวสะบัดหน้าไปทางซ้ายพร้อมกับนับ ***"หนึ่ง"*** แล้วสะบัดหน้ากลับมาอยู่ในท่าตรงโดยเร็ว ลูกเสือคนอื่น ๆ นับเรียงไปตามลำดับเช่นเดียวกับคนหัวแถว เว้นคนอยู่ท้ายแถวให้สะบัดหน้ามาทางขวา

ถ้าผู้ควบคุมแถวต้องการให้ลูกเสือนับสอง หรือนับสาม เพื่อแบ่งลูกเสือออกเป็นชุด ให้ใช้คำบอกว่า ***"นับสอง (สาม) ฯลฯ"***

คำบอก *"นับสอง (สาม ฯลฯ) นับ"*

การปฏิบัติ

ลูกเสือนับตามจำนวนที่บอกเริ่มจากหัวแถวเช่นเดียวกับการนับตามธรรมดา เช่น นับสอง ลูกเสือคงนับ ***หนึ่ง, สอง, หนึ่ง, สอง*** เรียงต่อไปตามลำดับจนสุดแถว

หมายเหตุ : ๑. การนับให้ใช้สำหรับหน้ากระดานแถวเดียว แต่ถ้าหน้ากระดานหลายแถวให้นับเฉพาะแถวหน้าหรือ หากมีความประสงค์จะให้แถวใดนับก็ใช้คำบอกว่า ***"แถวที่สอง (สาม ......) นับ"***
๒. การนับใช้ฝึกให้ลูกเสือออกเสียงให้ถูกต้องตามลักษณะของลูกเสือ
๓. การนับเมื่อแถวมีการแยกคู่ขาด ให้คนที่อยู่ท้ายแถวสุดของแถวหลังสุด ขานจำนวนที่ขาดให้ทราบ โดยขานว่า ***"ขาดหนึ่ง"*** (สอง สาม ฯลฯ) แล้วแต่การเข้าแถวครั้งนั้น

๘. ท่าหมอบ - ท่าลุก

๘.๑ ท่าหมอบ

คำบอก *"หมอบ"*

การปฏิบัติ

๑) ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว น้ำหนักตัวให้อยู่บนเท้าทั้งสอง แขนทั้งสองแนบชิดติดลำตัว

๒) ทรุดตัวคุกเข่าขวา และเข่าซ้ายตามลำดับลงจดพื้น พร้อมกับก้มตัวลงไปข้างหน้าและเหยียดแขนทั้งสอง ใช้มือยันพื้นเพื่อรับน้ำหนักตัว แล้วเหยียดขาขวาตึง เงยหน้าตามองตรงไปข้างหน้า

๓) เหยียดเท้าซ้ายให้ส้นเท้าชิดกัน ลดตัวลงนอนราบกับพื้น งอแขน นำฝ่ามือขวามาวางทับฝ่ามือซ้าย ให้ซ้อนกันเฉพาะส่วนของปลายนิ้วมือขวาถึงโคนนิ้วมือซ้าย วางคว่ำลงกับพื้น คางวางแนวกึ่งกลางระหว่างมือทั้งสอง กางศอกทั้งสองออกเต็มที่ ทำศีรษะให้ต่ำและเงยหน้าเวลาก้มหน้าให้แนบหน้าผากวางแนวกึ่งกลางระหว่างมือทั้งสอง

๘.๒ ท่าลุก

คำบอก *"ลุก"*

การปฏิบัติ

๑) ชักมือทั้งสองข้างเข้าหาตัว พร้อมกับยันพื้นยกตัวขึ้น แล้วชักเท้าขวาคุกเข่า

๒) คุกเข่าซ้าย แล้วยกตัวขึ้นยืนโดยเร็ว และนำมือทั้งสองมาไว้ข้างขา

๓) ชักเท้าขวามาชิดเท้าซ้ายต่อไปอยู่ในลักษณะท่าตรง ถ้าจะต้องเดินต่อไปไม่ต้องชักเท้าขวาชิด คือเมื่อยืนขึ้นแล้วให้ออกเดินได้เลย

หมายเหตุ : ๑. ท่าหมอบมือเปล่า ใช้ในโอกาสเมื่อลูกเสือปฏิบัติโดยมิได้ถือไม้ง่าม กำหนดไว้เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติอันเดียวกัน

๒. การฝึกปฏิบัติในระยะแรก ๆ ควรกระทำเป็นตอน ๆ เมื่อลูกเสือมีความเข้าใจดีแล้ว จึงฝึกโดยเปิดตอนและให้ปฏิบัติด้วยความรวดเร็วต่อไป

๙. ท่าถอดหมวก - สวมหมวก

๙.๑ ท่าถอดหมวก

คำบอก *“ถอดหมวก”*

การปฏิบัติ

๑) แบมือซ้ายและงอศอกจนแขนท่อนล่างได้ฉากกับแขนท่อนบน นิ้วหัวแม่มือตั้งขึ้นข้างบนพร้อมกันนั้นใช้มือขวาจับที่หมวกด้านขวา (หมวกทรงอ่อน) จับที่ขอบหมวกบนด้านหน้า (หมวกกะลาสี)

๒) ถอดหมวกออกจากศีรษะ วางครอบหัวแม่มือซ้าย ให้หน้าหมวกหันไปทางขวาขอบหมวกด้านข้างอยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้

๓) ลดมือขวาลงมาอยู่ในท่าตรงพร้อมกับมือซ้ายจับขอบหมวกด้วยนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วอื่นทั้งสี่

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

จังหวะที่ ๓

๘.๒ ท่าสวมหมวก

คำบอก *“สวมหมวก”*

การปฏิบัติ

๑) ใช้มือขวาจับหมวกที่อยู่ในมือซ้าย เช่นเดียวกับการถอดหมวก

๒) ยกหมวกขึ้นสวมศีรษะ โดยใช้มือซ้ายช่วยจัดหมวก

๓) ลดมือทั้งสองลงมาอยู่ในท่าตรงอย่างแข็งแรง

หมายเหตุ : ๑. ท่าถอดหมวกใช้เมื่อลูกเสืออยู่ภายในร่มอาคารหรือในโอกาสเกี่ยวกับพิธีสงฆ์หรือทางศาสนา เช่น พิธีสวนสนามที่มีการประพรมน้ำพระพุทธมนต์

๒. การฝึกในระยะแรก ๆ ควรกระทำเป็นตอนๆ เมื่อลูกเสือมีความเข้าใจดีแล้ว จึงฝึกโดยเปิดตอน

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

จังหวะที่ ๓

๑๐. การถอดหมวกเพื่อสวดมนต์ - สงบนิ่ง

๑. หมวกทรงอ่อน (เบเร่ต์) ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือหมวกปีกแคบของเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ใช้มือขวาจับที่หมวกด้านขวา แล้วถอดหมวกพร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย หน้าหมวกหันออกนอกตัว ให้หมวกอยู่ระหว่างฝ่ามือทั้งสอง และหนีบหมวกไว้

เวลาสงบนิ่ง ให้ลดมือขวาที่ถือหมวกไปอยู่กึ่งกลางลำตัว แขนขวาเหยียดตรง วางฝ่ามือซ้ายทับลงบนหลังมือขวา ก้มหน้าเล็กน้อย สงบนิ่งอยู่ประมาณ ๑ นาที เมื่อได้ยินคำบอก ***“สวมหมวก”*** ให้แล้วเงยหน้าขึ้น แล้วสวมหมวก

๒. หมวกกะลาสี ของลูกเสือเหล่าสมุทร ใช้มือขวาจับที่หมวกด้านหน้าแล้วถอดหมวกพร้อมกับยกมือซ้ายขึ้นมาประกบกับมือขวาในท่าพนมมือ ให้ด้านในของหมวกหันไปทางซ้าย หน้าหมวกอยู่ข้างบน ให้หมวกอยู่ระหว่างฝ่ามือทั้งสองและหนีบหมวกไว้

เวลาสงบนิ่ง ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับหมวกทรงอ่อน

๑๑. การถวายราชสดุดี

คำบอก *“ถอดหมวก, นั่ง”*

การปฏิบัติ

เมื่อได้ยินคำบอกว่า ***“ถอดหมวก”*** ให้ลูกเสือทุกคนถอดหมวก และเมื่อได้ยินคำบอกว่า ***“นั่ง”*** ให้ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้าครึ่งก้าว คุกเข่าขวาลง ตั้งเข่าซ้าย นั่งลงบนส้นเท้าขวา มือขวาแบคว่ำวางลงบนเข่าขวา ข้อศอกซ้ายวางพาดบนเข่าซ้ายและตั้งฉากกับเข่าซ้าย มือซ้ายที่ถือหมวก หันหน้าหมวกเข้าหาลำตัว ด้านหลังหมวกหันออกด้านหน้าลำตัว

ขณะร้องบทถวายราชสดุดี ให้ก้มหน้าเล็กน้อย และให้เงยหน้าขึ้นตามเดิมเมื่อร้องจบ เมื่อมีคำบอกว่า ***“ลุก”*** ให้ลูกเสือลุกขึ้น โดยดึงเท้าซ้ายที่ก้าวออกไปกลับมาชิดเท้าขวาและเมื่อมีคำบอกว่า ***“สวมหมวก”*** ให้ลูกเสือสวมหมวกโดยเร็ว แล้วอยู่ในท่าตรง

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

จังหวะที่ ๓

๖ การฝึกเป็นบุคคลท่าถือไม้ง่าม

๑. ท่าตรง - พัก ท่าตรงและท่าพักในเวลาถือไม้ง่ามเหมือนกับท่ามือเปล่า

๑.๑ ท่าตรง ไม้ง่ามอยู่ในท่าเรียบอาวุธ

คำบอก *“แถว - ตรง”*

การปฏิบัติ

ลูกเสืออยู่ในท่าตรงถือไม้ง่ามด้วยมือขวา ให้ส้นไม้ง่ามอยู่โคนนิ้วก้อยเท้าขวา ลำไม้ง่ามอยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้ นิ้วหัวแม่มือจับไม้ง่ามชิดขา นิ้วอื่นอีก ๔ นิ้ว จับไม้ง่ามเฉียงลงไปเบื้องล่าง นิ้วเรียงชิดกัน ปลายไม้ง่าม อยู่ในร่องไหล่ขวา ลำไม้ง่ามตั้งตรงแนบตัว

๑.๒ ท่าพัก

คำบอก *"พัก"* และ *"แถว - ตรง"*

การปฏิบัติ จากท่าตรงให้ลูกเสือหย่อนเข่าขวา เหมือนกับท่ามือเปล่า

๑.๓ ท่าตามระเบียบพัก

คำบอก *"ตามระเบียบ - พัก"* และ *"แถว - ตรง"*

การปฏิบัติ

เหมือนกับท่ามือเปล่า มือขวาที่ถือไม้ง่ามให้เลื่อนขึ้นมาเสมอเอว แล้วผลักไม้ง่ามไปข้างหน้าเฉียงไปทางขวาประมาณ ๔๕ องศา มือซ้ายไพล่หลัง โดยมือแบตามธรรมชาตินิ้วเรียงชิดติดกัน หลังมือซ้ายแนบติดกับลำตัวในแนวกึ่งกลางหลังและอยู่ใต้เข็มขัดเล็กน้อย

ท่าตรงในเวลาถือไม้ง่าม ท่าเรียบอาวุธ

ท่าพักตามระเบียบ ในเวลาถือไม้ง่าม (ด้านหน้า)

ท่าพักตามระเบียบ ในเวลาถือไม้ง่าม (ด้านหลัง)

๒. ท่าวันทยาวุธ - เรียบอาวุธ

๒.๑ ท่าวันทยาวุธ เป็นท่าแสดงการเคารพขณะถือไม้ง่าม

คำบอก *"วันทยา - วุธ"*

การปฏิบัติ

ให้ลูกเสือทำจังหวะเดียวโดยยกแขนซ้ายขึ้นมาเสมอแนวไหล่ ศอกงอไปข้างหน้าให้ตั้งฉากกับลำตัว ฝ่ามือแบคว่ำ รวบนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วก้อยจดกัน คงเหลือนิ้วชี้ นิ้วกลาง และนิ้วนางเหยียดตรงและชิดติดกัน ให้ข้างปลายนิ้วชี้แตะไม้ง่ามในร่องไหล่ขวา

ถ้าผู้รับการเคารพมาทางขวา ซ้าย หรือตรงหน้า จะบอกโดยกล่าวทิศทางที่มาเสียก่อนก็ได้ว่า ***"ขวา (ซ้าย หรือตรงหน้า) ระวัง - วันทยา - วุธ"*** ให้ลูกเสือทำวันทยาวุธพร้อมกับหันหน้าไปยังผู้รับการเคารพ ตาแลจับตาผู้รับการเคารพ หันศีรษะตามจนผู้รับการเคารพผ่านพ้นแถว

เมื่อผู้รับการเคารพผ่านหน้าตนไปแล้ว ๒ ก้าว ให้ผู้ควบคุมแถวบอกเลิกแสดงการเคารพ ตาแลจับตาผู้รับการเคารพ หันศีรษะตามจนผู้รับการเคารพพ้นแถว โดยใช้คำบอกว่า ***"เรียบ - อาวุธ"***

ถ้าลูกเสืออยู่เพียงลำพังให้ทำวันทยาวุธและเรียบอาวุธหันกลับมาอยู่ในท่าตรง เมื่อผู้รับการเคารพผ่านพ้นตนไปแล้ว ๒ ก้าว

ท่าวันทยาวุธ

๒.๒ ท่าเรียบอาวุธ (เป็นท่าเลิกแสดงการเคารพ)

คำบอก ***"เรียบ - อาวุธ"***

การปฏิบัติ ให้ลูกเสือลดแขนซ้ายมาอยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

ท่าเรียบอาวุธ

๓. ท่าแบกอาวุธ - เรียบอาวุธ

๓.๑ ท่าแบกอาวุธ

คำบอก ***"แบก - อาวุธ"***

การปฏิบัติ

ให้ลูกเสือทำเป็น ๒ จังหวะ

จังหวะที่ ๑ ยกไม้ง่ามด้วยมือขวาผ่านหน้าเฉียดลำตัวไปข้างซ้าย ให้ส้นไม้ง่ามอยู่ในอุ้งมือซ้าย ลำไม้ง่ามตั้งอยู่ตรงร่องไหล่ซ้าย มือขวาคงจับไม้ง่ามอยู่ที่เดิม ศอกขวางอไปข้างหน้าแนวเสมอแนวไหล่

จังหวะที่ ๒ ดันไม้ง่ามด้วยมือซ้าย พร้อมกับส่งไม้ง่ามด้วยมือขวา ให้ลำไม้ง่ามพาดขึ้นไปบนบ่าซ้าย แขนซ้ายท่อนบนแนบชิดลำตัว ศอกซ้ายงอ แขนซ้ายท่อนล่างทำมุม ๑๐๐ องศากับลำตัว ขณะเดียวกันลดมือขวาลงอยู่ในท่าตรงโดยเร็ว

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

ข้อควรระวัง ขณะที่ลูกเสือทำท่าแบกอาวุธ จังหวะ ๒ ระวังอย่าให้ศีรษะเคลื่อนหลบไม้ง่าม ให้ลูกเสือทรงศีรษะให้คงที่เหมือนอยู่ในท่าตรงเสมอ แขนซ้ายอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องและไม่เคลื่อนไหวปลายไม้ง่ามจึงจะได้ระดับและไม่เฉไปมา

๓.๒ เรียบอาวุธ

คำบอก *"เรียบ - อาวุธ"*

การปฏิบัติ ให้ลูกเสือทำเป็น ๓ จังหวะ

จังหวะที่ ๑ ยกมือขวาขึ้นจับไม้ง่าม ศอกงอไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ พร้อมกับเหยียดแขนซ้าย โดยลดไม้ง่ามลงชิดกับลำตัว (ท่าแบกอาวุธ จังหวะที่ ๑)

จังหวะที่ ๒ นำไม้ง่ามด้วยมือขวามาไว้ข้างลำตัวในร่องไหล่ขวา (แขนขวาเหยียดเกือบสุดระยะที่มือขวาจับไม้ง่ามในท่าเรียบอาวุธ) ขณะเดียวกันยกมือซ้ายขึ้นดันไม้ง่ามที่ร่องไหล่ขวา ศอกงอไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่

จังหวะที่ ๓ ลดแขนซ้ายอยู่ในท่าเรียบอาวุธตามเดิม (ในจังหวะนี้เหยียดแขนขวาลงสุดซึ่งเป็นระยะที่มือขวาจับลำไม้ง่ามอยู่ในท่าเรียบอาวุธ ส้นไม้ง่ามจดพื้น อยู่ในท่าเรียบอาวุธ)

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

จังหวะที่ ๓

ข้อสังเกต ตอนเหยียดแขนขวาจากจังหวะที่ ๒ ลงสุดระยะ ที่มือขวาจับไม้ง่ามในท่าเรียบอาวุธในจังหวะที่ ๓ ให้ค่อย ๆ ลดไม้ง่ามลงมาทีละน้อยจนส้นไม้ง่ามจดพื้น

๔. ท่าถอดหมวก - สวมหมวก

๔.๑ ถอดหมวก

คำบอก *"ถอดหมวก"*

การปฏิบัติ

๑) ให้ลูกเสือทำเป็นจังหวะเดียว โดยนำไม้ง่ามในมือขวามาไว้ตรงหน้า ให้ส้นไม้ง่ามอยู่กึ่งกลางระหว่างแนวปลายเท้าทั้งสอง ลำไม้ง่ามส่วนบนพิงแขนซ้ายด้านในซึ่งงอตรงศอก แขนซ้ายท่อนบนชิดลำตัว แขนซ้ายท่อนล่างตั้งได้ฉาก ฝ่ามือแบหงาย

๒) ใช้มือขวาถอดหมวก จากศีรษะเอามาวางไว้บนฝ่ามือซ้าย ให้หน้าหมวกรูปเครื่องหมายคณะลูกเสือแห่งชาติอยู่ทางขวาและหลังหมวกอยู่ทางซ้าย แล้วลดแขนขวานำไม้ง่ามที่พิงไว้กับแขนซ้ายมาถือไว้ในท่าเรียบอาวุธตามเดิม

ท่าถอดหมวกในเวลาถือไม้ง่าม

๔.๒ สวมหมวก

คำบอก *"สวมหมวก"*

การปฏิบัติ

ให้ลูกเสือใช้มือขวานำหมวกในมือซ้ายขึ้นสวมโดยใช้มือซ้ายช่วย แล้วใช้มือขวาจับไม้ง่ามที่พิงไว้กับแขนซ้ายมาถือไว้ในท่าเรียบอาวุธตามเดิม

ท่าสวมหมวกในเวลาถือไม้ง่าม

หมายเหตุ : ๑. ในการทำท่าถอดหมวก - สวมหมวก ลูกเสือต้องทำด้วยความพร้อมเพรียง ฉับไว และเรียบร้อย
๒. การฝึกปฏิบัติในระยะแรก ๆ ควรกระทำเป็นตอน ๆ เมื่อลูกเสือมีความเข้าใจดีแล้ว จึงฝึกโดยเปิดตอนและให้ปฏิบัติด้วยความรวดเร็วต่อไป

๕. ท่าหันและการเคลื่อนที่

ท่าหันในเวลาถือไม้ง่าม ใช้คำบอกและวิธีปฏิบัติเหมือนท่าหันอยู่กับที่ในท่ามือเปล่า ถ้าหันขณะที่ไม้ง่ามอยู่ในท่าเรียบอาวุธ เพื่อให้การหันสะดวก ขณะหันให้ยกไม้ง่ามในมือขวาพ้นพื้นเล็กน้อย เมื่อหันเสร็จแล้วลดมือขวาลงให้ส้นไม้ง่ามจดพื้น

ท่าเคลื่อนที่ในเวลาถือไม้ง่าม

การเคลื่อนที่ในเวลาถือไม้ง่ามเหมือนกับการเคลื่อนที่ในท่ามือเปล่า ทั้งคำบอกและวิธีปฏิบัติตามปกติเมื่อต้องการให้แถวลูกเสือเคลื่อนที่ ผู้ควบคุมแถวต้องใช้คำบอก ***"แบกอาวุธ"*** เสียก่อน ลูกเสือจึงเคลื่อนที่ไปในท่าเดินแบกอาวุธ เมื่อจะทำการเคารพขณะอยู่ในแถวควบคุม ผู้ควบคุมแถวต้องใช้คำบอก ***"แลขวา (ซ้าย) ทำ"*** ให้ลูกเสือหันหน้าไปยังผู้รับการเคารพ แขนแกว่งตามปกติและรักษาท่าแบกอาวุธไว้คงเดิม เมื่อเดินพ้นผู้รับการเคารพแล้วให้ลูกเสือหันหน้าแลตรงเอง แล้วเดินตามปกติ

ถ้าลูกเสือเดินในท่าแบกอาวุธไปโดยลำพัง เมื่อจะทำการเคารพให้ลดไม้ง่ามจากท่าแบกอาวุธลงมาเป็นท่าเรียบอาวุธ จังหวะที่ ๑ แต่มือขวาที่ยกขึ้นจับลำไม้ง่ามในร่องไหล่ซ้ายนั้น ให้จัดนิ้วเหมือนท่าแสดงรหัสของลูกเสือ ฝ่ามือแบคว่ำลง ให้ข้างปลายนิ้วชี้แตะที่ลำไม้ง่าม ศอกงอไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ หันหน้าไปยังผู้รับความเคารพที่ยืนหรือเดินอยู่ เมื่อผ่านผู้รับการเคารพไปแล้ว เลิกทำการเคารพ โดยใช้มือซ้ายดันไม้ง่ามกลับในท่าแบกอาวุธ หันหน้าแลตรง ลดแขนขวาลงแล้วเดินตามปกติ

ถ้าผู้ควบคุมแถวใช้คำบอกว่า ***"เดินตามสบาย"*** ลูกเสืออาจเปลี่ยนท่าแบกอาวุธโดยนำไม้ง่ามมาพาดที่บ่าขวาก็ได้ แต่เมื่อผู้ควบคุมแถวใช้คำบอกว่า ***"ตามระเบียบ เดิน"*** ลูกเสือต้องเปลี่ยนให้ไม้ง่ามกลับมาที่บ่าซ้ายในท่าแบกอาวุธ

เมื่อผู้ควบคุมแถวใช้คำบอก ***"แถวหยุด"*** ให้ลูกเสือหยุดในท่าแบกอาวุธ จนกว่าผู้ควบคุมแถวจะมีคำบอกอื่นให้ปฏิบัติต่อไป

การเคลื่อนที่ในระยะใกล้ ๆ เพื่อจัดแถว หรือจัดระยะต่อ ระยะเคียง ผู้ควบคุมแถวอาจใช้คำบอก ***"คอนอาวุธ"*** หรือมีคำบอกเป็นอย่างอื่น เช่น ***"จัดแถว" "สาม (สี่,ห้า) ก้าวหน้า...ทำ" "ทางซ้าย (ขวา) สองก้าว ทำ"*** ให้ลูกเสือยกไม้ง่ามขึ้นแนบเข็มขัดที่ด้านข้างลำตัว ปลายไม้ง่ามเอียงไปข้างหน้า ส้นไม้ง่ามพ้นพื้น

ขณะคอนไม้ง่ามถ้าอยู่ในแถวควบคุม และผ่านผู้รับการเคารพ ผู้ควบคุมแถวไม่ต้องบอกแถวลูกเสือให้ทำความเคารพ ให้ผู้ควบคุมแถวทำความเคารพเพียงผู้เดียว

ถ้าลูกเสือคอนไม้ง่ามไปโดยลำพังผู้เดียว เมื่อผ่านผู้รับความเคารพ ให้ลูกเสือทำความเคารพด้วยท่าแลซ้าย (ขวา) โดยยกไม้ง่ามกลับชิดลำตัว ให้ปลายไม้ง่ามอยู่ในร่องไหล่ขวา แขนซ้ายแนบลำตัวไม่แกว่ง เมื่อเดินพ้นผู้รับการเคารพแล้ว ให้ลูกเสือหันหน้าแลตรง แขนแกว่งตามปกติ

๖. ท่าหมอบ - ลุก

๖.๑ ท่าหมอบ

คำบอก *"หมอบ"*

การปฏิบัติ ให้ลูกเสือปฏิบัติ ดังนี้

จังหวะที่ ๑ ก้าวเท้าซ้ายไปข้างหน้า ๑ ก้าว พร้อมกับส่งไม้ง่ามให้มือซ้ายถือในตำแหน่งที่ถนัด

จังหวะที่ ๒ ทรุดตัวลงคุกเข่าขวา ใช้มือขวายันพื้น ศอกซ้ายวางพาดขาซ้ายท่อนบนเพื่อทรงตัว

จังหวะที่ ๓ ลดตัวลงนอนคว่ำลงไปโดยเร็ว เหยียดเท้าซ้ายให้ส้นเท้าชิดกัน ให้ไม้ง่ามอยู่ข้างตัวทางขวา มือขวาช่วยรองรับไม้ง่ามกระชับไว้ข้างตัว งอแขนซ้ายท่อนล่างทอดไปข้างหน้ามาก ๆ และวางไว้ให้ขวางกับความยาวของลำตัว นำฝ่ามือขวามาวางทับฝ่ามือซ้าย ให้ซ้อนกันเฉพาะส่วนของปลายนิ้วมือขวาถึงโคนนิ้วมือซ้าย วางคว่ำลงกับพื้น คางวางแนวกึ่งกลางระหว่างมือทั้งสอง กางศอกทั้งสองออกเต็มที่ ทำศีรษะให้ต่ำและเงยหน้า เวลาก้มหน้าให้แนบหน้าผากวางแนวกึ่งกลางระหว่างมือทั้งสอง

๖.๒ ท่าลุก

คำบอก *"ลุก"*

การปฏิบัติ เมื่อบอกว่า *"ลุก"* ให้ลูกเสือทำกลับกัน คือ

จังหวะที่ ๑ ผลักตัวลุกขึ้นนั่ง คุกเข่าขวา หยิบไม้ง่ามใส่ในมือซ้าย ให้ศอกซ้ายพาดขาซ้ายท่อนบน มือขวายันกับพื้น

จังหวะที่ ๒ ทรงตัวยืนขึ้น เท้าซ้ายอยู่ในลักษณะเดิม คืออยู่ข้างหน้า ๑ ก้าว ไม้ง่ามยังอยู่ในมือซ้าย

จังหวะที่ ๓ ชักเท้าซ้ายชิดพร้อมกับส่งไม้ง่ามให้มือขวา และอยู่ในท่าเรียบอาวุธ

ข้อแนะนำ ในการฝึกครั้งแรก ควรให้ทำปิดจังหวะไปทีละตอน เมื่อลูกเสือมีความเข้าใจดีแล้ว จึงฝึกโดยเปิดตอนและให้ปฏิบัติด้วยความรวดเร็วต่อไป

๗ การฝึกเป็นหมู่และกอง

๑. ความมุ่งหมายของการฝึกเป็นหมู่และกอง

การฝึกเป็นหมู่และกอง มีความมุ่งหมายเพื่อฝึกให้ลูกเสือรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน และรู้จักปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้อื่นได้ และเมื่อเข้ามาอยู่รวมกันเป็นหมู่และกองจะสามารถทำหน้าที่ทดแทนกันได้

ทั้งนี้ก่อนการฝึกเป็นหมู่หรือกอง ขั้นแรกลูกเสือต้องผ่านขั้นตอนการฝึกเป็นบุคคลเสียก่อน เพราะการฝึกจากส่วนเล็กไปส่วนใหญ่ทำให้สะดวกต่อการฝึกขั้นสูงขึ้นไป ผู้ฝึกสามารถให้คำแนะนำ ตรวจตราดูแลแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างทั่วถึง

๒. การฝึกระเบียบแถวของหมู่

การฝึกระเบียบแถวของหมู่ เป็นการฝึกของแต่ละหมู่ โดยให้***นายหมู่ลูกเสือ***เป็นผู้เรียกแถวหมู่ของตน ด้วยสัญญาณมือการเรียกแถวของลูกเสือสากล (Troop Formation) เพื่อฝึกให้ลูกเสือรู้จักทำความเคารพ การเคลื่อนไหวเป็นหมู่ และการปฏิบัติท่าต่าง ๆ ที่ต้องทำร่วมกันได้อย่างถูกต้องพร้อมเพรียงกัน มีความระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการฝึกระเบียบแถวเป็นกองต่อไป

เมื่อกำหนดให้นายหมู่ลูกเสือทำหน้าที่ครูฝึกหรือผู้เรียกแถวแล้ว รองนายหมู่ลูกเสือต้องทำหน้าที่เป็นคนหลักในการเข้าแถว เว้นแต่นายหมู่ลูกเสือจะไม่อยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ รองนายหมู่ลูกเสือจึงทำหน้าที่ผู้เรียกแถวแทน คนหลักก็จะได้แก่ลูกเสือคนอื่น ๆ ภายในหมู่ที่กำหนดขึ้น เมื่อนายหมู่ลูกเสือเรียกแถวคนหลักต้องอยู่ตรงหน้าผู้เรียกแถว เว้นระยะห่าง ๖ ก้าวเสมอ การฝึกระเบียบแถวเป็นหมู่มีรายละเอียดดังนี้

๒.๑ การฝึกแถวชิดของหมู่ รูปขบวนของหมู่แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ คือ ***แถวตอน*** และ ***แถวหน้ากระดาน*** โดยมีรูปแบบและขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

๑) แถวตอนเรียงหนึ่ง (In Row)

คำบอก *"ตอนเรียงหนึ่ง...มาหาข้าพเจ้า"*

การเข้าแถว ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนเรียงหนึ่งข้างหน้าผู้เรียกแถว รองนายหมู่ลูกเสือยืนเป็นหลัก โดยยืนตรงหน้าและหันหน้าเข้าหาผู้เรียกแถว เว้นระยะห่าง ๖ ก้าว ส่วนลูกเสือคนอื่น ๆ ในหมู่ให้เข้าแถวซ้อนหลังรองนายหมู่ลูกเสือในแนวลึก โดยยืนให้ตรงคอคนหน้า ระยะต่อ ๑ ช่วงแขน

การจัดแถว ให้ลูกเสือเหยียดแขนขวา (ในกรณีถือไม้ง่ามให้เหยียดแขนซ้าย) ไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ ฝ่ามือแบคว่ำลง จดไหล่คนหน้า แล้วลดมือลงอยู่ในท่าตรงไม่ต้องค้างไว้ เว้นคนยืนหน้าแถวอยู่ในท่าตรง

๒) แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว (In Line)

คำบอก *“หน้ากระดานแถวเดี่ยว...มาหาข้าพเจ้า”*

การเข้าแถว ให้ลูกเสือเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวข้างหน้าผู้เรียกแถว ให้แนวตรงกึ่งกลางของแถวอยู่ห่างผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว รองนายหมู่ลูกเสือยืนเป็นหลัก โดยยืนทางซ้ายมือและหันหน้าเข้าหาผู้เรียกแถว ส่วนลูกเสือคนอื่น ๆ ในหมู่ ให้เข้าแถวเรียงไปทางซ้ายมือของรองนายหมู่ลูกเสือ โดยยืนให้ปลายเท้าเสมอกัน ระยะเคียง ๑ ช่วงแขน

การจัดแถว ให้ลูกเสือจัดแถวทางขวา (สะบัดหน้าแลขวา) ทุกคน เว้นคนขวาสุดของแถวให้หันมองตรงเป็นหลัก เหยียดแขนซ้ายไปด้านข้างเสมอแนวไหล่ ฝ่ามือแบคว่ำลง ให้ปลายนิ้วกลางจดไหล่คนทางซ้าย ยกแขนค้างไว้ เว้นลูกเสือคนยืนซ้ายสุดปลายแถว

๓) แถวหน้ากระดานปิดระยะ (Close Column)

คำบอก *“แถวหน้ากระดานปิดระยะ...มาหาข้าพเจ้า”*

ท่าสัญญาณ ผู้เรียกแถวเหยียดแขนทั้งสองไปด้านข้างเสมอแนวไหล่ มือแบ หันฝ่ามือไปข้างหน้า

การเข้าแถว ให้ลูกเสือเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวข้างหน้าผู้เรียกแถว ให้แนวตรงกึ่งกลางของแถวอยู่ห่างผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว รองนายหมู่ลูกเสือยืนเป็นหลัก โดยยืนทางซ้ายมือและหันหน้าเข้าหาผู้เรียกแถว ส่วนลูกเสือคนอื่น ๆ ในหมู่ ให้เข้าแถวเรียงไปทางซ้ายมือของรองนายหมู่ลูกเสือ โดยยืนให้ปลายเท้าเสมอกัน ระยะเคียง ๑ ช่วงศอก

การจัดแถว ให้ลูกเสือจัดแถวทางขวา (สะบัดหน้าแลขวา) ทุกคน เว้นคนขวาสุดของแถวให้หันมองตรงเป็นหลัก ปิดระยะเคียง โดยยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก ฝ่ามือแบพักอยู่บนสะโพกนิ้วเหยียดชิดกันวางนิ้วกลางอยู่ประมาณแนวตะเข็บกางเกง ศอกอยู่เสมอแนวลำตัว เว้นคนซ้ายสุดของแถวไม่ต้องยกศอก การจัดแถวใช้แขนขวาจดปลายศอกซ้ายของลูกเสือที่อยู่ทางขวา

การจัดแถวหมู่

๑. การจัดระยะเคียงถ้าเป็น ***“เปิดระยะ”*** ระยะเคียงของลูกเสือในแถวหน้ากระดาน คือ สุดช่วงแขนซ้ายของลูกเสือที่อยู่ทางขวา ให้ปลายนิ้วกลางมือซ้ายจดไหล่ขวา นับจากรองนายหมู่ลูกเสือที่ยืนเป็นหลักเป็นต้นมาจนถึงลูกเสือในหมู่คนสุดท้าย

๒. เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกแถวลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***“นิ่ง”*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๓. ถ้าลูกเสือมีไม้ง่าม ในเวลาอยู่กับที่ ให้ลูกเสือถือไม้ง่ามในท่าเรียบอาวุธ ถ้าเคลื่อนที่ในระยะใกล้ ๆ ให้ลูกเสือถือไม้ง่ามในท่าคอนอาวุธ โดยไม่ต้องมีคำบอก

๔. เมื่อนายหมู่ลูกเสือทำหน้าที่เป็นครูฝึกสอน หรือผู้เรียกแถวต้องการให้เลิกแถว จะใช้คำบอกว่า ***“เลิกแถว”*** ให้ลูกเสือทำวันทยหัตถ์หรือวันทยาวุธ แล้วทำ ***“ขวาหัน”*** เลิกแถวไป

การเคลื่อนที่และการปรับรูปแถวและการเปลี่ยนทิศหน้าแถว

๑. การเคลื่อนที่ของหมู่

การเคลื่อนที่ของหมู่ลูกเสือโดยปกติจะใช้การเคลื่อนที่ด้วยรูปแถวแถวตอนเรียงหนึ่งเป็นหลัก การเคลื่อนที่ด้วยรูปแถวแถวหน้ากระดานใช้เป็นบางโอกาสและเป็นการชั่วคราว เช่น การเดินสวนสนามใช้การเคลื่อนที่ด้วยรูปแถวหน้ากระดานปิดระยะ

๒. การเปลี่ยนรูปแถวของหมู่

ในการเปลี่ยนรูปแถวของหมู่ เพื่อความสะดวกรวดเร็วมักใช้วิธีเรียกเข้าแถวใหม่ เช่น ในขณะที่หมู่อยู่ในแถวหน้ากระดาน ถ้านายหมู่ลูกเสือต้องการให้เป็นแถวตอนเรียงหนึ่งอยู่กับที่ใช้คำบอกว่า ***“ตอนเรียงหนึ่ง....มาหาข้าพเจ้า”*** ลูกเสือก็จะเข้าแถวใหม่ตามคำสั่ง หรือเมื่อต้องการให้เคลื่อนที่ใช้คำบอกว่า ***“ตอนเรียงหนึ่ง....ตามข้าพเจ้า”*** นายหมู่ลูกเสือซึ่งเป็นผู้เรียกจะเคลื่อนที่นำโดยมีแถวลูกเสือซึ่งจัดแถวใหม่แล้วเคลื่อนตามไป

๓. การเปลี่ยนทิศหน้าแถวของหมู่

การเปลี่ยนทิศหน้าแถวของหมู่จากทิศทางหนึ่งไปสู่ทิศทางใหม่ ทั้งแถวตอนและแถวหน้ากระดาน ให้บอกด้วยคำบอกต่อไปนี้

๑) บอกเลี้ยวขวาหรือซ้าย ในเวลาที่บอก ***"เลี้ยวขวา (หรือซ้าย) - หน้าเดิน (หรือวิ่ง)"*** ให้ลูกเสือออกเดินหรือวิ่งเลี้ยวไปตามคำบอก ปีกที่เป็นหลักในการ (เลี้ยวขวาได้แก่ปีกขวา เลี้ยวซ้ายได้แก่ปีกซ้าย) ให้ซอยเท้า ส่วนปีกตรงกันข้ามให้เดิน หรือวิ่ง (ตามคำบอก) เต็มก้าว ในระหว่างนั้นลูกเสือคนอื่น ๆ จะเดิน (หรือวิ่ง) ก้าวสั้นลงตามระยะใกล้ชิดกับคนหลัก ขณะที่ลูกเสือกำลังเลี้ยวจะต้องรักษาระยะเคียงให้ถูกต้อง โดยถือแถวหน้ากระดานของคนหลักเป็นสำคัญ เมื่อเลี้ยวไปทางขวา (หรือซ้าย) เป็นมุม ๙๐องศาแล้วให้ลูกเสือตับหน้าเดิน (หรือวิ่ง) ตรงออกไป

ในเวลาเคลื่อนที่ให้บอกว่า ***"เลี้ยวซ้าย (หรือขวา) - ทำ"*** ปีกขวา (หรือซ้าย) จะเป็นหลักในการเลี้ยวเหมือนในเวลาอยู่กับที่เช่นเดียวกัน เมื่อตับหน้าเลี้ยวไปทางขวา (หรือซ้าย) เป็นมุม ๙๐ องศาแล้วให้ลูกเสือตับหน้าเดิน (หรือวิ่ง) ตรงออกไป

เลี้ยวขวา (ซ้าย), กลับหลัง ถ้าแถวอยู่กับที่ นายหมู่ลูกเสือจะต้องบอกให้แถวเคลื่อนที่เสียก่อน โดยใช้คำบอกว่า ***"หน้า - เดิน (วิ่ง)"*** แล้วจึงบอกทิศทางที่จะให้หมู่เคลื่อนที่ไป เช่น ***"เลี้ยวขวา (ซ้าย), กลับหลัง"*** ให้ลูกเสือปฏิบัติการเลี้ยวตามที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อแถวหน้าเลี้ยวไปสู่ทิศทางตรงข้ามแล้ว ให้ลูกเสือเดิน วิ่ง) ต่อไปเอง

หมายเหตุ : ถ้าต้องการให้แถวหยุดขณะเลี้ยว ให้ใช้คำบอกรวบรัดว่า ***"หยุด - เดิน (วิ่ง)"***

๒) ชี้ทิศทาง .... แล้วบอกคำว่า "หน้า (กึ่งขวา, กึ่งซ้าย) ที่หมาย..."

ถ้านายหมู่ลูกเสือต้องการให้หมู่เปลี่ยนหน้าแถวขณะเคลื่อนที่ไปในทิศทางใด แทนที่จะสั่งว่าเลี้ยวขวาหรือซ้ายก็อาจจะเพิ่มการกำหนดที่หมายให้โดยชี้ทิศทางและบอกถึงตำแหน่งที่หมาย เช่น ***"หน้า - ที่หมายเสาธง" "กึ่งขวา - ที่หมายเนินดิน"*** ให้คนหลักนำหมู่ลูกเสือเลี้ยวไปในทิศทางที่นายหมู่ลูกเสือชี้ แล้วให้ลูกเสือคนอื่น ๆ เคลื่อนตามไปยังที่หมายข้างหน้าด้วย

ถ้าต้องการให้ลูกเสือเปลี่ยนทิศทางโดยรวดเร็วแล้ว ให้เติมคำว่า ***"วิ่ง"*** ต่อท้ายคำบอก เช่น ***"กึ่งขวา ที่หมายเนินดิน - วิ่ง"*** ให้ลูกเสือเคลื่อนที่โดยเร็ว โดยให้หน้าแถวตรงกับที่หมายทางกึ่งขวาจากนั้นให้ลูกเสือเดินต่อไป

นอกจากนี้ นายหมู่ลูกเสือจะสั่งให้หมู่เปลี่ยนทิศหน้าแถวไปตามเส้นทางที่กำหนดให้ก็ได้ เช่น บอกว่า ***"เคลื่อนที่ตามแนวถนนทางขวา"*** หมู่ลูกเสือ ก็เคลื่อนที่ไปตามแนวถนนทางขวา เป็นต้น

การฝึกระเบียบแถวของกอง

การฝึกระเบียบแถวของกอง มีความมุ่งหมายเพื่อให้ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือในกองได้อยู่ในบังคับบัญชาของผู้กำกับกองลูกเสือโดยแท้จริง เพื่อให้หมู่ต่าง ๆ ในสังกัดกองแต่ละกองได้ปฏิบัติหน้าที่ในกองได้กลมกลืนกันยิ่งขึ้น การฝึกระเบียบแถวของกองมีรายละเอียดดังนี้

๑. การฝึกแถวชิดของกอง

ในการฝึกแถวชิด จะแบ่งรูปขบวนของกองออกเป็น แถวตอนเรียง ๓ และแถวตอนเรียง ๒ หรือแถวหน้ากระดาน ๓ แถว และแถวหน้ากระดาน ๒ แถว

ในกรณีที่กองลูกเสือมีเพียง ๒ หมู่ การจัดแถวจะเป็นแถวตอนเรียง ๒ หรือแถวหน้ากระดาน ๒ แถวก็ได้ ส่วนแถวตอนเรียง ๑ หรือแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว ก็สามารถจัดได้เช่นกัน

๑.๑ การจัดแถวตอนของกอง

๑) แถวตอนเรียง ๓ ของกอง หมายถึง การให้หมู่จัดแถวตอนเรียง ๑ เคียงกัน ๓ หมู่ มีระยะห่างระหว่างหมู่แค่ศอกซ้ายงอ ให้หมู่ที่ ๑ อยู่ทางขวาสุด ถัดไปทางซ้ายคือหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๓ เรียงแถวซ้อนกันไปอีก ๓ หมู่ โดยให้หมู่ที่ ๔ เข้าแถวต่อท้ายหมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๕ เข้าแถวต่อท้ายหมู่ที่ ๒ และหมู่ที่ ๖ เข้าแถวต่อท้ายหมู่ที่ ๓ มีระยะต่อระหว่างบุคคล ๑ ก้าว หรือ ๑ ช่วงแขน และระยะต่อระหว่างหมู่ ๒ ก้าว

เมื่อกองอยู่ตามลำพัง ต้องเว้นระยะให้ผู้กำกับกองลูกเสือยืนอยู่ห่างจากกองในระยะ ๖ ก้าว โดยปกติจะให้นายหมู่ลูกเสือยืนตรงข้างหน้าซึ่งเป็นหลักของกองที่ตั้งขึ้น หรืออาจจะให้ลูกเสือคนอื่นเป็นหลักก็ได้แล้วแต่ผู้กำกับกองลูกเสือจะกำหนด โดยจัดให้กึ่งกลางแถวอยู่ตรงหน้าผู้เรียก ส่วนนายหมู่ลูกเสือจะยืนอยู่ข้างหน้าหมู่ของตนมีลูกเสือคนอื่น ๆ ซึ่งเป็นลูกหมูเข้าแถวต่อจากในหมู่ลูกเสือในรูปแถวตอนเรียงหนึ่ง

๒) แถวตอนเรียง ๒ ของกอง หมายถึง การให้กองจัดแถวตอนเรียง ๒ โดยแต่ละหมู่จะจัดแถวตอนเรียง ๑ เคียงกันอยู่ ๒ หมู่

ในกรณีที่กองลูกเสือมีเพียง ๒ หมู่ ให้กองจัดแถวตอนเรียง ๒ โดยให้หมู่ที่ ๑ ยืนอยู่ทางขวา และหมู่ที่ ๒ ยืนอยู่ทางซ้าย มีระยะเคียงแค่ศอกซ้ายงอ

แต่ถ้ากองมีลูกเสือ ๔ หมู่ จะให้หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ เข้าแถวต่อท้ายหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ ตามลำดับ โดยมีระยะต่อระหว่างหมู่ ๒ ก้าว

๓) แถวตอนเรียง ๑ ของกอง หมายถึง การให้ทั้งกองจัดแถวเป็นแถวตอนเรียง ๑ โดยให้หมู่ที่ ๑ อยู่ข้างหน้า ส่วนหมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๔ ฯลฯ จะเข้าแถวต่อข้างหลังให้ตรงคอกับหมู่ที่ยืนอยู่ข้างหน้า มีระยะต่อระหว่างหมู่ ๒ ก้าว ถ้าผู้กำกับกองลูกเสือไม่ได้สั่งเป็นอย่างอื่น โดยให้นายหมู่ลูกเสือหมู่ที่ ๑ ยืนเป็นหลักอยู่หน้าผู้เรียกเว้นระยะห่าง ๖ ก้าว

๑.๒ การจัดแถวหน้ากระดานของกอง

๑) แถวตอนเรียง ๓ ของกอง หมายถึง การให้กองแต่ละหมู่จัดแถวหน้ากระดาน โดยให้นายหมู่ลูกเสือหมู่ที่ ๑ ยืนเป็นหลักอยู่หน้าผู้เรียกเว้นระยะห่าง ๖ ก้าว ในกรณีที่กองมีลูกเสือ ๖ หมู่ หมู่ที่ ๒ และ ๓ จะอยู่แถวหน้า ส่วนหมู่ที่ ๔, ๕ และ ๖ จะอยู่แถวหลัง มีระยะต่อและระยะเคียง ๑ ก้าว หรือ ๑ ช่วงแขนเท่ากัน เว้นแต่ต้องการให้ปิดระยะโดยการให้แถวชิดเข้ามาเหลือเพียงศอกซ้ายงอ

๒) แถวหน้ากระดาน ๒ แถวของกอง หมายถึง การให้กองแต่ละหมู่จัดแถวหน้ากระดานโดยให้นายหมู่ลูกเสือหมู่ที่ ๑ ยืนเป็นหลักอยู่หน้าผู้เรียกเว้นระยะห่าง ๖ ก้าว ในกรณีที่กองมีลูกเสือ ๖ หมู่ หมู่ที่ ๒ และ ๓ จะอยู่แถวหน้า ส่วนหมู่ที่ ๔, ๕ และ ๖ จะอยู่แถวหลัง มีระยะต่อและระยะเคียง ๑ ก้าว หรือ ๑ ช่วงแขนเท่ากัน เว้นแต่ต้องการให้ปิดระยะโดยการให้แถวชิดเข้ามาเหลือเพียงศอกซ้ายงอ

การจัดรูปแถวหน้ากระดานของกองที่มี ๒ หรือ ๔ หมู่ จะจัดเป็นแถวหน้ากระดาน ๒ แถว โดยแต่ละหมู่จัดแถวหน้ากระดานเรียงซ้อนกัน หมู่ที่ ๑ อยู่ข้างหน้า ส่วนหมู่ที่ ๒ จะอยู่ข้างหลัง หรือถ้าเป็นกรณีที่กองลูกเสือมี ๔ หมู่ หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๒ อยู่ข้างหน้า ส่วนหมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ อยู่ข้างหลัง มีระยะต่อระเคียง ๑ ก้าว หรือ ๑ ช่วงแขนเท่ากัน

หากผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้เป็นแถวปิดระยะ ให้ลดระยะเคียงเหลือเพียงศอกซ้ายงอเท่านั้น โดยให้นายหมู่ลูกเสือหมู่ที่ ๑ ยืนเป็นหลักอยู่หน้าผู้เรียกเว้นระยะห่าง ๖ ก้าว

๓) แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวของกอง หมายถึง การให้กองแต่ละหมู่จัดแถวหน้ากระดานโดยให้นายหมู่ลูกเสือหมู่ที่ ๑ ยืนเป็นหลักอยู่หน้าผู้เรียกเว้นระยะห่าง ๖ ก้าว ส่วนลูกเสือคนอื่น ๆ ในหมู่ ให้เข้าแถวเรียงไปทางซ้ายมือของนายหมู่ลูกเสือ โดยยืนให้ปลายเท้าเสมอกัน ลูกเสือหมู่ที่ ๒, ๓, ๔ ฯลฯ เข้าแถวเรียงไประยะเคียง ๑ ช่วงแขนเท่ากัน เว้นแต่ต้องการให้ปิดระยะโดยการให้แถวชิดเข้ามาเหลือเพียงศอกซ้ายงอ

๒. ขบวนเดินทาง หมายถึง กองลูกเสือที่แต่งตั้งขึ้นทำหน้าที่ในการตรวจตราลูกเสือเป็นครั้งคราว ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑) **ขบวนเดินทางตามสบาย** ตามปกติกองจะใช้แถวตอนเรียง ๓ หรือแถวตอนเรียง ๒ เมื่อต้องการเดินตามสบาย โดยให้รองผู้กำกับกองลูกเสืออยู่ทางขวาของตับหลังของกอง ซึ่งกองนี้จะออกเดินจากที่ประจำเป็นครั้งคราวเพื่อตรวจตราลูกเสือ

๒) **ขบวนเดินทางตามระเบียบ** เมื่อต้องการให้กองเดินเข้าระเบียบ รองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องเข้าประจำที่หน้ากองของตน

๓. การเข้าแถวการจัดแถว ผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้กองจัดแถวเป็นแถวหนเกระดาน ๓ แถว หมู่ที่ ๑ และ หมู่ที่ ๒ จะต้องตั้งแถวตามวิธีที่กล่าวมาแล้ว ส่วนนายหมู่ลูกเสือให้เข้าประจำทางปีกขวา หมู่ที่ ๓ และหมู่ที่ ๔ จะเข้าแถวข้างหลังหมู่ที่ ๑ ซึ่งจะเป็นแถวที่ ๒ ลูกเสือ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๖ จะเป็นแถวที่ ๓ ตามลำดับ

เมื่อลูกเสือเข้าแถวเสร็จแล้ว หากจำเป็นให้นายหมู่ลูกเสือตรวจตราแก้ไขการจัดแถว ควรใช้เสียงเพียงแผ่วเบา เมื่อจัดแถวเรียบร้อยแล้ว รองผู้กำกับกองลูกเสือจะบอกว่า ***“นิ่ง”*** ให้ลูกเสือทุกคนยืนนิ่งไม่เคลื่อนไหว อยู่ในลักษณะท่าตรง

๔. การปฏิบัติของกองแถวตอน มีหลักปฏิบัติดังนี้

๑) เมื่อรองผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้กองแถวตอนทำท่าหัน หรือท่าเคลื่อนที่ หรือท่าไม้ง่าม ให้ลูกเสือทำเช่นเดียวกับการฝึกเป็นบุคคล และเมื่อต้องการให้กองออกเดินก้าวพร้อมกันโดยปกติแล้ว รองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องบอกให้ลูกเสือ ***“แบกอาวุธ”*** เสียก่อน แล้วจึงบอกว่า ***“หน้า - เดิน”***

แต่ถ้ารองผู้กำกับกองลูกเสือไม่ได้บอกให้แบกอาวุธ เมื่อรองผู้กำกับกองลูกเสือบอกให้เดินหน้า ให้ลูกเสือเคลื่อนที่ในท่าคอนอาวุธ

๒) ในขณะที่ลูกเสือในกองออกเดินก้าวพร้อมกับลูกเสือที่อยู่ในหมู่นำนั้น ลูกเสือจะต้องพยายามรักษาระยะต่อของตนให้ดี ส่วนลูกเสือในหมู่อื่น ๆ ต้องพยายามรักษาแนวตามหมู่นำเช่นกัน และต้องรักษาแถวให้ตรงคอคนหน้าภายในหมู่ด้วย

๓) ให้รองผู้กำกับกองลูกเสือเป็นผู้รักษาทิศทางเดิน คนนำซึ่งเป็นหลักของกองจะต้องรักษาระยะต่อจากรองผู้กำกับกองลูกเสือ ๖ ก้าว หรือแล้วแต่รองผู้กำกับกองลูกเสือจะกำหนดระยะให้

๔) การเปลี่ยนทิศของกองแถวตอน สามารถกระทำในขณะเริ่มออกเดินหรือในเวลาเดินก็ได้ โดยรองผู้กำกับกองลูกเสือจะใช้ท่าสัญญาณชี้ทิศทางใหม่ พร้อมกับบอกที่หมายที่จะให้เปลี่ยนทิศทางใหม่ด้วย เช่น เสาธง เนินดิน เป็นต้น ซึ่งถ้าเป็นกรณีที่เริ่มออกเดิน หลังจากชี้และบอกทิศทางแล้ว จึงบอกให้ลูกเสือเดิน

๕) ตับที่อยู่ต้นขบวนจะเปลี่ยนทิศตามคำสั่ง โดยให้คนนำเดินตามเส้นทางเดินของรองผู้กำกับกองลูกเสือ ส่วนตับที่อยู่หลังขบวน ให้เปลี่ยนทิศในจุดเดียวกับตับที่อยู่หน้า ในขณะเดินลูกเสือจะต้องรักษาจังหวะการเดินให้คงเดิมไว้ เพื่อมิให้ลูกเสือที่อยู่ปีกนอกต้องก้าวยาวขึ้น

๖) เมื่อรองผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้กองเปลี่ยนจากการเดินก้าวพร้อมกันเป็นวิ่ง ให้ใช้คำบอกว่า ***“วิ่ง - หน้า - วิ่ง”*** ลูกเสือจะต้องเปลี่ยนจากเดินเป็นวิ่ง หรือถ้าต้องการให้เปลี่ยนจากวิ่งเป็นเดินก้าวพร้อมกัน รองผู้กำกับกองลูกเสือจะใช้คำบอกว่า ***“เดิน - ทำ”*** ลูกเสือจะต้องเปลี่ยนจากวิ่งเป็นเดินทันที

๗) ในกรณีที่รองผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้กองเดินไม่พร้อมกันหรือเดินตามสบาย ถ้าลูกเสือหยุดอยู่กับที่ ให้รองผู้กำกับกองลูกเสือใช้คำบอกว่า ***“เดิน”*** และถ้าลูกเสือกำลังเดินอยู่ให้ใช้คำบอกว่า ***“เดินตามสบาย”*** แต่ถ้าเป็นกรณีที่ลูกเสือเดินตามสบายอยู่แล้ว และรองผู้กำกับกองลูกเสือต้องการให้เดินพร้อมกันตามปกติ กองผู้กำกับกองลูกเสือจะใช้คำบอกว่า ***“เดินเข้าระเบียบ”*** ก็ได้ โดยรองผู้กำกับกองลูกเสือจะต้องให้จังหวะในการเดินด้วย

การรวมและขยายอาวุธ การรวมไม้ง่ามเมื่อลูกเสืออยู่ในรูปแถวกระดาน ให้ลูกเสือแต่ละหมู่รวมไม้ง่ามไว้ข้างหน้าหมู่ของตน ซึ่งมีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑) เมื่อมีคำบอกว่า ***“รวมอาวุธ”*** ให้ลูกเสือคนที่ ๒ กับคนที่ ๓ ก้าวออกมาข้างหน้า ๑ ก้าว จากนั้นนำไม้ง่ามพิงกันตรงหน้าหมู่ของตน ให้ลูกเสือคนที่ ๔ นำไม้ง่ามพิงรวมกับลูกเสือ ๒ คนแรกเป็นรูปกระโจม ส่วนลูกเสือคนอื่น ๆ ให้พิงไม้ง่ามฝากไว้ที่กระโจม

๒) ให้นายหมู่ลูกเสือหรือรองนายหมู่ลูกเสือซึ่งปฏิบัติหน้าที่แทน พิงไม้ง่ามฝากไว้กับกระโจมของหมู่ตนเป็นคนสุดท้าย

หมายเหตุ : ในกรณีที่กองจัดแถวหน้ากระดานตั้งแต่ ๒ แถวขึ้นไป เมื่อต้องการสั่งให้รวมอาวุธ ขอให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ถ้าเห็นว่าที่ตั้งกระโจมไม้ง่ามไม่มากพอ อาจสั่งให้ขยายแถวที่ ๒, ๓ ฯลฯ ไปทางหลังเสียก่อน เมื่อขยายอาวุธแล้วจึงกลับเข้าประจำที่เดิม

ส่วนการขยายอาวุธนั้น เมื่อมีคำบอกว่า ***“ขยายอาวุธ”*** ให้ลูกเสือแต่ละหมู่นำไม้ง่ามออกจากกระโจมมาประจำที่และอยู่ในท่าเรียบอาวุธ

ในกรณีที่เป็นการจัดแถวแบบอื่น ๆ การรวมอาวุธและขยายอาวุธ ให้ใช้วิธีปฏิบัติดังที่กล่าวมาข้างต้น

๖. การปฏิบัติของกองแถวหน้ากระดาน วิธีปฏิบัติดังนี้

๑) ให้กองแถวหน้ากระดานทำท่าหันและทำท่าเรียบอาวุธเป็นแถวชิด เช่นเดียวกับการฝึกเป็นบุคคล

๒) การเดินเป็นแถวหน้ากระดานนั้น โดยปกติใช้เฉพาะในการเคลื่อนที่เป็นระยะใกล้ ๆ เท่านั้น โดยให้ลูกเสือทุกคนถือไม้ง่ามในท่าเรียบอาวุธ แต่ยกไม้ง่ามให้ส้นไม้ง่ามพ้นจากพื้นเล็กน้อย

๓) เมื่อมีคำบอกว่า ***"หน้า - เดิน"*** ให้กองออกเดินก้าวเท้าพร้อมกัน ถ้าหากไม่ได้กำหนดคนหลักและเส้นทางที่คนหลักจะต้องเดินตามแล้ว ให้ลูกเสือถือปีกขวาเป็นหลักและรักษาระยะเคียงให้คงที่ ส่วนลูกเสือในแถวที่ ๒ และแถวที่ ๓ ให้เดินตามลูกเสือที่อยู่ตับหน้า

๔) เมื่อมีคำบอกว่า ***"กอง - หยุด"*** ให้ลูกเสือทุกคนหยุดแล้วอยู่ในท่าตรง แต่ถ้าลูกเสือแบกอาวุธอยู่ ให้รองผู้กำกับกองลูกเสือสั่ง ***"หยุด"*** แล้วบอก ***"เรียบ - อาวุธ"***

๗. การเปลี่ยนรูปแถวและการเปลี่ยนทิศหน้าแถวของตอน ในกรณีแถวตอนเรียง ๓ และแถวหน้ากระดานเรียง ๓ แถว ซึ่งแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. กองแถวตอนเปลี่ยนเป็นแถวหน้ากระดาน มีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑) กองแถวตอนเรียง ๓ อยู่กับที่ สามารถจัดเป็นแถวหน้ากระดานได้ด้วยการบอกว่า ***"ซ้าย (หรือขวา) - หัน"***

๒) กองแถวตอนเรียง ๓ ที่กำลังเคลื่อนที่ สามารถจัดเป็นแถวหน้ากระดานได้ ด้วยการบอกว่า ***"ซ้าย (หรือขวา) - หัน"*** แต่ถ้าต้องการให้หยุด ให้บอกหยุดเสียก่อน แล้วจึงบอกหัน หรืออาจจะบอกให้หันก่อน แล้วจึงบอกหยุดก็ได้

๓) กองเดินเป็นแถวตอนเรียง ๓ ในกรณีที่ไม่เปลี่ยนทิศหน้าแถว ให้กองหยุดเป็นแถวหน้ากระดานและหันไปในทิศทางเดิม จากนั้นให้รองผู้กำกับกองลูกเสือบอกทิศโดยให้เลี้ยวไปทางขวาก่อน แล้วจึงบอกให้หยุดเดินและหัน

๒. กองแถวหน้ากระดานเปลี่ยนเป็นแถวตอน มีวิธีปฏิบัติดังนี้

๑) กองแถวหน้ากระดาน ๓ แถว สามารถจัดเป็นแถวตอนเรียง ๓ ทางขวา (หรือทางซ้าย) ได้ โดยใช้คำบอกว่า ***"ขวา (หรือซ้าย) - หัน"***

๒) ในกรณีที่ไม่ต้องการเปลี่ยนทิศ ให้จัดแถวตอนเรียง ๓ ไปข้างหน้า โดยบอกให้ลูกเสือหันไปทางขวาแล้วออกเดิน จากนั้นให้เปลี่ยนทิศทางเลี้ยวไปทางซ้าย

หมายเหตุ : ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนรูปแถวจากแถวตอนเรียง ๒ ไปเป็นแถวหน้ากระดาน ๒ แถว หรือกลับกันก็สามารถปฏิบัติได้อย่างเดียวกับที่กล่าวมาข้างต้น

๘ สัญญาณมือในการเรียกแถวของลูกเสือสากล

ในการเรียกแถวของลูกเสือ ผู้เรียกอาจใช้สัญญาณมือเป็นสัญญาณเรียกแถวแทนการใช้คำบอก หรืออาจใช้สัญญาณมือร่วมกับการใช้คำบอกก็ได้ ในเบื้องต้นผู้บังคับบัญชาลูกเสือควรใช้ท่าสัญญาณมือของลูกเสือสากลในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ลูกเสือสามารถเข้าใจและปฏิบัติได้โดยพร้อมเพรียงกัน เมื่อลูกเสือมีความเข้าใจดีแล้วอาจนัดหมายร่วมกันในการสร้างสัญญาณมือ เพื่อใช้เป็นสัญญาณลับสำหรับใช้ในการสื่อสารเฉพาะกลุ่มได้

ท่าสัญญาณมือในการเรียกแถวของลูกเสือสากลรูปแบบต่าง ๆ ผู้เรียกควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

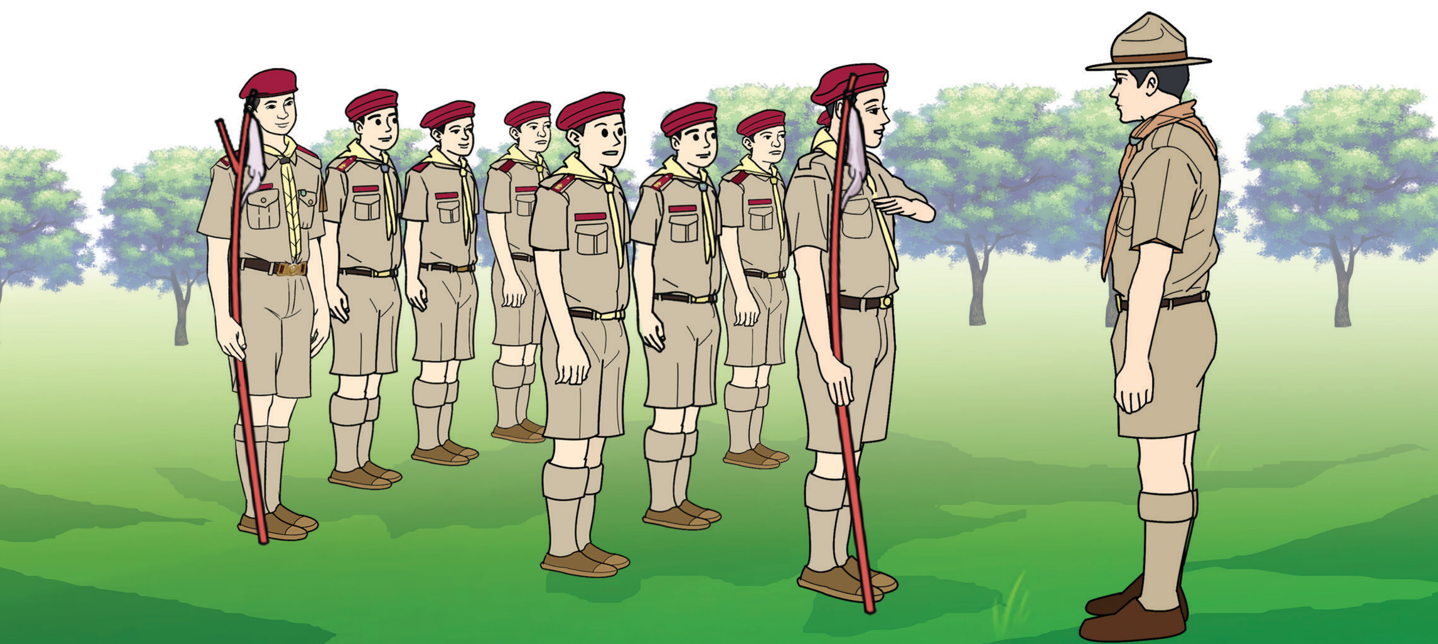
๑) เลือกสถานที่ให้เหมาะสม เป็นที่โล่งไม่มีสิ่งกีดขวาง มีบริเวณกว้างมากพอกับจำนวนลูกเสือ

๒) ผู้เรียกเลือกยืนในที่ลูกเสือสามารถมองเห็นสัญญาณได้โดยชัดเจนทั่วถึงกัน และยืนอยู่ในท่าตรง

๓) การใช้สัญญาณมือพร้อมกับคำบอก ให้ใช้คำบอกว่า ***“กอง”*** หรือ ***“หมู่....(ชื่อหมู่)...มาหาข้าพเจ้า”***

๔) เมื่อผู้เรียกเห็นว่าลูกเสือวิ่งมาจัดแถว และเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ลดมือลงหยุดทำสัญญาณและยืนอยู่ในท่าตรง

๕) เมื่อลูกเสือจัดแถวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เรียกบอก ***“นิ่ง”*** ลูกเสือทุกคนอยู่ในท่าตรงหรือเรียบอาวุธแล้วแต่กรณี

ท่าสัญญาณมือในการเรียกแถวของลูกเสือสากล

๑. แถวตอนเรียงหนึ่ง (In Row) วิธีปฏิบัติดังนี้

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : ***"กอง - แถวตอนเรียงหนึ่ง มาหาข้าพเจ้า"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวเหยียดแขนทั้งสองไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ มือแบและหันฝ่ามือเข้าหากัน

แถวตอนเรียงหนึ่ง *ท่าสัญญาณมือเรียกแถวตอนเรียงหนึ่ง*

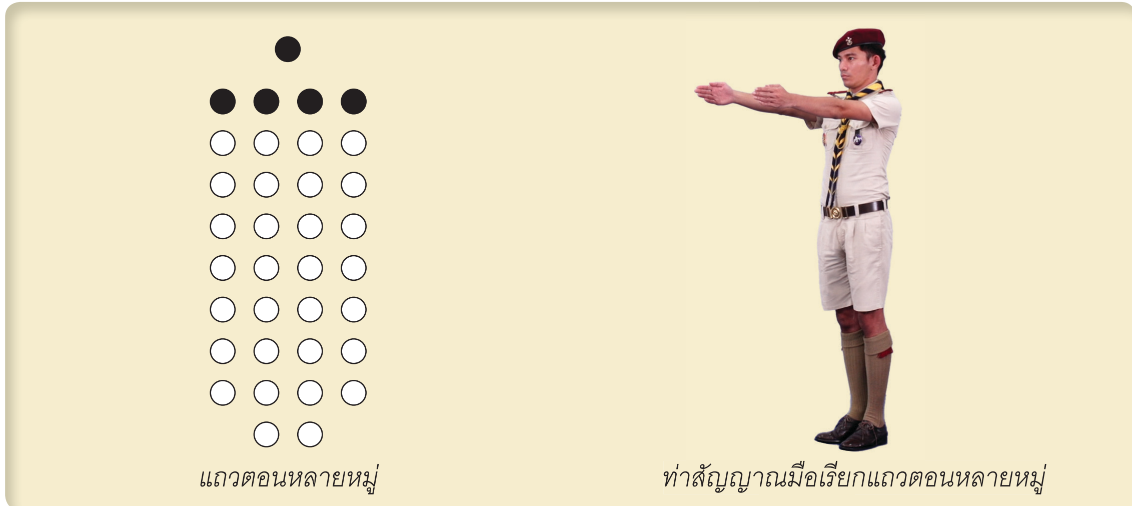
การเข้าแถว : ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนเรียงหนึ่งข้างหน้าผู้เรียกแถว นายหมู่ลูกเสือหลักซึ่งอยู่หน้าผู้เรียกแถวห่างประมาณ ๖ ก้าว

การจัดแถว :

- **กรณีมีหมู่เดียว** เรียกว่า ***"แถวตอนเรียงหนึ่ง"*** ให้นายหมู่ลูกเสือวิ่งมายืนในท่าตรงเป็นหลักอยู่ข้างหน้าห่างผู้เรียกประมาณ ๖ ก้าว ลูกเสือเข้าแถวหลังนายหมู่ลูกเสือหมู่หลัก ยืนให้ตรงคอนายหมู่ลูกเสือข้างหน้า ระยะต่อสุดช่วงแขนของลูกเสือ เมื่อเหยียดแขนซ้ายไปข้างหน้าสูงเสมอแนวไหล่คว่ำฝ่ามือให้ปลายนิ้วมือจดหลังของคนหน้าพอดี ลูกเสือคนอื่น ๆ เข้าแถวซ้อนไปข้างหลังของลูกเสือข้างหน้าตามลำดับ ระยะต่อสุดช่วงแขนดังเดิมและเข้าแถวต่อซ้อนกันไปจนถึงคนสุดท้ายและปิดท้ายด้วยรองนายหมู่ลูกเสือในระยะต่อสุดช่วงแขนเช่นกัน

- **กรณีมีหลายหมู่** เรียกว่า ***"แถวตอนหมู่"*** ให้หมู่หลักเข้าแถวตอนตรงหน้าผู้เรียกแถวห่างผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว โดยมีหมู่อื่น ๆ เข้าแถวตอนเป็นแนวเดียวกันไปทางซ้ายและทางขวาของหมู่หลัก ระยะเคียงระหว่างหมู่ ๑ ช่วงศอก ส่วนระยะต่อ ๑ ช่วงแขน (ไม่ต้องยกแขนค้างไว้)

การตรวจแถว เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

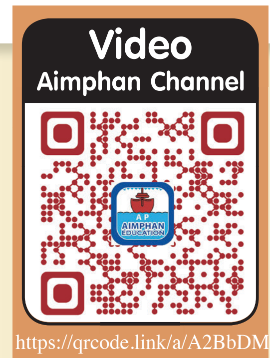
แถวตอนหลายหมู่ *ท่าสัญญาณมือเรียกแถวตอนหลายหมู่*

๒. แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : ***"กอง"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวเหยียดแขนทั้งสองไปด้านข้างเสมอแนวไหล่ มือแบ หันฝ่ามือไปข้างหน้า

แถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว *ท่าสัญญาณมือเรียกแถวหน้ากระดานเดี่ยว*

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือเข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยวข้างหน้าผู้เรียกแถว ให้แนวตรงกึ่งกลางของแถวอยู่ห่างผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว หันหน้าเข้าหาผู้เรียกแถว

การจัดแถว :

- **กรณีหมู่เดียว** ให้นายหมู่ลูกเสือยืนแลตรงเป็นหลักทางขวา (ทางซ้ายมือของผู้เรียกแถว) ลูกเสือเข้าแถวตามลำดับทางซ้ายของนายหมู่ลูกเสือ ยืนเรียงเคียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน ไปจนถึงลูกเสือคนสุดท้าย และปิดหมู่ด้วยรองนายหมู่ลูกเสือ ลูกเสือซึ่งอยู่ซ้ายสุดทุกคน (ยกเว้นนายหมู่ลูกเสือ) จัดแถวทางขวา (แลขวา)

การจัดระยะเคียง ถ้าเป็น ***"ปิดระยะ"*** ระยะเคียงของลูกเสือในแถวหน้ากระดาน คือ ช่วงแขนซ้ายของลูกเสือที่อยู่ทางขวา ยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก ให้ฝ่ามือพักอยู่บนสะโพก นิ้วเหยียดชิดกันอยู่ประมาณแนวตะเข็บกางเกง ศอกอยู่เสมอแนวลำตัว เว้นคนซ้ายสุดของแถวไม่ต้องยกศอก การจัดแถวใช้แขนขวาจดปลายศอกซ้าย ของลูกเสือที่อยู่ทางขวา เรียกว่า ๑ ช่วงศอก ผู้เรียกแถวจัดการตรวจแถว แล้วสั่งนิ่ง ลูกเสือทุกคนลดมือลงพร้อมกับสะบัดหน้ามาอยู่ในท่าตรงและนิ่ง

การจัดระยะเคียงถ้าเป็น ***"เปิดระยะ"*** ระยะเคียงของลูกเสือในแถวหน้ากระดาน คือ สุดช่วงแขนซ้ายของลูกเสือที่อยู่ทางขวา ให้ปลายนิ้วกลางมือซ้ายจดไหล่ขวา นับจากนายหมู่ลูกเสือเป็นต้นมาจนถึงลูกเสือคนสุดท้ายก่อนถึงรองนายหมู่ลูกเสือ

- **กรณีมีหลายหมู่** ให้แต่ละหมู่เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดี่ยว เช่นเดียวกับแถวหน้ากระดานหมู่เดียวเรียงเคียงกันไป ให้แนวตรงกึ่งกลางของแถวอยู่ห่างจากผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว และระยะเคียงระหว่างหมู่ ๑ ช่วงศอก ในกรณี ***"เปิดระยะ"*** ระยะเคียงระหว่างหมู่ ๑ ช่วงแขน (ปลายนิ้วกลางมือซ้ายจดไหล่ขวา)

เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกแถวลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

การตรวจแถว เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๓. แถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ (Close Column)

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : ***"แถวหน้ากระดานปิดระยะ...มาหาข้าพเจ้า"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวกำมือทั้ง ๒ ข้าง เหยียดตรงไปข้างหน้าขนานกับพื้น งอข้อศอกขึ้นเป็นมุมฉาก มือที่กำอยู่ ให้หันด้านฝ่ามือเข้าหากัน

Video
Aimphan Channel
https://qrcode.link/a/a5tsiJ

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ

๓ ช่วงแขน
๑ ช่วงศอก
หมู่ที่ ๔
หมู่ที่ ๓
หมู่ที่ ๒
หมู่ที่ ๑
๖ ก้าว

แถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือหมู่ที่ ๑ เข้าแถวหน้าผู้เรียกแถว นายหมู่ลูกเสืออยู่ขวามือ ลูกหมู่อยู่ซ้ายมือ เรียงกันเป็นแถวหน้ากระดาน โดยให้ตรงกึ่งกลางของหมู่อยู่ตรงหน้าผู้เรียกแถว ห่างจากผู้เรียกแถวประมาณ ๖ ก้าว หมู่ต่อ ๆ ไป เข้าแถวหน้ากระดานเช่นเดียวกัน ต่อข้างหลังหมู่แรกตามลำดับ

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนอยู่ทางซ้ายสุด) ยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก (เหมือนดังที่กล่าวไว้ในหมู่แถวหน้ากระดาน) ระยะต่อระหว่างหมู่ต่อหมู่ ๑ ช่วงแขน (ไม่ต้องยกแขนค้างไว้) สะบัดหน้าไปทางขวา

การตรวจแถว เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๔. แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ (Open Column)

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : ***"หน้ากระดานหมู่เปิดระยะ...หาข้าพเจ้า"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวกำมือทั้ง ๒ ข้าง งอข้อศอกเป็นมุมฉาก แขนท่อนบนแบะออกจนเป็นแนวเดียวกับไหล่ มือที่กำอยู่ให้หันด้านฝ่ามือไปข้างหน้า

Video
Aimphan Channel
https://qrcode.link/a/pfiqxx

๓ ช่วงแขน
๑ ช่วงศอก
หมู่ที่ ๔
หมู่ที่ ๓
หมู่ที่ ๒
หมู่ที่ ๑
๖ ก้าว

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ

แถวหน้ากระดานหมู่เปิดระยะ

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคนเข้าแถวเหมือนแถวหน้ากระดานหมู่ปิดระยะ แต่ระยะต่อระหว่างหมู่ของทุกหมู่ขยายออกไปทางด้านหลัง ห่างกันหมู่ละ ๓ ช่วงแขน

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนอยู่ซ้ายสุด) ยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก สะบัดหน้าไปทางขวา ระยะต่อระหว่างหมู่ต่อหมู่ ๓ ช่วงแขน

การตรวจแถว เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๕. แถวรูปครึ่งวงกลม (Horse Shoe)

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : ***"กอง"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวแบมือทั้ง ๒ ข้าง เหยียดตรงลงข้างล่าง คว่ำฝ่ามือเข้าหาตัว แล้วโบกผ่านลำตัวมาประสานกันด้านหน้าช้า ๆ เป็นรูปครึ่งวงกลม

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือของผู้เรียกแถว โดยนายหมู่ลูกเสือหมู่แรกยืนอยู่เป็นแนวเดียวกับผู้เรียกแถว หมู่ที่ ๒ และหมู่ต่อ ๆ ไปอยู่ทางด้านซ้ายของหมู่แรกตามลำดับ จนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายอยู่เป็นเส้นตรงแนวเดียวกับผู้เรียกแถวและนายหมู่ลูกเสือหมู่แรก ซึ่งผู้เรียกแถวเป็นจุดศูนย์กลาง

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนซ้ายสุด) ยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก สะบัดหน้าไปทางขวา (ยกเว้นนายหมู่ลูกเสือหมู่แรก)

การตรวจแถว เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง *"นิ่ง"* ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

ท่าสัญญาณมือ เรียกแถวครึ่งวงกลม

แถวครึ่งวงกลม

๖. แถวรูปวงกลม (Circle)

ก. แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่จุดศูนย์กลาง

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : *"กอง"*

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวแบมือทั้ง ๒ ข้าง เหยียดตรงลงข้างล่าง คว่ำฝ่ามือเข้าหาตัว แล้วโบกผ่านลำตัวมาประสานกันด้านหน้าช้า ๆ เป็นรูปครึ่งวงกลม

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวรูปวงกลม แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่จุดศูนย์กลาง

แถวรูปวงกลม แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่จุดศูนย์กลาง

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือของผู้เรียกแถว โดยนายหมู่ลูกเสือหมู่แรกยืนอยู่แนวเดียวกับผู้เรียกแถวหมู่ที่ ๒ และหมู่ต่อ ๆ ไปอยู่ทางด้านซ้ายของหมู่แรกตามลำดับ จนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้ายไปจดกับนายหมู่ลูกเสือหมู่แรก ซึ่งผู้เรียกแถวเป็นจุดศูนย์กลาง

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคนยกมือซ้ายขึ้นทาบสะโพก สะบัดหน้าไปทางขวา (ยกเว้นนายหมู่ลูกเสือหมู่แรก) เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกแถวลดมืออยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือ แล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

ข. แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่เส้นรอบวง

คำบอก : ***"กอง"***

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวกำมือขวาเหยียดแขนตรงไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ จากนั้นยกแขนขึ้นและหมุนแขนเป็นวงกลมไปทางด้านหลัง ขึ้นข้างบน และเลยไปหลัง

แถวรูปวงกลม แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่เส้นรอบวง

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวรูปวงกลม แบบผู้เรียกยืนอยู่ที่เส้นรอบวง

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือหมู่แรกยืนด้านซ้ายมือของผู้เรียกแถวโดยนายหมู่ลูกเสือหมู่แรกยืนชิดกับผู้เรียก หมู่ที่ ๒ และหมู่ต่อ ๆ ไป อยู่ด้านซ้ายมือของผู้เรียกแถวตามลำดับ จนคนสุดท้ายของหมู่สุดท้าย ไปจดกับผู้เรียกแถวด้านขวามือ โดยถือผู้เรียกแถวเป็นเส้นรอบวงด้วย

การเข้าแถว : เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง ***"นิ่ง"*** ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๗. แถวสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง (Hollow Square)

ผู้เรียกแถวใช้คำบอก : *"กอง"*

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวยืนอยู่ด้านหนึ่ง (ซึ่งเป็นด้านเปิด) เหยียดแขนทั้งสองข้างไปข้างหน้าเสมอแนวไหล่ งอข้อศอกเล็กน้อย แบฝ่ามือหงายไปข้างหน้า ให้ฝ่ามือขวาทับหลังมือซ้ายเสมอระดับตา

Video Aimphan Channel

https://qrcode.link/a/hyfXu2

แถวสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

การเข้าแถว : ถ้ามีลูกเสือ ๔ หมู่ ให้เข้าแถว ๓ ด้าน โดยลูกเสือหมู่ที่ ๑ เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวทางด้านซ้ายของผู้เรียกแถว โดยให้นายหมู่ลูกเสืออยู่เสมอกับผู้เรียกแถวหันหน้าเข้าในรูปสี่เหลี่ยม ลูกเสือหมู่ที่ ๒ เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวด้านตรงข้ามกับผู้เรียกแถว หันหน้าเข้าหาผู้เรียกแถว และหมู่ที่ ๓ เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวตรงข้ามกับหมู่ที่ ๑ โดยรองนายหมู่ลูกเสืออยู่เสมอกับผู้เรียกแถวทางด้านขวา และหมู่ที่ ๔ เข้าแถวหน้ากระดานแถวเดียวอยู่หลังหมู่ที่ ๒

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคนปฏิบัติเหมือนกับการเข้าแถวหน้ากระดาน เว้นระยะตรงมุมของแต่ละด้านให้เท่ากัน จัดแถวให้มุมเหลื่อมพอสมควรไม่ซ้อนหรือตรงกัน

เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกแถวลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง *"นิ่ง"* ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

การตรวจแถว : เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง *"นิ่ง"* ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๘. แถวรัศมีหรือล้อเกวียน (Cart Wheel)

คำบอก : *“กอง”*

ท่าสัญญาณ : ผู้เรียกแถวยืนอยู่ในท่าตรง มือขวาแบคว่ำกางนิ้วออกทุกนิ้ว ชูแขนไปข้างหน้าทำมุมประมาณ ๔๕ องศา ให้มองเห็นได้ แล้วเรียก *“กอง”*

Video
Aimphan Channel
https://qrcode.link/a/wrXw79

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวรัศมีหรือล้อเกวียน

ท่าสัญญาณมือเรียกแถวสี่เหลี่ยมเปิดด้านหนึ่ง

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกหมู่เข้าแถวตอนแต่ละหมู่เป็นรูปรัศมีหน้าผู้เรียกแถว ห่างจากผู้เรียกประมาณ ๖ ก้าวโดยให้หมู่แรกอยู่ด้านหน้าทางซ้ายมือผู้เรียกแถวประมาณ ๔๕ องศา หมู่ที่ ๒ และหมู่ต่อ ๆ ไปอยู่ด้านซ้ายมือของหมู่แรกตามลำดับ ซึ่งผู้เรียกแถวเป็นจุดศูนย์กลางระยะต่อของแต่ละหมู่ระหว่างบุคคล ๑ ช่วงแขน ระยะเคียงระหว่างนายหมู่ลูกเสือต่อนายหมู่ลูกเสือพอสมควร และนายหมู่ลูกเสือหมู่สุดท้ายจะอยู่ด้านหน้าทางขวามือของผู้เรียกแถวประมาณ ๔๕ องศา

การเข้าแถว : ให้ลูกเสือทุกคน (เว้นคนอยู่หัวแถวของแต่ละหมู่) เหยียดแขนซ้ายไปข้างหน้า สูงเสมอแนวไหล่คว่ำฝ่ามือให้ปลายนิ้วมือจดหลังของคนหน้าพอดี

การตรวจแถว : เมื่อผู้เรียกแถวเห็นว่าลูกเสือเข้าใจสัญญาณมือดีแล้ว ให้ผู้เรียกลดมือลงอยู่ในท่าตรง จากนั้นให้ตรวจการจัดแถวของลูกเสือแล้วสั่ง *“นิ่ง”* ให้ลูกเสือทุกคนลดแขนลงอยู่ในท่าตรงเพื่อฟังคำสั่งต่อไป

๙. การใช้สัญญาณมือเป็นคำสั่งให้แถว *"พัก"* และ *"ตรง"*

ในการเข้าแถวของหมู่ลูกเสือ ผู้เรียกแถวอาจใช้สัญญาณมือเป็นคำสั่งให้แถว ***"พัก"*** จากท่าตรง และเป็นคำสั่งให้แถว ***"ตรง"*** จากท่าพักก็ได้ โดยผู้เรียกแถวทำ ๒ จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ ๑ กำมือขวา งอข้อศอก ให้มือที่กำอยู่ตรงหัวเข็มขัด หันฝ่ามือที่กำเข้าหาหัวเข็มขัด

จังหวะที่ ๒ (จากจังหวะที่ ๑) เปิดแขนขวาที่กำออกไปข้างลำตัว แนวเดียวกับเข็มขัด เป็นสัญญาณสั่งให้ ***"พัก"*** ตามระเบียบ (ลูกเสือทุกคนปฏิบัติเช่นเดียวกับท่าพักตามระเบียบ)

Video
Aimphan Channel
https://qrcode.link/a/wDbOyO

จังหวะที่ ๑

จังหวะที่ ๒

"ตามระเบียบ - พัก"

กรณีที่จะให้สัญญาณมือเป็นคำสั่งให้ ***"ตรง"*** ผู้เรียกแถวทำ ๓ จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ ๑ กำมือขวา งอข้อศอก ให้มือที่กำอยู่ตรงหัวเข็มขัด หันฝ่ามือที่กำเข้าหาหัวเข็มขัด

จังหวะที่ ๒ (จากจังหวะที่ ๑) เปิดแขนขวาที่กำออกไปข้างลำตัวแนวเดียวกับเข็มขัด

จังหวะที่ ๓ (จากจังหวะที่สอง) แล้วชักแขนกลับเข้ามา โดยมือที่กำอยู่ตรงหัวเข็มขัด จากนั้นให้ผู้เรียกแถว ลดแขนลงอยู่ในท่าตรง (จังหวะ ๑ ของสัญญาณสั่ง ***"พัก"***) ลูกเสือทุกคนชิดเท้าซ้าย ลดแขนที่ไขว้หลังลงมาอยู่ในท่าตรง

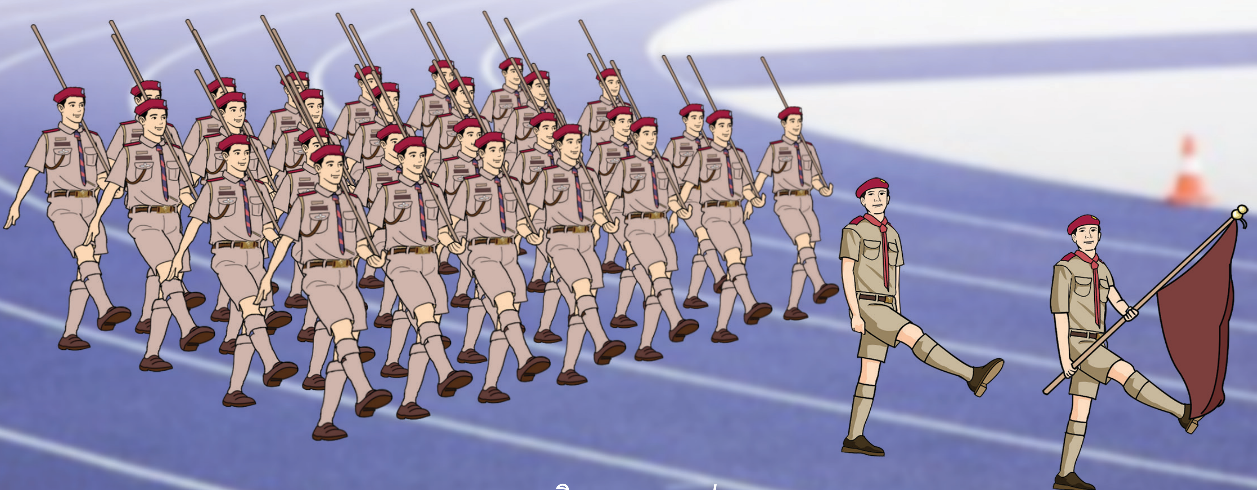
๙ การเดินสวนสนาม

การเดินสวนสนาม เป็นการนำทักษะลูกเสือจากการฝึกระเบียบแถว มาใช้ในพิธีการที่สำคัญของลูกเสือ เนื่องในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เช่น วันคล้ายสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ พิธีเปิดการชุมนุมลูกเสือ หรือการเดินสวนสนามเฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

การฝึกหัดในชั้นนี้ มีความมุ่งหมายที่จะฝึกให้ลูกเสือเป็นผู้มีระเบียบวินัย รู้จักฟังคำบอกและปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยให้ฝึกหัดในที่ตั้งกองลูกเสือก่อน เพื่อให้ลูกเสือมีทักษะและสามารถร่วมเดินสวนสนามในพิธีการลูกเสือต่อไป

๑. เครื่องหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการเดินสวนสนาม

คนถือป้าย	
คนถือธงประจำกอง	
ผู้กำกับ	
รองผู้กำกับ	
นายหมู่	
รองนายหมู่	
ลูกเสือ	

การเดินสวนสนามผ่านธง

๒. รูปขบวนการเดินสวนสนาม

การจัดรูปขบวนเป็นรูปแถวหน้ากระดาน ๔ หมู่ หรือแถวตอนเรียง ๔ ได้แล้วแต่ความเหมาะสม โดยมีหลักในการจัดรูปขบวนดังนี้

๒.๑ รูปแถวขบวนสวนสนาม หมู่แถวตอน

ป้ายกองลูกเสือ	
	๕ ก้าว
ธงประจำกองลูกเสือ	
	๕ ก้าว
ผู้กำกับลูกเสือ	
	๕ ก้าว
รองผู้กำกับลูกเสือ	
กองลูกเสือ	

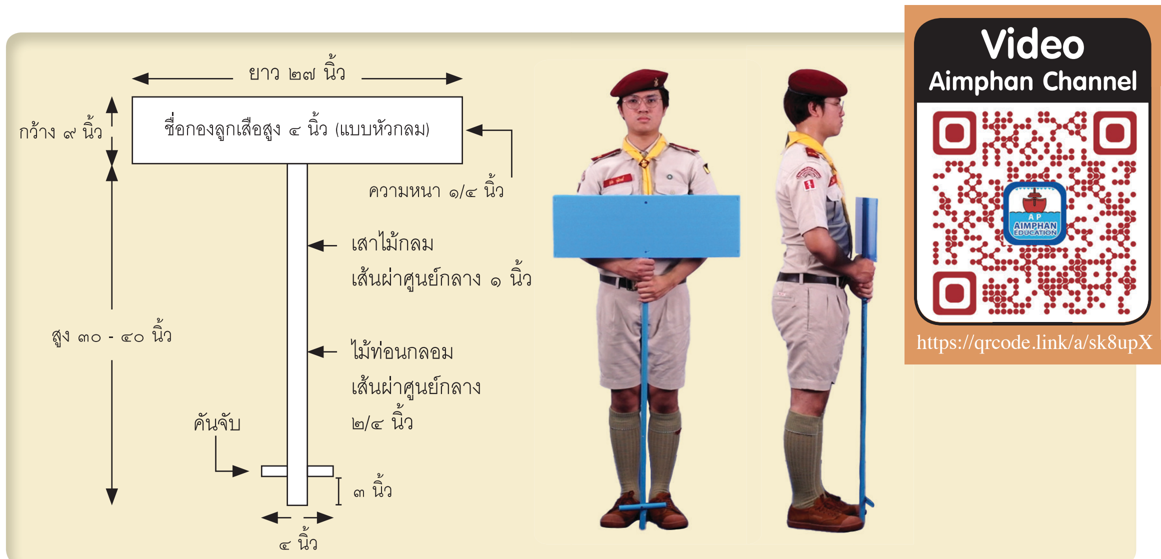
หมายเหตุ : การแต่งกายของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ใช้ชุดฝึก (กางเกงขาสั้น) ผ้าผูกคอตามสังกัด (สวมสายนกหวีดหรือสายบีดตามคุณวุฒิทางลูกเสือ) และให้ประดับเหรียญและเข็มวิทยฐานะทางลูกเสือตามสิทธิ์

๓. การปฏิบัติของผู้ถือป้ายกองลูกเสือ และป้ายอื่น (ถ้ามี)

๓.๑ เวลาอยู่กับที่ ให้ถือป้ายอยู่ในท่าตรงทั้งสองมือ โดยมือขวากำคันป้ายชิดแผ่นป้าย มือซ้ายกำต่อลงมาชิดมือขวา โคนคันป้ายจรดพื้นตรงหน้ากึ่งกลางระหว่างปลายเท้าทั้งสอง (ในกรณีมีคำบอกว่า ***"พัก, ตามระเบียบพัก"*** ให้หย่อนเข่าขวาเท่านั้น)

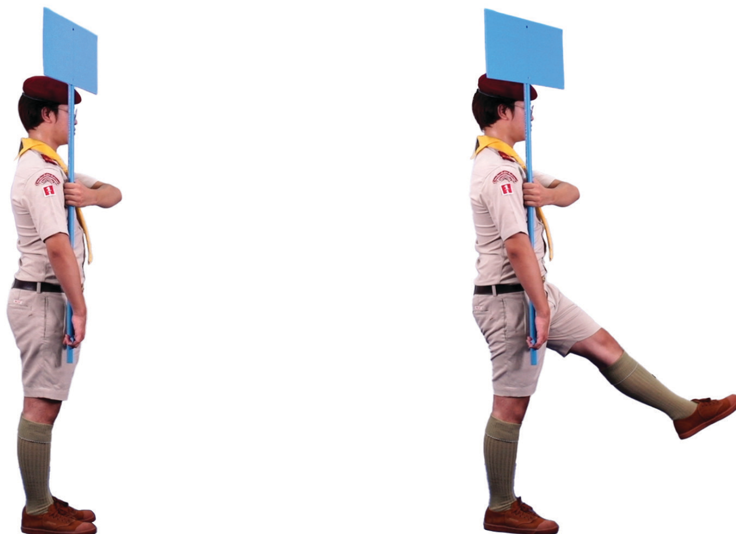
๓.๒ เวลาทำความเคารพอยู่กับที่ ผู้ถือป้ายทำท่าตรงเท่านั้น

๓.๓ เวลากล่าวคำปฏิญาณ ให้ยกมือขวาขึ้นแสดงรหัสของลูกเสือ โดยมือซ้ายคงกำคันป้ายอยู่ที่เดิม เมื่อกล่าวคำปฏิญาณจบแล้ว ลดมือขวาลงกำคันป้ายที่เดิม แล้วอยู่ในท่าตรง

หมายเหตุ : การแต่งกายของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ใช้ชุดฝึก (กางเกงขาสั้น) ผ้าผูกคอตามสังกัด (สวมสายนกหวีดหรือสายบีดตามคุณวุฒิทางลูกเสือ) และให้ประดับเหรียญและเข็มวิทยฐานะทางลูกเสือตามสิทธิ์

๓.๔ เวลาเคลื่อนที่ ให้ถือป้ายโดยมือขวาจับคันป้าย ในลักษณะคว่ำมือ โดยใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางจับที่สำหรับจับ (ถ้ามี) ถ้าไม่มีที่สำหรับจับ ก็ให้โคนคันป้ายวางอยู่บนอุ้มมือขวา โดยหันฝ่ามือเข้าหาตัว แขนขวาเหยียดตรงแนบลำตัว มือซ้ายจับคันป้ายในแนวเสมอไหล่ขวา และตั้งได้ฉากกับลำตัว หันหน้าป้ายไปข้างหน้า

๓.๕ การทำความเคารพในขณะเดินสวนสนาม ให้ถือป้ายตามปกติ ตามองตรงไปข้างหน้าขนานกับพื้น (ไม่ต้องสะบัดหน้าไปยังประธานในพิธี) ให้หันหน้าป้ายเข้าหาประธานในพิธีก่อนที่จะถึงธงที่ ๑ ประมาณ ๒๐ ก้าว และหันป้ายกลับที่เดิม เมื่อผ่านพ้นธงที่ ๓ แล้ว

หันป้ายก่อนถึงธง ๑ ประมาณ ๒๐ ก้าว

หันป้ายกลับเมื่อผ่านธง ๓

๔. การปฏิบัติของผู้ถือธงประจำกอง

๔.๑ เวลาอยู่กับที่ อยู่ในท่าตรง ให้ถือธงด้วยมือขวา โดยคันธงจดกับพื้นประมาณโคนนิ้วก้อยเท้าขวา คันธงแนบกับลำตัวอยู่ร่องไหล่ขวา (ในกรณีมีคำบอกว่า ***"พัก, ตามระเบียบพัก"*** ให้หย่อนเข่าขวาเท่านั้น)

๔.๒ เวลาทำความเคารพอยู่กับที่ เมื่อบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์ หรือเพลงมหาชัย ให้ผู้ถือธงทำความเคารพด้วยท่าธงติดต่อกันไป ดังนี้

๑) เมื่อสิ้นคำบอกว่า ***ตรงหน้า, ระวัง*** ให้ผู้ถือธงใช้มือซ้ายไปจับคันธงชิดมือขวาและเหนือมือขวา แล้วใช้มือซ้ายยกคันธงขึ้นมาในแนวตรงเสมอไหล่ขวา ข้อศอกซ้ายตั้งเป็นมุมฉากกับลำตัว มือขวายังคงเหยียดตรง และจับคันธงไว้แล้วทำกึ่งขวาหัน

๒) เมื่อสิ้นคำบอกว่า ***"วันทยาวุธ"*** ค่อย ๆ ลดปลายคันธงลงไปทางไหล่ซ้ายอย่างช้า ๆ ตามจังหวะของเพลง พร้อมกับเลื่อนมือซ้ายที่กำคันธงอยู่ทางแนวไหล่ขวามาทางด้านไหล่ซ้าย โดยการลดข้อศอกซ้ายลงแนบลำตัว จนคันธงอยู่ในแนวขนานกับพื้น มือซ้ายอยู่เสมอแถวไหล่ซ้าย ห่างจากตัวพอสมควร มือขวาจับโคนคันธงแขนขวาเหยียดตรงไปตามคันธง (เมื่อเพลงบรรเลงถึงครึ่งเพลง)

๓) จากนั้นให้ค่อย ๆ ยกคันธงขึ้นช้า ๆ ให้ได้จังหวะเช่นเดียวกับขาลง โดยใช้มือขวากดโคนคันธงลงจนคันธงตั้งตรง และแขนขวาแนบลำตัว เมื่อเพลงบรรเลงจบลง

๔) เมื่อได้ยินคำบอก ***"เรียบ"*** ให้ทำกึ่งซ้ายหัน และเมื่อได้ยินคำบอก ***"อาวุธ"*** ให้ลดธงลงอยู่ในท่าตรง

๔.๓ เวลากล่าวคำปฏิญาณ เมื่อสิ้นคำบอก ***"ลูกเสือ....กล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า"*** ให้ยกคันธงมาไว้กึ่งกลางระหว่างแนวปลายเท้าทั้งสอง ส่วนบนคันธงพิงอยู่กับแขนซ้าย งอข้อศอกซ้ายเป็นมุมฉากรอรับอยู่แล้ว แสดงรหัสของลูกเสือ

เมื่อกล่าวคำปฏิญาณจบแล้ว ลดมือขวาลง แล้วนำคันธงกลับไปอยู่ด้านขวาของลำตัวและอยู่ในท่าตรง

๔.๔ เวลาเคลื่อนที่ ให้แบกธงด้วยบ่าขวา ยกธงขึ้นด้วยมือขวาและใช้มือซ้ายช่วยนำคันธงขึ้นพาดบนบ่าขวา ต้นคันธงเฉียงลงเบื้องล่าง ข้อศอกขวาทำมุม ๙๐ องศากับลำตัว แล้วลดมือซ้ายกลับมาอยู่ที่เดิม

ท่าแบกธง (ด้านหน้า)

ท่าแบกธง (ด้านข้าง)

๔.๔ การทำความเคารพในขณะเดินสวนสนาม ให้ปฏิบัติ ดังนี้

- เมื่อถึงธงที่ ๑ (ธงระวัง) ให้ลดธงลงจากท่าแบกมาแนบลำตัว โดยการเหยียดแขนขวาให้ตึง คันธงตั้งตรง มือขวากำคันธง ยกมือซ้ายมาจับคันธงในแนวเสมอบ่า (ร่องไหล่ซ้าย) ยกข้อศอกให้ตั้งได้ฉากกับลำตัว
- เมื่อถึงธงที่ ๒ (ธงทำความเคารพ) ให้เหยียดแขนซ้ายตรงออกไปข้างหน้า มือซ้ายกำคันธงไว้ให้คันธงเอนไปข้างหน้าประมาณ ๔๕ องศา แขนขวาเหยียดตรงมือแนบลำตัว ตาแลตรงไปข้างหน้าและขนานกับพื้น ไม่ต้องสะบัดหน้าไปยังประธานในพิธี
- เมื่อผ่านธงที่ ๓ (ธงเลิกทำความเคารพ) ให้ยกธงขึ้นมาอยู่ในท่าแบกธงตามเดิมและลดมือซ้ายลงแกว่งแขนตามปกติ

๕. การควบคุมแถวลูกเสือในการทำความเคารพ

รองผู้กำกับกองลูกเสือทำหน้าที่ควบคุมแถวลูกเสือในการทำความเคารพ โดยมีการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

- เมื่อใกล้ถึงธงที่ ๑ รองผู้กำกับกองลูกเสือ จะหันหน้ามาทางขวาแล้วบอก ***“ระวัง”*** ให้แถวลูกเสือเดินเข้าระเบียบอย่างดีที่สุด
- เมื่อใกล้ถึงธงที่ ๒ รองผู้กำกับกองลูกเสือบอกว่า ***“แลขวา - ทำ”*** เพื่อให้ลูกเสือแลขวา พร้อมกับสะบัดหน้าไปยังประธานในพิธี แขนซ้ายไม่แกว่ง
- เมื่อผ่านธงที่ ๓ จึงสะบัดหน้ากลับ แล้วทำท่าบ่าอาวุธ เดินแกว่งแขนตามปกติ

๖. การปฏิบัติของแถวลูกเสือ

เมื่อลูกเสือได้ยินคำบอกว่า ***“แลขวา - ทำ”*** ให้ทุกคนสะบัดหน้าไปยังประธานในพิธีจนผ่านธงที่ ๓ จึงสะบัดหน้ากลับ แล้วเดินตามปกติ ยกเว้นคนที่ขวาสุดของแต่ละแถว ไม่ต้องสะบัดหน้า คงมองตรงไปข้างหน้าและขนานกับพื้น ลูกเสือที่มีไม้ง่ามเวลาสะบัดหน้าต้องแกว่งแขนด้วย

เมื่อลูกเสือได้ยินคำบอกว่า ***“แลขวา - ทำ”*** ให้ทุกคนทำโดยทันที แม้ว่าตนจะยังไม่ถึงธงที่ ๒ ก็ตาม แต่เมื่อผ่านธงที่ ๓ ตับใดถึงก่อนก็ให้สะบัดหน้ากลับโดยไม่ต้องมีการบอก

๖. การเดิน

๖.๑ เดินตามปกติ

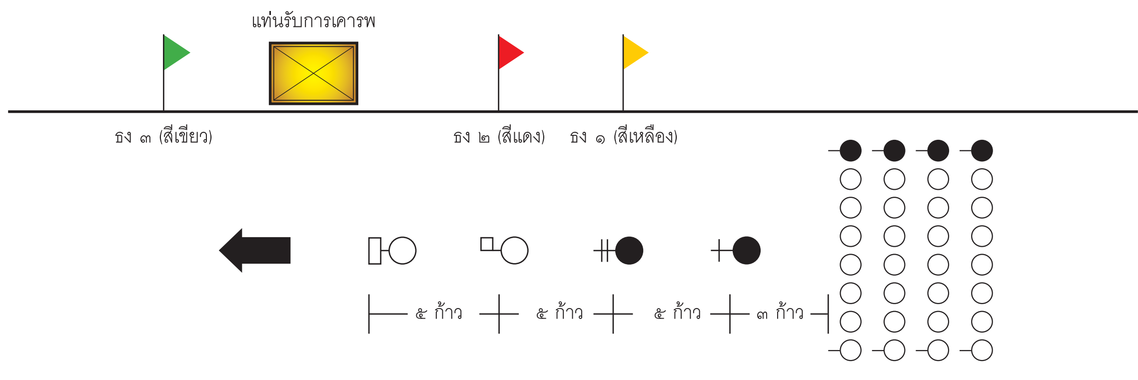
คำบอก : ***"หน้า - เดิน"***

การปฏิบัติ : โน้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้า พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายออกเดินก่อน ขาเหยียดตึง ปลายเท้างุ้มส้นเท้าสูงจากพื้นประมาณ ๑ คืน เมื่อจะวางเท้าและก้าวต่อไป ให้โน้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้าตบเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง ทรงตัวและศีรษะอยู่ในท่าตรง แกว่งแขนตามธรรมดาเฉียงไปข้างหน้าและข้างหลังพองามเมื่อแกว่งแขนไปข้างหน้า ข้อศอกงอเล็กน้อย เมื่อแกว่งแขนไปข้างหลัง ให้แขนเหยียดตรงตามธรรมชาติหันหลังมือออกนอกตัว แบมือให้นิ้วมือเรียงชิดติดกัน ความยาวของก้าว ๔๐ - ๖๐ ซ.ม. (นับจากส้นเท้าถึงส้นเท้า) รักษาความยาวของก้าวให้คงที่อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ ๙๐ - ๑๐๐ ก้าว

๖.๒ เดินสวนสนาม

คำบอก : ***"เตรียมตัวสวนสนาม" "หน้า - เดิน"***

การปฏิบัติ : ก้าวเท้าซ้ายออกเดินก่อนอย่างแข็งแรง ขาซ้ายตึงปลายเท้างุ้ม ยกส้นเท้าสูงจากพื้นประมาณ ๑ คืบทรงตัวและศีรษะอยู่ในลักษณะท่าตรง แกว่งแขนเฉียงไปข้างหน้าตรงข้ามกับเท้าที่ก้าว ฝ่ามือผ่านประมาณกึ่งกลางลำตัวเสมอแนวหัวเข็มขัดห่างจากหัวเข้มขัดประมาณ ๑ ฝ่ามือ มือแบนิ้วเรียงชิดกัน แขนท่อนล่างขนานกับพื้นระดับและแกว่งไปข้างหลัง ให้แขนเหยียดตรงตามธรรมชาติ เมื่อจะวางเท้าและก้าวต่อไป ให้โน้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้าและตบเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง ยืดตัวอย่างองอาจ ความยาวของก้าว ๔๐ - ๖๐ ซ.ม. (นับจากส้นเท้าถึงส้นเท้า) รักษาความยาวของก้าวให้คงที่อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ ๙๐ - ๑๐๐ ก้าวว

รูปแบบการเดินสวนสนามผ่านธง ๓ ธง

หมายเหตุ : ให้เดินแบบ ***"เดินสวนสนาม"*** หน้าปะรำพิธีเริ่มตั้งแต่ ธงที่ ๑ - ๓ นอกนั้นให้เดินแบบ ***"เดินตามปกติ"***